

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

ПЕРШІ КРОКИ У ПРОФЕСІЮ: ПОСІБНИК ДЛЯ ПРАКТИКАНТІВ

спеціальності 013 Початкова освіта ОС Бакалавр

Умань

УДК:373.3(075.8)

Укладач: викладач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Байдюк Л. М.

Рецензенти:

Котелянець Ю. С. – доктор педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Колесник Л.В. – канд.пед.наук, доцент кафедри педагогіки і методики початкового навчання Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

*Рекомендовано до друку рішенням ради факультету початкової освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 3 від 27 листопада 2024 року).*

Перші кроки у професію: посібник для практикантів: матеріали для проходження практики здобувачами вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта (ОС Бакалавр) / укл.: Л. М. Байдюк. Умань, 2025. 240 с.

Посібник для проходження практики здобувачами вищої освіти ОС Бакалавр спеціальності 013 Початкова освіта розроблені з метою надання студентам необхідних знань і вмінь для ефективного виконання завдань практики в умовах початкової школи.

ЗМІСТ

Вступ	4
Пояснювальна записка	6
Компетентності здобувача вищої освіти	8
Види та терміни проходження практик	10
Організація і керівництво практикою	11
Підведення підсумків практики	15
ЗМІСТ ПРАКТИК ЗА ВИДАМИ	
<i>Навчальна практика психолого-педагогічна</i>	19
<i>Навчальна пропедевтична практика</i>	27
<i>Виробнича практика з виховної роботи в закладах освіти</i>	45
<i>Виробнича практика в закладах оздоровлення та відпочинку</i>	66
<i>Виробнича практика «Пробні уроки»</i>	88
<i>Виробнича інструктивно-методична практика</i>	102
Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році (Початкова освіта)	115
Реалізація принципів Нової української школи у практичній діяльності	143
Додатки	151
Список рекомендованої літератури	235
Нотатки	238

ВСТУП

Педагогічна практика є однією з ключових складових професійної підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта. Це важливий етап, на якому теоретичні знання, здобуті в процесі навчання, перетворюються на практичні вміння та навички, необхідні для роботи з учнями початкових класів. У цьому контексті практика виступає як місток між університетською аудиторією та реальними умовами шкільного навчання, що дозволяє студентам відчувати всі особливості педагогічної діяльності.

Педагогічна практика допомагає студентам не лише закріпити набуті теоретичні знання з педагогіки, психології та методик викладання, а й розвивати важливі професійні якості: уміння організовувати навчальний процес, взаємодіяти з учнями, планувати та реалізовувати уроки, адаптувати методи навчання до різних умов. Під час практики студенти мають змогу вивчити специфіку роботи в класі, відчувати відповідальність за результат навчання, а також набути досвіду спілкування з учнями та їх батьками.

Однією з найважливіших переваг педагогічної практики є можливість застосувати отримані знання на практиці, перевірити свої педагогічні ідеї та методи. Практика дозволяє студентам усвідомити важливість професійної етики, адаптуватися до різноманітних ситуацій, що виникають під час навчання дітей, і зрозуміти, як краще будувати взаємодію з учнями для досягнення високих результатів у навчанні.

Педагогічна практика також сприяє розвитку самоусвідомлення студента як майбутнього вчителя. Це час, коли можна оцінити власні сильні сторони, а також виявити ті аспекти, які потребують подальшого розвитку та вдосконалення. Вона дозволяє студентам набути впевненості у своїх силах, що є важливим для подальшої кар'єри педагога.

Головними принципами організації педагогічної практики є:

- безперервність і послідовність оволодіння студентами професійними вміннями;

- поєднання теоретичної та практичної складових;
- логічний взаємозв'язок усіх етапів практики;
- поступовість у підготовці до професійної діяльності.

Це дозволить забезпечити високий рівень підготовки майбутніх учителів, здатних відповідати сучасним освітнім викликам.

Загалом, педагогічна практика для здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта є необхідною умовою для формування висококваліфікованих педагогічних кадрів, здатних ефективно працювати в умовах сучасної освіти та сприяти розвитку учнів початкової школи.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце практик в професійній підготовці здобувача вищої освіти

Практика здобувачів вищої освіти є однією з форм організації освітнього процесу в ЗВО та обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми. Практична підготовка дозволяє здобувачам вищої освіти самостійно і творчо застосовувати опановані в ЗВО теоретичні знання; сприяє апробації функцій вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти, психологічній адаптації до конкретних умов фахової діяльності, дає можливість майбутнім педагогам стати конкурентоспроможними на ринку праці.

Організацію практичної підготовки здобувачів освіти регламентує наскрізна програма практики. Наскрізна програма практики підготовки фахівця першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта – це основний нормативний та навчально-методичний документ, що визначає концептуальні засади практичної підготовки майбутнього вчителя початкових класів ЗЗСО відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта», встановлює послідовність, тривалість різних видів практики відповідно до навчального плану, визначає мету, завдання та логічну послідовність усіх видів практик. У наскрізній програмі означено завдання практики, зміст діяльності здобувачів вищої освіти упродовж практики, форми звітності, критерії оцінювання.

Наскрізну програму розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», Положення «Про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, «Положення про організацію практики в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денна та заочна форми навчання)».

Ефективність педагогічної практики залежить від дотримання таких умов: теоретична обґрунтованість системи практичної підготовки здобувачів

вищої освіти; комплексний підхід до визначення завдань та змісту діяльності здобувачів вищої освіти у процесі проходження усіх видів практик; забезпечення наступності між усіма видами практик; якісне виконання завдань у період практики.

1.2. Мета практичної підготовки

Мета і завдання педагогічної практики визначаються у відповідності до мети освітньо-професійної програми «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Мета педагогічної практики – формування у здобувачів вищої освіти професійної компетентності як здатності розв’язувати спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

1.3. Завдання практичної підготовки

У процесі педагогічної практики здобувачів вищої освіти розв’язуються такі завдання:

- закріплення і поглиблення теоретичних знань суспільно-політичних, психолого-педагогічних і фахових дисциплін, отриманих здобувачами вищої освіти у процесі навчання у ЗВО;
- формування умінь планувати й здійснювати освітній процес у початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних психологічних особливостей молодших школярів;
- формування здатності застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв’язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі;
- формування професійних умінь і навичок, необхідних для самостійного розв’язання педагогічних завдань в умовах реального освітнього процесу;
- формування позитивної мотивації до професійної діяльності вчителя початкової школи;

- розвиток у здобувачів вищої освіти інтелектуальних, моральних, естетичних та інших особистісних якостей, інтересу до обраної професії;
 - формування умінь організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи;
 - опанування методологією здійснення наукового дослідження;
 - формування здатності до здійснення рефлексії власної діяльності;
- опанування навичками самоорганізації, саморозвитку з метою підвищення рівня педагогічної майстерності.

1.4. Компетентності здобувача вищої освіти

За результатами проходження різних видів практики здобувач вищої освіти має оволодіти такими компетентностями:

Загальними:

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальними

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовнолітературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

СК-14. Здатність використовувати сучасні педагогічні технології у освітньому процесі початкової школи.

СК-15. Здатність до розвитку та виховання учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу через знання та розуміння фундаментальних основ психологічної та педагогічних наук.

II. ВИДИ ТА ТЕРМІНИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИК

Зміст, наступність та взаємозв'язок усіх видів практик визначає гарант освітньо-професійної програми в наскрізній програмі практики, яка розробляється проектною групою освітньо-професійно програми відповідно до встановлених вимог, розглядається на засіданнях кафедр, науково-методичних комісіях факультетів та затверджується навчально-методичною радою університету до початку навчального року.

№ з/п	Вид практики	Кількість кредитів/год	Термін проведення
1.	Навчальна психолого-педагогічна практика	3/90	II курс (3 семестр) 2 тижні
2.	Навчальна пропедевтична практика	3/90	II курс (4 семестр) 2 тижні
3.	Виробнича практика з виховної роботи в закладах освіти	6/180	III курс (6 семестр) 4 тижні
4.	Виробнича практика в закладах оздоровлення та відпочинку	3/90	III курс (6 семестр) 2 тижні
5.	Виробнича практика «Пробні	9/270	IV курс

	уроки»		(7 семестр) 6 тижнів
6.	Виробнича інструктивно-методична практика	12/360	IV курс (8 семестр) 8 тижнів

III. БАЗИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Практика здобувачів вищої освіти факультету початкової освіти проводиться в різних типах закладів освіти, що забезпечують реалізацію мети й завдань програм практик. Договори з базами практик університет укладає завчасно.

Здобувачі вищої освіти мають право самостійно за узгодженням з відповідною кафедрою, адміністрацією факультету добирати для себе місце проходження практики, яке відповідає її меті та завданням. У цьому випадку здобувач вищої освіти повинен подати на їх розгляд клопотання від бази практики за 2 тижні до її початку. Клопотання зберігаються до завершення навчального року у заступника декана з педагогічної практики.

До початку практики заступник декана з педагогічної практики готує направлення на практику на ім'я адміністрації бази практики за підписом відповідального за стажування студентів та керівника практик від університету.

IV. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Відповідальність за організацію, проведення та контроль практики покладається на декана факультету початкової освіти, гаранта освітньої програми, заступника декана з педагогічної практики, завідувачів відповідних кафедр, групового керівника, методистів.

Навчально-методичне керівництво і виконання програм практик забезпечують відповідні кафедри університету, які організують настановчі конференції, здійснюють безпосереднє керівництво та контроль за

проходженням практики, надають методичну допомогу здобувачам вищої освіти впродовж проходження практики.

Груповими керівниками практик призначаються фахівці з числа провідних НПП кафедр університету.

Методистами з фаху навчальних практик призначаються викладачі, які брали безпосередню участь у виробничому процесі або мають досвід викладацької роботи не менше 3 років. Методистами з педагогіки та психології призначаються викладачі відповідних кафедр, які мають досвід роботи за фахом не менше 3 років.

До керівництва виробничою практикою здобувачів вищої освіти долучаються досвідчені НПП кафедр, які брали безпосередню участь у виробничому процесі.

Груповий керівник:

- перед початком практики забезпечує необхідною документацією з практики методистів, керівників баз практик, здобувачів вищої освіти;
- проводить інструктаж з техніки безпеки і охорони праці та контролює умови праці і побуту здобувачів вищої освіти;
- повідомляє здобувачів вищої освіти про порядок звітності з практики;
- контролює виконання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього трудового розпорядку на місці проходження практики, організовує облік відвідування бази практики здобувачами вищої освіти й методистами;
- допомагає здобувачам вищої освіти скласти індивідуальний план роботи на весь період практики, затверджує його, консультує з теми навчально-дослідної роботи;
- у перший день практики разом з методистами кафедр та адміністрацію від бази практики закріплює здобувачів вищої освіти за місцем проходження практики;

- проводить засідання з академічною групою здобувачів вищої освіти щодо питань організації і проведення практики;
- раз на тиждень перевіряє щоденник спостережень, дає зауваження та поради щодо подальшої роботи здобувача вищої освіти, контролює ведення практикантами документації;
- надає здобувачам вищої освіти консультації щодо виконання програми практики;
- надає методичну допомогу в оформленні документації, у виконанні навчально-дослідної роботи (курсової, кваліфікаційної роботи, ІНДЗ тощо);
- керівники груп педагогічних практик з класними керівниками, учителями-предметниками визначають теми залікових уроків, занять, виховних заходів тощо, які будуть проводитися практикантами та відвідують залікові виховні заходи, уроки, заняття, аналізують, оцінюють їх;
- перевіряє й аналізує документацію, подану здобувачем вищої освіти після закінчення практики;
- бере участь у факультетських настановчих і підсумкових конференціях з практики, нарадах на базі практики з питань організації і проведення практики;
- бере участь у проведенні загального підсумку з практики; разом з методистами, керівником практики по факультету оцінює роботу здобувача вищої освіти, виставляє у відомість та залікову книжку загальну оцінку з практики;
- після завершення кожного виду практики на основі звітів методистів, керівників від бази практики, аналізу документації, поданої здобувачами вищої освіти, складає письмовий звіт про хід, результати практики із зауваженнями і пропозиціями щодо подальшого вдосконалення її організації та подає завідувачу кафедри та керівнику практик по факультету/інституту.

Методист з виховної роботи (викладач з педагогіки чи психології):

- здійснює методичне керівництво педагогічною практикою здобувачів вищої освіти, консультує їх з актуальних питань навчання, виховання, професійної орієнтації учнів, роботи з батьками тощо;

- планує разом із класним керівником виховну роботу здобувачів вищої освіти з учнями, консультує їх і забезпечує виконання завдань;

- відвідує уроки (вибірково, за потреби), позакласні заходи практикантів, надає методичну допомогу в їх підготовці й проведенні, разом з викладачем фахових методик аналізує й оцінює проведені студентами уроки та інші види навчальних занять і позакласні заходи;

- надає допомогу здобувачам вищої освіти в організації індивідуальної роботи з учнями, у виконанні навчально-дослідної роботи (курсової, кваліфікаційної роботи, ІНДЗ тощо);

- керує роботою здобувачів вищої освіти з вивчення особистості й колективу учнів, а також виконанням інших завдань, передбачених програмою практики;

- бере участь у настановчій та підсумкових конференціях з практик, а також у нарадах з питань практики;

- бере участь в оцінюванні результатів практики;

- аналізує документацію, подану здобувачами вищої освіти, складає звіт про проходження практики із зауваженнями і пропозиціями щодо подальшого удосконалення організації та проведення практики і подає завідувачу відповідної кафедри та керівнику практик по факультету.

Здобувачі вищої освіти у період організації та проходження практики зобов'язані:

- за тиждень до початку практики пройти медичний огляд, прослухати лекцію з охорони життя і безпеки, виробничої гігієни та санітарії;

- до початку практики отримати від керівника групи, методиста практики консультації щодо оформлення необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики;
- вивчити та суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- приходити не пізніше як за 15 хв. до початку робочого дня;
- у випадку відсутності або запізнення повідомляти про це старосту, керівника групи, методиста, пояснювати причину відсутності або запізнення, надавати необхідні документи, що засвідчують відсутність (довідку про хворобу тощо);
- відвідувати консультації, методичні наради, які проводить керівник або методист з практики;
- у встановлений термін здавати звіт про виконання програми практики та документацію, визначену програмою практики.

Здобувачі вищої освіти мають право:

- звертатися до керівників практики від Університету, адміністрації баз практик з усіх питань, що виникають у процесі проходження практики;
- користуватися матеріальною базою, бібліотекою, кабінетами та навчально-методичним забезпеченням, використовувати технічну, інформаційно-методичну та іншу документацію, необхідну для виконання програми практики;
- на свободу професійної творчості;
- вносити пропозиції щодо удосконалення організації практики;
- брати участь у роботі бази практики (конференцій, педагогічної ради, зборів профспілкової організації тощо);

V. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після завершення терміну практики здобувачі вищої освіти подають на перевірку груповому керівнику звітну документацію, що визначена робочою програмою практики.

Вимоги до звіту. Загальна форма звітності здобувача вищої освіти за практику - це письмовий звіт, підписаний здобувачем вищої освіти, груповим керівником та методистами.

Письмовий звіт разом з іншими документами, визначеними робочою програмою практики (щоденник, характеристика (виробничі практики), відгук про роботу здобувачів вищої освіти (навчальні практики) та інше), подається на перевірку керівнику групи практики від університету. Характеристика або відгук про роботу здобувача вищої освіти завіряється керівником бази практики. Відгук від бази практики може бути індивідуальним (у випадку проходження практик за місцем проживання) або відгук на групу здобувачів вищої освіти.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з проблеми охорони праці, висновки і пропозиції, список використаної літератури та інше. Вимоги та обсяг звіту вказується в робочій програмі практики відповідно до специфіки спеціальності.

Звітна конференція із захисту практики відбувається у присутності комісії, яка призначається розпорядженням декана, до складу якої входять завідувач кафедри, групові керівники практики, НПП кафедри, представники від баз практик (за можливості).

Здобувачі вищої освіти, які навчаються за індивідуальним графіком, працюють за фахом і місце роботи відповідає вимогам практики, подають витяг з трудової книжки (або ксерокопію трудової книжки, завірена керівником установи), довідку з місця роботи (якщо він працює за сумісництвом) та характеристику (відгук), звіт, робочу документацію із наступним її поверненням.

Загальна оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку за підписом групового керівника після перевірки робочої документації всіма методистами за наявності їх підписів на титульній сторінці робочої документації.

За проходження навчальних практик виставляється форма контролю залік (з диференційованою оцінкою), за проходження виробничих практик форма контролю – екзамен. Оцінка за практику враховується стипендіальною комісією при визначенні рейтингу успішності здобувача вищої освіти.

Здобувачі вищої освіти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин, мають право на її продовження у вільний від навчання час при наявності відповідних документів.

Здобувачі вищої освіти, які отримали незадовільну оцінку з практики, відраховуються з Університету.

Підсумки кожного виду практики обговорюються на засіданнях відповідних кафедр, а загальні підсумки практики підводяться на вчених радах факультетів/інституту.

Термін зберігання робочої документації з практики визначається наскрізною програмою практики, а звіт здобувача вищої освіти зберігається на випусковій кафедрі 3 роки.

Результати практики для всіх освітніх ступенів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену та диференційованого заліку
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	
69-74	D	Задовільно
60-68	E	
35-59	Fx	Незадовільно
1-34	F	Незадовільно

Критерії оцінки діяльності здобувачів вищої освіти під час практики

90 – 100 балів – А («відмінно») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики здійснена практикантом на високому рівні; здобувач вищої освіти проявив себе як організований, сумлінний, творчий практикант під час виконання різних видів роботи, знає і вміє застосовувати у практичній діяльності сучасні технології і нові інформаційні засоби, користується повагою та авторитетом серед колективу бази практики, методистів, керівників практики; здав у визначений термін документацію, оформлену на високому рівні.

82 – 89 балів – В («добре») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики здобувачем вищої освіти проведена на достатньому рівні; були допущені незначні помилки у період проходження практики, але були самостійно виправлені; практикант не допускав недисциплінованості, байдужості, шаблонності на всіх ділянках роботи; його діяльність позитивно характеризували в колективі, в якому він перебував у період проходження практики; подав у визначений термін правильно оформлену документацію.

75 – 81 балів – С («добре») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики проведена на достатньому рівні; практикант допускав незначні помилки при виконанні завдань практики, проте не завжди міг самостійно їх виправити або пояснити у процесі аналізу; під час проходження практики проявив себе як дисциплінований, виконавчий, самостійний, критичний, отримав позитивні відгуки колективу бази практики, методистів, керівника; подав вчасно документацію, у яку можуть бути внесені незначні доповнення і виправлення за вказівкою керівника групи, методистів.

69 – 74 балів – D («задовільно») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики проведена на задовільному рівні; здобувач вищої освіти проявив себе як організований, дисциплінований практикант, але недостатньо самостійний та ініціативний; загальна характеристика діяльності практиканта у період проходження практики отримала позитивні відгуки; із невеликим запізнення подав документацію.

60 – 68 балів – Е («задовільно») ставиться здобувачу вищої освіти в тому випадку, коли робота проведена на задовільному рівні; здобувач вищої освіти проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний практикант; загальна характеристика діяльності на базі практики практиканта з боку керівників практики «задовільна»; подав невчасно документацію, яка потребує доповнень і виправлень.

35 – 59 балів – Fx («незадовільно»). Відсутня систематичність у роботі практиканта. Роботу, передбачену програмою практики, виконав на низькому професійному рівні, допускав помилки, пов'язані зі знанням теоретичного матеріалу та виконанням практичних завдань. Отримав негативний відгук про роботу чи незадовільну оцінку при складанні заліку/екзамену за практику. Подав документацію невчасно, допустив значні помилки в її оформленні.

0 – 34 балів – F («незадовільно»). Практикант не виконав програми практики і отримав незадовільну оцінку при захисті практики.

VI. ЗМІСТ ПРАКТИК ЗА ВИДАМИ

НАВЧАЛЬНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

(II курс, 3 семестр, 2 тижні)

6.1. Мета навчальної психолого-педагогічної практики є формування у здобувачів вищої освіти умінь застосовувати в майбутній професійній діяльності науково-теоретичні знання з педагогіки та психології, здатності досліджувати вікові та індивідуальні особливості здобувачів освіти; розвиток інтересу до педагогічної діяльності.

6.2. Завдання практики:

- вивчення особливостей організації навчальної і виховної роботи з молодшими школярами;
- формування здатності до планування індивідуальної роботи здобувача-практиканта на період практики;

- вироблення комплексу вмінь та навичок необхідних для здійснення освітньо-виховної роботи в початковій школі;
- розвиток умінь практично застосовувати теоретичні знання з педагогіки та психології;
- формування вмінь здійснювати психолого-педагогічний аналіз уроку та виховного заходу;
- досліджувати психологічні особливості молодших школярів та їхньої міжособистісної взаємодії;
- формування вмінь скласти психолого-педагогічну характеристику учня;
- опанування методологією здійснення наукового дослідження;
- розвиток ініціативи, реалізація особистісного творчого потенціалу здобувача вищої освіти;
- виховання інтересу до професійної діяльності вчителя початкової школи;
- сприяння формуванню у студента-практиканта критичної самооцінки психолого-педагогічної діяльності, творчого аналізу психолого-педагогічних ситуацій та прагнення до самовдосконалення.

6.3. Зміст діяльності здобувачів вищої освіти:

- Знайомство з адміністрацією закладу освіти, класним керівником та учнями класу.
- Ознайомлення з правилами внутрішнього розпорядку закладу освіти.
- Вивчення особливостей організації навчальної і виховної роботи з молодшими школярами.
- Складання індивідуального плану роботи здобувача вищої освіти на період практики та ведення на його основі щоденника психолого-педагогічних спостережень.
- Здійснення психолого-педагогічного аналізу 20-ти уроків. Здійснення психолого-педагогічного аналізу виховного заходу, проведеного класним керівником.

- Підготовка та проведення одного виховного заходу (виховна година, флеш-моб, екскурсія, квест тощо).
- Допомога вчителю в організації навчальної та позакласної діяльності учнів.
- Складання психолого-педагогічної характеристики учня.
- Проведення експериментального дослідження в контексті написання курсової роботи.
- Оформлення звітної документації за результатами проходження навчальної (психолого-педагогічної) практики.

6.4. Форми звітності здобувачів вищої освіти про практику

У звітній документації здобувача вищої освіти мають бути:

1. Титульна сторінка (**Додаток А 1**).
2. Звіт про проходження навчальної (психолого-педагогічної) практики, підписаний здобувачем вищої освіти (**Додаток А 2**).
3. Відгук на роботу здобувача вищої освіти, підписана керівником і завірена печаткою закладу освіти (відгук від бази практики може бути індивідуальним (у випадку проходження практик за місцем проживання або на групу здобувачів вищої освіти) (**Додаток А 3**).
4. Щоденник психолого-педагогічних спостережень (титульний аркуш, який містить відомості про здобувача, назву практики, відомості про місце проходження практики із зазначенням прізвища, імені, по батькові керівника; список учнів класу; схема розміщення учнів у класі; розклад дзвінків у закладі освіти; розклад уроків у класі, за яким закріплений здобувач вищої освіти; доручення учнів, позашкільна гурткова робота, аналіз відвіданих уроків та ін.) (**Додаток А 4**).
5. Індивідуальний план роботи здобувача-практиканта, затверджений класним керівником та керівником практики (**Додаток А 5**).
6. План-конспект одного виховного заходу.

7. Психолого-педагогічний аналіз одного виховного заходу, проведеного класним керівником (Додаток А 6).

8. Психолого-педагогічний аналіз 20-ти уроків (Додаток А 7).

9. Психолого-педагогічна характеристика учня (Додаток А 8).

Фото-, відео- матеріали про проходження практики.

6.5. Норми/Критерії оцінювання роботи здобувачів вищої освіти під час практики

Критеріями є:

- 1) обсяг виконаної роботи;
- 2) якість звіту, висновків і пропозицій;
- 3) виконання роботи у встановлені терміни;
- 4) самостійність, ініціативність, творчий підхід до роботи;
- 5) своєчасність і якість подання звітної документації.

№ п/п	Вид роботи	Макс. к-сть балів
1.	Звіт про проходження практики	10
	– здано із запізненням (після звітної конференції)	0-2
	– відображена вся робота, але зміст звіту не повний, допущені помилки при оформленні	3-5
	– здано вчасно, відображена вся робота, але були допущені незначні помилки при оформленні	6-8
	– здано вчасно, відображена вся робота, звіт оформлений належним чином	9-10
2.	Відгук на роботу здобувача вищої освіти	5
	Відгук містить зауваження адміністрації бази практики	0-3
	Відгук схвальний	4-5
3.	Щоденник психолого-педагогічних спостережень:	10

	– вівся не щодня, без записів результатів спостережень та аналізу роботи під час практики / щоденник відсутній	0-2
	– вівся щодня, з частковими записами результатів спостережень	3-5
	– вівся щодня, але не в повному обсязі з записами результатів	6-8
	– вівся щодня, у повному обсязі, з записами результатів спостережень та аналізу роботи під час практики	9-10
4.	Результати виконання індивідуального плану роботи	5
	– завдання виконано на незадовільному рівні / не виконано	0-1
	– завдання виконано на задовільному рівні, документально підтверджено	2-3
	– завдання виконано на достатньому рівні, документально підтверджено	4
	– завдання виконано на високому рівні, документально підтверджено	5
5.	Конспект та проведення одного виховного заходу	15
	– проведено на низькому рівні, не виявлено креативності у розробці виховного заходу, зацікавленості та активності учнів	0-3
	– проведено на належному рівні, не виявлено креативності у розробці виховного заходу (без використання мультимедійного супроводу)	4-7

	– проведено на належному рівні, проявлено креативність у його розробці, з використанням мультимедіа, без належної комунікації з учнями	8-11
	– проведено на високому рівні, проявлено творчість, креативність у розробці виховного заходу з використанням мультимедіа, висока активність та співпраця з учнями	12-15
6.	Психолого-педагогічний аналіз одного уроку	40 (2 бали за урок)
	Аналіз уроку не відповідає вказаним вимогам	1
	Аналіз уроку відповідає вказаним вимогам	2
7.	Психолого-педагогічна характеристика учня	10
	Оформлена належним чином, але не відображає всієї інформації про учня	2-5
	Відображає всю інформацію про учня	6-10
8.	Своєчасне надання звітної документації, оформленої відповідно до вимог	5
	Загальна кількість балів	100

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Етичний кодекс психолога.
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017р. Стаття 76. «Психологічна служба та соціально-педагогічний патронаж у системі освіти».
3. Кондрашова Л. В., Лаврентьева О. О., Зеленкова Н. І. Методика організації виховної роботи в сучасній школі : навч. посіб. Кривий Ріг: КДПУ, 2008. 187 с.
4. Концепція розвитку інклюзивної освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912 / Міністерство освіти і науки України. URL: http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189

5. Лист МОН № 1/9-363 від 16.07.2021р. «Про пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти на 2021-2022 н.р.
6. Лист МОН від 04.12.2020 № 22.1/10-2496 «Про методичні рекомендації щодо проведення профорієнтаційної роботи в закладах загальної середньої освіти»
7. Лист МОН від 30.11.2020 № 6/1427-20 «Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти»
8. Лист МОН України від 24.07.2019р. №1/9-477 «Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України»
9. Наказ МОН № 609 від 08 червня 2018 року «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»
10. Педагогічна майстерність учителя: навч. посібник / за ред. В. М. Гриньової, С. Т. Золотухіної. Харків, 2006. 224 с.
11. Педагогічна практика [Текст] / МОН молодь спорту України, Уманський ДПУ імені Павла Тичини; уклад. М. Т. Мартинюк, О. В. Гнатюк, Т. Л. Годованюк, Н. М. Стеценко. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Умань: Жовтий О. О., 2013. 181 с.
12. Педагогічна практика «Пробні уроки» навч.-метод. посіб. / [І.С. Руснак, М.Г. Іванчук, Т.Д. Федірчик та ін.]; Чернів. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. Чернівці, 2006. 159 с.
13. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія : навчальний посібник. Вид. 3-тє, виправ. Суми : Університетська книга, 2010. 352 с.
14. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти : затв. наказом МОНУ від 06.09.2000 № 434 та зареєстр. в Міністерстві юстиції України 26.09.2000 за № 659/4880. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0659-00>.
15. Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів: затв. наказом МОНУ від 20.07.2004 № 601 та зареєстр. в Міністерстві

стиції України 09.09.2004 за № 1121/9720. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1121-04>

16. Положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денної та заочної форми навчання) від 19 грудня 2018 року.

17. Положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денної та заочної форми навчання) від 26.01.2021 р. URL: <https://udpu.edu.ua/navchannia/orhanizatsiia-osvitnoho-protsesu#navchalno-metodychna-dokumentatsiia>.

18. Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи загальної середньої освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 19.10.2018 р. № 691)

19. Положення про психологічну службу системи освіти України. Наказ МОН України № 509 від 22.05.2018

20. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти» (з дипломом молодшого спеціаліста)» <https://nus.org.ua/news/zatverdily-try-profesijni-standart-vchytelya-dokument/>

21. Психолого-педагогічна практика (практично-зорієнтований посібник на допомогу студентам, магістрантам, аспірантам, психологам, соціальним педагогам) / Кол. авторів: Пащенко М. І., Пащенко Д. І., Перепелюк Т. Д. Умань, 2008. 179 с.

22. Указ Президента України від 25 травня 2020 року № 195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі».

23. Шульдик В. І., Шульдик Г. О. Педагогічна практика [Текст] : навч.-метод. посібник / [рец. О. Г. Ярошенко, А. В. Степанюк, Н. В. Чудаєва]. (Вид. 2-ге, змінене й доповнене). Умань: Жовтий О. О., 2013. 162, [1] с.

НАВЧАЛЬНА ПРОПЕДЕВТИЧНА ПРАКТИКА

(II курс, 4 семестр, 2 тижні)

6.1. Мета навчальної пропедевтичної практики – ознайомити здобувачів вищої освіти з особливостями роботи закладів загальної середньої освіти, забезпечити практичне пізнання студентами закономірностей практичної діяльності педагога та оволодіння способами її організації; розвивати вміння виконувати конкретні навчально-виховні завдання згідно з умовами освітнього процесу процесу ЗЗСО; розвивати внутрішню установку на педагогічну професію (розвиток педагогічної позиції).

6.2. Завдання практики

- - Ознайомлення з освітнім процесом у початковій школі, нормативно-правовою базою та методичними рекомендаціями.
- Формування навичок спостереження, аналізу педагогічних явищ та організації освітнього середовища відповідно до концепції НУШ.
- Вивчення методик ранкових зустрічей, тематичних тижнів, дидактичних ігор та формувального оцінювання.
- Інтеграція та застосування психолого-педагогічних і фахових знань у практичній діяльності.
- Формування умінь складання планів, використання навчальних матеріалів, мультимедійних засобів, а також ознайомлення з передовим педагогічним досвідом і авторськими методиками.
- Розвиток професійно значущих якостей, світоглядної позиції та педагогіки партнерства у взаємодії з батьками та громадськістю.
- Виконання навчально-виховних і дослідницьких завдань, аналіз і вдосконалення власної діяльності на основі рефлексії.
- Сприяння професійному зростанню, розвитку творчої активності, дослідницької культури та компетентностей.

6.3. Зміст діяльності здобувачів вищої освіти:

1. Організаційно-методична підготовка:

- Установча конференція з поясненням цілей, завдань та очікуваних результатів практики.

- Інструктаж із техніки безпеки під час роботи в закладі освіти.

2. Знайомство з освітнім середовищем:

- Проведення зустрічей із директором, заступниками, класним керівником та іншими педагогами.

- Вивчення правил внутрішнього розпорядку закладу освіти (графік уроків, режим роботи, порядок організації позакласних заходів).

3. Документаційна підготовка:

- Ознайомлення з основною документацією вчителя початкової школи:

- Класний журнал (вимоги до заповнення, структура).

- Календарно-тематичне планування.

- План виховної роботи.

- Аналіз підручників та зошитів із друкованою основою.

- Складання індивідуального плану роботи здобувача вищої освіти на період практики.

- Ведення щоденника практики.

4. Аналіз освітнього простору:

- Оцінка освітнього простору класу за критеріями.

Змістовий модуль II. Навчально-методична діяльність

1. Аналіз уроків:

- Природнича освітня галузь: 3 уроки.

- Математична освітня галузь: 3 уроки.

- Мовно-літературна освітня галузь: 4 уроки.

- Технологічна освітня галузь: 2 уроки.

- Інформатична освітня галузь: 4 уроки.

- Мовно-літературна освітня галузь (іноземна мова): 2 уроки.

- Фізкультурна освітня галузь: 2 уроки.

2. Підготовка ранкових зустрічей:

- Розробка сценаріїв ранкових зустрічей, які включають:
 - Привітання, мотиваційні вправи.
 - Розвиток емоційного інтелекту учнів через ігри та обговорення.
 - Формування позитивного настрою на навчальний день.
- Проведення зустрічей у співпраці з класним керівником.

3. Розробка презентацій:

- Підготовка мультимедійних презентацій для уроків із використанням сучасних цифрових інструментів.
 - Вибір тем презентацій відповідно до освітніх галузей.
 - Включення до презентацій інтерактивних елементів (тести, завдання, відеоматеріали).

Змістовий модуль III. Підсумкова діяльність

1. Оформлення звітної документації:

- Заповнення щоденника практики з описом виконаних завдань, аналізу уроків, проведених заходів.
 - Підготовка звіту про виконання індивідуального плану роботи.

2. Захист результатів практики:

- Підготовка презентації із загальними висновками про виконані завдання.
 - Захист практики.
 - Надання рекомендацій щодо вдосконалення навичок і знань для подальшої педагогічної діяльності.

3. Рефлексія:

- Самоаналіз сильних і слабких сторін своєї діяльності.
- Оцінка рівня професійного розвитку після проходження практики.
- Розробка плану самовдосконалення на основі результатів практики.

4. Обговорення результатів практики:

- Колективна дискусія між здобувачами освіти щодо отриманого досвіду.

- Формування рекомендацій для майбутніх учасників практики.

6.4. Форми звітності здобувачів вищої освіти про практику

У звітній документації здобувача вищої освіти мають бути:

1. Звіт про проходження навчальної пропедевтичної практики в початковій школі, підписаний здобувачем вищої освіти.
2. Відгук на роботу здобувача вищої освіти за період проходження практики, підписана керівником закладу освіти і завірена печаткою.
3. Індивідуальний план роботи здобувача вищої освіти на період практики.
4. Щоденник практики.
5. Аналіз освітнього простору класу (наявних навчальних центрів – осередків) за визначеними критеріями у вигляді таблиці, фото означених осередків.

6. Психолого-педагогічний аналіз 20-и уроків за поданим зразком.

7. Конспекти 2-х ранкових зустрічей.

8. 2 презентації (у кожній не менше 20 слайдів) до уроків (на вибір)

Звітну документацію здають груповому керівнику на кафедрі фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі у триденний термін після завершення практики.

6.4. Форми звітності здобувачів вищої освіти про практику

У звітній документації здобувача вищої освіти мають бути:

1. Звіт про проходження навчальної пропедевтичної практики в початковій школі, підписаний здобувачем вищої освіти (**Додаток Б 1**).

2. Відгук на роботу здобувача вищої освіти за період проходження пропедевтичної практики, підписана керівником навчального закладу і завірена печаткою (**Додаток Б 2**).

3. Індивідуальний план роботи студента-практиканта на період практики (**Додаток Б 3,4**).

4. Щоденник практики (**Додаток Б 5,6**).

5. Аналіз освітнього простору класу (наявних навчальних центрів – осередків) за визначеними критеріями у вигляді таблиці, фото означених осередків (Додаток Б 7).

6. Психолого-педагогічний аналіз 20-и уроків за поданим зразком (Додаток Б 8).

7. Конспекти 2-х ранкових зустрічей.

8. 2 презентації (у кожній не менше 20 слайдів) до уроків (на вибір)

Звітну документацію здають груповому керівнику на кафедру фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі у триденний термін після завершення практики.

6.5. Норми/критерії оцінювання роботи здобувачів вищої освіти під час практики

Критеріями є:

1. обсяг виконаної роботи;
2. якість виконаної роботи;
3. своєчасність і якість подання звітної документації.

№ п/п	Вид роботи	Макс. к-сть балів
1.	Звіт про проходження практики	10
	Звіт написаний неохайно або частково (відсутні ключові розділи, не викладено основні результати практики). Не дотримано вимог до структури звіту (не вказано мету, завдання, результати роботи). Відсутні або недостатньо розкриті результати виконання практики, немає висновків або аналізу власної роботи. Мало або зовсім не надано опису навчальних заходів, що проводилися, або задач, які були виконані. Не представлено аналіз виконаних завдань і їхньої відповідності теоретичним знанням.	1-2

	Більшість пунктів виконано поверхнево, без належної рефлексії чи оцінки досягнень.	
	Звіт містить основні розділи, але деякі з них можуть бути не до кінця розкриті або прописані поверхнево. Мета та завдання практики вказані, але їх можна було б деталізувати. Опис результатів практики неповний, але містить основні моменти, які показують досягнуті результати. Розділ аналізу діяльності є, але не вистачає глибини розгляду власних досягнень або проблем. Звіт не зовсім відповідає вимогам структури та оформлення, є незначні помилки у технічному оформленні (орфографія, пунктуація). Рефлексія є, але вона може бути поверхневою або зводиться лише до опису подій без глибокого аналізу.	3-4
	Звіт містить усі необхідні розділи (мета, завдання, план, аналіз діяльності, висновки). Мета та завдання практики прописані чітко, з розкриттям їх важливості для професійного розвитку. Опис діяльності детальний, включає конкретні приклади, що ілюструють досягнуті результати та виконані завдання. Звіт має чітку структуру, логічність викладу, мало або зовсім не має граматичних помилок. Рефлексія є, із визначенням сильних і слабких сторін виконаної роботи, проте аналіз міг би бути більш глибоким. Висновки робляться на основі виконаної практики, але вони могли б бути більш конкретними та докладними щодо подальших кроків розвитку.	4-6
	Звіт відповідає вимогам структури, містить всі необхідні розділи, розкриваючи ключові аспекти	7-8

	<p>практики. Мета і завдання практики чітко визначені та логічно пов'язані з майбутньою професійною діяльністю. Опис результатів діяльності є детальним і включає конкретні приклади, які демонструють глибоке розуміння процесу і результату. Звіт написаний грамотно, з чіткою структурою, без орфографічних чи пунктуаційних помилок. Рефлексія є глибокою, містить не лише опис виконаних завдань, але й оцінку особистих досягнень, труднощів, планування подальших кроків для розвитку. Висновки базуються на рефлексії та аналізі досягнутих результатів, дають чіткі рекомендації для майбутньої роботи.</p>	
	<p>Звіт є повним, структурованим, відповідає всім вимогам щодо оформлення та змісту.</p> <p>Мета, завдання та план практики чітко визначені та детально розкриті, повністю відповідають цілям і завданням практики.</p> <p>Опис діяльності дуже детальний, з конкретними прикладами, що демонструють глибоке розуміння процесів, виконаних завдань і їх результатів.</p> <p>Звіт має чітку логічну структуру, грамотно оформлений, без помилок в орфографії та пунктуації, чітко розділені розділи та параграфи.</p> <p>Рефлексія є глибокою та всебічною. Включає не лише оцінку виконаних завдань, але й самокритику, аналіз труднощів і досягнень, а також детальне планування подальших кроків для особистісного і професійного розвитку.</p>	9-10

	Висновки обґрунтовані і містять чіткі рекомендації щодо покращення майбутньої практичної діяльності. Звіт демонструє високу самостійність здобувача вищої освіти, глибоке розуміння роботи, яку він виконував, і здатність аналізувати власну практичну діяльність на високому рівні.	
2.	Відгук на роботу здобувача вищої освіти	5
	Оцінка «задовільно»	1-3
	Оцінка «добре»	4
	Оцінка «відмінно»	5
3.	Щоденник практики:	10
	Щоденник ведеться рідко, записи неповні або недеталізовані. Практично відсутня рефлексія та аналіз діяльності. Записи поверхневі, без висновків або оцінки виконаних завдань. Часто відсутні записи щодо виконаних завдань або діяльності. Недотримання вимог до оформлення, помилки в тексті (орфографічні, пунктуаційні).	1-2
	Щоденник ведеться, але не завжди систематично або з деякими пропусками. Опис діяльності є, але він не завжди детальний або недостатньо глибокий. Рефлексія є, але вона поверхнева, без детального аналізу результатів або труднощів. Записи містять загальну інформацію про виконання завдань, без конкретних прикладів або висновків.	3-4

	Щоденник оформлений не завжди правильно, з незначними помилками.	
	<p>Щоденник ведеться регулярно та містить основні записи про діяльність.</p> <p>Опис діяльності детальний, але інколи не повний або без конкретних прикладів.</p> <p>Рефлексія є, з оцінкою виконаних завдань, розглянуті труднощі та способи їх подолання.</p> <p>Записи містять обґрунтовані висновки про виконання завдань та навчання в рамках практики.</p> <p>Оформлення щоденника відповідає вимогам, але є незначні технічні помилки.</p>	5-6
	<p>Щоденник ведеться систематично, записи регулярні, добре структуровані.</p> <p>Опис діяльності чіткий, детальний і включає конкретні приклади з практики.</p> <p>Рефлексія є глибокою, здобувач аналізує не тільки виконану діяльність, але і свої досягнення та труднощі.</p> <p>Записи містять детальні висновки та планування подальших кроків, що дозволяють відслідковувати розвиток.</p> <p>Щоденник оформлений згідно з вимогами, грамотно та без помилок.</p>	7-8
	<p>Щоденник ведеться регулярно, записи систематичні та чітко організовані.</p> <p>Опис діяльності дуже детальний, включає конкретні приклади з практики та глибокий аналіз кожного етапу роботи.</p>	9-10

	<p>Рефлексія є глибокою, розглядається не тільки виконання завдань, але й особистісний та професійний розвиток.</p> <p>Записи включають висновки, обґрунтовані плани на майбутнє та стратегії вдосконалення роботи.</p> <p>Оформлення щоденника ідеальне, без граматичних та технічних помилок, відповідно до вимог.</p>	
4.	Результати виконання індивідуального плану роботи	5
	<p>Завдання виконано частково або з великими недоліками.</p> <p>Багато завдань не виконано або виконано неякісно.</p> <p>Поставлені цілі не досягнуті, або виконання роботи було поверхневим.</p> <p>Відсутність аналізу або рефлексії щодо результатів роботи.</p> <p>Виконання завдань не відповідає вимогам або плану роботи.</p>	1
	<p>Завдання виконано, але не в повному обсязі або з незначними недоліками.</p> <p>Частина завдань не виконана або потребує доопрацювання.</p> <p>Поставлені цілі частково досягнуті, але виконання було недостатньо глибоким або неякісним.</p> <p>Невеликий аналіз результатів виконаної роботи, деякі труднощі не були враховані.</p> <p>Робота не зовсім відповідає вимогам плану.</p>	2

	<p>Більшість завдань виконано відповідно до плану, з деякими неточностями або моментами для вдосконалення.</p> <p>Поставлені цілі частково досягнуті, але деякі аспекти потребують доопрацювання або уточнення.</p> <p>Аналіз результатів виконаної роботи присутній, хоча й не до кінця глибокий.</p> <p>Виконані завдання відповідають вимогам індивідуального плану, хоча є дрібні недоліки.</p>	3
	<p>Більшість завдань виконано з високою якістю та вчасно.</p> <p>Поставлені цілі досягнуті, виконання завдань було на належному рівні.</p> <p>Виконання завдань відповідає вимогам індивідуального плану, з невеликими зауваженнями.</p> <p>Рефлексія та аналіз результатів виконаних завдань є, з виявленням сильних та слабких сторін роботи.</p>	4
	<p>Усі завдання виконано згідно з планом та вчасно, із значним результатом.</p> <p>Поставлені цілі досягнуті на високому рівні, завдання виконано без помилок або з мінімальними зауваженнями.</p> <p>Виконання завдань повністю відповідає вимогам індивідуального плану.</p> <p>Глибокий аналіз виконаної роботи, рефлексія щодо труднощів, досягнень та подальших кроків розвитку.</p> <p>Відсутні значні помилки або недоліки в роботі.</p>	5
5.	Конспект та проведення ранкової зустрічі (2)	7 (7.5 за одну ранков

		у зустріч)
	<p>Конспект містить значні недоліки (неповний, неструктурований, невідповідний віковим особливостям дітей).</p> <p>Зустріч не організована, немає чіткої мети та завдань для її проведення.</p> <p>Під час зустрічі помітна відсутність контролю, діти не залучені до процесу.</p> <p>Відсутня взаємодія з дітьми, не використовуються цікаві методи або засоби для залучення уваги.</p> <p>Під час зустрічі немає чіткої послідовності, часто виникають перерви або непорозуміння.</p> <p>Не дотримано часу або організаційних моментів (наприклад, затримка початку).</p>	1-2
	<p>Конспект містить основні елементи, але є деякі недоліки (не достатньо детально або не повністю відповідає віковим особливостям дітей).</p> <p>Зустріч частково організована, але не вистачає чіткої мети чи завдань.</p> <p>Під час зустрічі є певні труднощі у взаємодії з дітьми, увага дітей зберігається лише частково.</p> <p>Застосовуються елементи активних методик, але їх недостатньо для досягнення бажаного ефекту.</p> <p>Відсутність або неповнота рефлексії після проведення зустрічі.</p> <p>Часове планування зустрічі не зовсім точне, виникають затримки або неточності в організації.</p>	3
	<p>Конспект містить чітку структуру, відповідає віковим особливостям дітей, але є можливості для покращення.</p>	4

	<p>Зустріч організована, чітко визначені цілі та завдання, але не всі діти активно залучені.</p> <p>Під час зустрічі є позитивна взаємодія з дітьми, використовуються цікаві методи та вправи.</p> <p>Застосовуються різноманітні методи і підходи, але є можливість для додаткового вдосконалення.</p> <p>Організація часу відповідає плану, але не всі етапи виконуються чітко або з належною точністю.</p> <p>Рефлексія є, але не до кінця розкриває всі аспекти проведеної зустрічі.</p>	
	<p>Конспект добре розроблений, містить чітку структуру та відповідає віковим особливостям дітей.</p> <p>Зустріч організована і має чітку мету, з усіма необхідними завданнями.</p> <p>Взаємодія з дітьми є активною, діти залучені до процесу, використовуються різноманітні методи, що утримують увагу.</p> <p>Протягом зустрічі забезпечується емоційний контакт з дітьми, атмосфера дружнтя та мотивуюча.</p> <p>Рефлексія після зустрічі містить обґрунтовані висновки та пропозиції щодо вдосконалення майбутніх зустрічей.</p> <p>Планування часу чітке, зустріч проходить без затримок і організаційних труднощів.</p>	5-6
	<p>Конспект чіткий, логічно побудований, з урахуванням всіх вікових та індивідуальних особливостей дітей.</p> <p>Зустріч повністю організована, кожен етап зустрічі має чіткі цілі та завдання, до яких здобувач впевнено йде.</p>	7-7.5

	<p>Взаємодія з дітьми на високому рівні: вони активно залучені до процесу, використовуються сучасні методи та інтерактивні підходи.</p> <p>Зустріч проводиться в атмосфері позитиву та мотивації, діти зацікавлені, вони активно беруть участь у всіх етапах.</p> <p>Час організовано на всіх етапах чітко, без затримок, зустріч проходить за графіком.</p>	
6.	Психолого-педагогічний аналіз уроку (20 уроків)	40 (2 бали за урок)
	<p>Аналіз не охоплює основні психологічні та педагогічні аспекти уроку.</p> <p>Відсутній чіткий опис взаємодії між вчителем і учнями, не оцінюється вплив методів навчання на розвиток учнів.</p> <p>Лише поверхнева оцінка уроку, без врахування індивідуальних особливостей учнів або їхнього емоційного стану.</p> <p>Відсутні конкретні рекомендації для покращення уроку з психологічної чи педагогічної точки зору.</p>	1
	<p>Аналіз охоплює ключові аспекти уроку, до кінця розкриває вплив педагогічних і психологічних факторів на учнів.</p> <p>Враховуються методи навчання, організація навчального процесу, але не повністю оцінено, як ці методи враховують індивідуальні особливості учнів.</p>	2

	Оцінка взаємодії вчителя та учнів на уроці є загальною, розглядаються конкретні ситуації, які можуть вплинути на ефективність уроку. Є рекомендації для покращення уроку.	
7.	Презентації (2) до обраних уроків	5
	Презентація містить лише текст, без графічних елементів, відео чи анімацій. Презентація має погану структуру, важко відстежувати логіку викладу матеріалу. Не використовуються мультимедійні засоби (зображення, відео), що могло б підтримати розуміння теми. Шрифти і кольори погано підібрані, що ускладнює сприйняття інформації. Відсутні елементи інтерактивності або зацікавлення учнів.	1
	Презентація містить текст, але мало або відсутні графічні елементи чи інші мультимедійні засоби. Презентація структурована, але є проблеми з логікою викладу (наприклад, етапи уроку не зовсім чітко виділені). Кольори та шрифти вибрані досить негармонійно, що може ускладнювати сприйняття матеріалу. Мультимедійні засоби (зображення, графіки) використовуються, але їх недостатньо для ефективного розкриття теми. Презентація має деякі інтерактивні елементи, але вони не зовсім добре інтегровані в урок.	2

	<p>Презентація містить текст, зображення, графіки та/або відео, що доповнюють і роз'яснюють матеріал.</p> <p>Презентація має логічну структуру, інформація подається чітко і послідовно.</p> <p>Використовуються шрифти та кольори, які відповідають загальним вимогам для легкості сприйняття.</p> <p>Мультимедійні елементи (зображення, графіки, відео) використовуються ефективно для покращення розуміння теми.</p> <p>Є кілька інтерактивних елементів, таких як питання або завдання для учнів, але їх кількість може бути збільшена.</p>	3
	<p>Презентація містить текст, графіки, зображення та відео, що чудово доповнюють один одного і підвищують ефективність навчання.</p> <p>Структура презентації чітка, все зрозуміло, інформація подається логічно і послідовно.</p> <p>Використовуються професійно підібрані шрифти та кольори, що робить презентацію привабливою і зрозумілою для учнів.</p> <p>Мультимедійні елементи не тільки доповнюють, але й значно покращують розуміння матеріалу.</p> <p>Інтерактивні елементи (запитання, завдання) є на кожному етапі уроку, що стимулює учнів до активної участі.</p>	4
	<p>Презентація містить текст, зображення, відео, графіки та анімацію, які чудово доповнюють один одного та покращують сприйняття матеріалу.</p>	5

	Презентація організована в чітку, логічну структуру, всі етапи уроку добре виділені і послідовні. Візуальне оформлення ідеально підібране: шрифти, кольори, графіка та анімація не тільки гармонійно поєднуються, але й допомагають учням зосереджуватися на важливих моментах уроку. Мультимедійні елементи та анімація використовуються так, щоб повністю доповнювати й роз'яснювати матеріал. Інтерактивні елементи є на кожному етапі уроку, ефективно залучають учнів до процесу навчання і дозволяють активно взаємодіяти з матеріалом.	
8	Аналіз освітнього простору класу	5
9.	Захист практики	5
	Загальна кількість балів	100

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

- 1.Белікова В.В. Програма та методичні вказівки до педагогічної практики / за заг. ред. О.Е.Коваленко. Харків: УПА, 2015. 43 с.
- 2.Виноградова Т.В. Книга класного керівника. Харків: Вид. Група «Основа», 2016. 128 с.
- 3.Виховна система школи / упоряд. В.В.Григораш. Харків: Вид. Група «Основа», 2015. 128 с.
- 4.Гребенькова А.О. Довідник класного керівника: 1-4 класи. Харків: «Ранок», 2016. 192 с.
- 5.Державний стандарт початкової освіти: Постанова кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>.
- 6.Концепція Нової української школи. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska_shkolacompressed.pdf.
- 7.Мороз І.В., Ярошенко О.Г. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах: навч. посібник. К., 2015. 90 с.

8. Педагогічна практика в початковій школі: навчально-методичний посібник / за ред. О.Б.Будник. Івано-Франківськ: ПП Бойчук А.Б., 2016. 320 с.

9. Педагогічна практика: навчально-методичний посібник / уклад. А.В.Іванченко, О.А.Дубасенюк, А.А.Сбруєва, О.Є.Антонова. Житомир: Житомир. держ. ун-т, 2015. 126 с.

10. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>.

11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

12. Сергійчук О.М., Скутіна В.І., Онищенко Н.П. Організація педагогічної практики у педагогічному університеті: навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів педагогічних університетів. Переяслав-Хмельницький, 2015. 47 с.

17. Соловей М.І. Організація педагогічної практики в кредитно-модульній системі навчання. К., 2016. 106 с.

Допоміжна

1. Бех Т.Д. Проблема методів виховання у сучасній школі. Педагогіка і психологія. 1996. № 4. С. 136-140.

2. Вовченко І.І., Кутек Т.Б. Педагогічна практика в школі. Житомир: ЖДУ, 2007. 48 с.

3. Григорчук Т.В., Іова В.Ю., Красномоєць Л.В. Веселкове дитинство (Технології виховної роботи з молодшими школярами): навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2001. 116 с.

4. Дрозденко К.С. Психолого-педагогічна характеристика особистості учня. Позакласний час. 2001. № 19-20. С. 3-14.

5. Кузьмінський А. І. Педагогіка: завдання і ситуації. К.: Знання-Прес, 2003. 429 с.

6. Мазоха Д.С., Опанасенко Н.І. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.

7. Максимюк С.П. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 667 с.

8. Мартиненко С.М., Хоружа Л.Л. Загальна педагогіка: навчальний посібник. К.: МАУП, 2002. 176 с.

9. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навч. посіб. К., 2007. 656 с.

10. Науково-дослідна робота в закладах освіти: методичний посібник / уклад. Ю.О.Турапов, В.І.Урусський. Тернопіль: АСТОН, 2001. 140 с.

11. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Педагогіка: завдання і ситуації. К.: Знання-Прес, 2006. 423 с.

12. Підгурська В. Ю. Педагогічна практика як важлива передумова становлення майбутнього вчителя-класовода. Вісник Житомирського державного у-ту. Педагогічні науки. Житомир, 2013. Вип. 68. С. 3-8.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА З ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

(III курс, 6 семестр, 4 тижні)

6.1. Мета виробничої практики є сприяння вивченню психолого-педагогічних основ організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, підготовка студентів до усвідомленого оволодіння професійними вміннями та навичками, необхідними для виконання основних функцій педагогічної діяльності вчителя, становленні і розвитку педагогічних компетенцій, формування професійних умінь і навичок під час застосування сучасних виховних технологій та нових інформаційних засобів навчання, у вихованні особистості майбутнього вчителя; сприяння здобувачів вищої освіти до професійного самовдосконалення, педагогічної творчості.

6.2 Завдання практики:

- Ознайомлення з освітнім закладом, його організацією, нормативною документацією, матеріально-технічним забезпеченням.
- Розробка індивідуального плану діяльності на період практики, включаючи методичну, виховну та дослідницьку роботу.
- Спостереження за здобувачами освіти та освітнім процесом, аналіз проведених заходів, організація індивідуальної та групової роботи.
- Ознайомлення та робота з навчально-методичною літературою, виготовлення дидактичних матеріалів.
- Проведення позакласної виховної роботи, взаємодія з класним керівником.
- Рефлексія та самоаналіз результатів власної діяльності, підготовка підсумкового звіту.

6.3. Зміст діяльності здобувачів вищої освіти:

Змістовий модуль I. Навчальна діяльність

1. Настановча конференція, де здобувачі вищої освіти знайомляться з метою та змістом практики, індивідуальними завданнями та формами звітності.

2. Ознайомлення з роботою шкільних кабінетів.

3. Вивчення змісту плану виховної роботи класного керівника.

4. Вивчення досвіду роботи вчителя, за яким закріплений здобувач вищої освіти (класного керівника).

5. Ознайомлення здобувачів вищої освіти із системою роботи закладу освіти:

- специфікою діяльності даного закладу освіти;
- системою виховної роботи класного керівника;
- змістом, формами, методами роботи шкільних громадських організацій та самоврядуванням.

Змістовий модуль II. Виховна діяльність

1. Вести виховну роботу в закріпленому класі:

- виконання функцій та обов'язків помічника вчителя, здійснення позакласної виховної роботи;

- складання індивідуального плану виховної роботи класу;

- проведення індивідуальної роботи зі здобувачами освіти;

- організація та проведення виховних заходів різних видів;

- проведення інтерактивних ігор;

- розробка та проведення тренінгу для батьків.

2. Розробка 1 лепбука виховного спрямування (приказки, прислів'я, вірші, малюнки тощо).

Змістовий модуль III. Методична діяльність

1. Навчально-методична робота:

- вивчення освітнього процесу на основі відвідування уроків учителів з

метою вивчення різноманітних методів організації пізнавальної діяльності і виховання учнів на уроках, виявлення міжпредметних зв'язків і можливостей їх використання на уроках;

- відвідування позаурочних заходів.

2. Оформлення звіту та необхідної документації.

Змістовий модуль IV. Дослідницька діяльність

1. Вивчення учнівського колективу: вікових та індивідуальних особливостей учнів, їх нахилів та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у класі в ході навчально-виховного процесу.

3. Проаналізувати діяльність вчителя за основними напрямками його роботи.

4. Виконання завдання з науково-дослідної роботи (підготовка та збір матеріалу до написання курсової роботи).

6.4. Форми звітності здобувачів вищої освіти про практику

У звітній документації здобувача вищої освіти мають бути:

1. Звіт про проходження виробничої практики з виховної роботи в закладах освіти, підписаний здобувачем вищої освіти та керівником практики **(Додаток В 1, 2).**

2. Характеристика на здобувача вищої освіти, підписана керівником навчального закладу та завірена печаткою **(Додаток В 3).**

3. Індивідуальний план роботи здобувача вищої освіти на період практики **(Додаток В 4,5).**

4. План-конспект виховного заходу (психолого-педагогічний тренінг, відео-челендж, флешмоби, благодійна акція, квести тощо) (5 шт.) **(Додаток В 6, 7, 8).**

5. Самоаналіз години спілкування. **(Додаток В 9).**

6. Розробка інтерактивних ігор (5 шт) **(Додаток В 10).**

7. Опис досвіду роботи вчителя (автобіографічні дані, стаж роботи у початковій школі, участь у різних заходах з метою професійного зростання, науковий доробок, фото тощо) (Додаток В 11).

8. Розробка 1 лепбука виховного спрямування (приказки, прислів'я, вірші, малюнки тощо) (Додаток В 12).

9. Розробка тренінгу для батьків (Додаток В 13).

10. Підготовка тематичної презентації.

6.5. Норми/критерії оцінювання роботи здобувачів вищої освіти під час практики

Критеріями є:

1. якість виконання завдань
2. ініціативність і творчий підхід
3. рефлексія практичної діяльності
4. документування та оформлення звітності

№ п/п	Вид роботи	Макс. к-сть балів
1.	Звіт про проходження практики	10
	Звіт має загальний характер і не містить конкретних деталей щодо проходження практики. Відсутня чітка структура звіту, нема розділів, що характеризують основні етапи практики. Опис діяльності обмежений, без згадок про конкретні виховні заходи або практичні завдання. Звіт не містить рефлексії щодо власних досягнень чи труднощів під час практики. Пояснення не відповідають вимогам або не мають реального зв'язку з виховною роботою в закладах освіти.	1-2

	<p>Звіт має структуру, але деякі розділи не розкриті повністю або поверхнево. Опис діяльності під час практики є, але обмежується загальними фразами, без конкретних прикладів. Відсутня чітка рефлексія щодо отриманих знань та досвіду, але є спроба аналізу діяльності. Опис проведених заходів є, але їхній зміст не детально розкритий або не повністю відповідний виховним цілям. Звіт має деякі технічні помилки або не відповідає формальним вимогам (неправильне оформлення, форматування).</p>	3-4
	<p>Звіт має чітку структуру: вступ, основна частина, висновки. Опис діяльності під час практики містить конкретні приклади виховних заходів, методів і прийомів. Рефлексія щодо досвіду практики є, але може бути неповною або з недоліками в аналізі. Виховні заходи описані детально, з акцентом на їх результативність та проблеми, з якими довелося зіткнутися. Технічні вимоги виконано в основному правильно, але можуть бути дрібні помилки в оформленні чи форматуванні.</p>	5-6
	<p>Звіт чітко структурований, з деталізованим описом всіх етапів практики. Опис діяльності конкретний, з прикладами конкретних виховних заходів, методів і прийомів, які використовувалися. Рефлексія є і містить аналіз власної роботи, успіхів, труднощів та шляхів їх подолання. У висновках чітко сформульовано, що було здобуто під час практики, як це допоможе в подальшій професійній діяльності. Звіт</p>	7-8

	виконаний у відповідності до технічних вимог, має належне оформлення та структурованість.	
	Звіт має чітку, логічно побудовану структуру, з глибоким аналізом практики та власних результатів. Опис всіх етапів практики включає конкретні виховні заходи, методи, прийоми, з чітким поясненням їхньої ефективності та результативності. Рефлексія є детальною і виведена на практичні рекомендації для подальшої роботи, з аналізом якостей, які потрібно вдосконалювати. Висновки чіткі, з рекомендаціями для розвитку професійних навичок, а також з зазначенням, як практика вплинула на професійну діяльність. Технічне виконання бездоганне: чітке оформлення, правильне форматування, без помилок, добре структуровані розділи, використання графічних або таблиць, якщо це необхідно.	9-10
2.	Характеристика на роботу здобувача вищої освіти	5
	Оцінка «задовільно»	1-3
	Оцінка «добре»	4
	Оцінка «відмінно»	5
3.	Результати виконання індивідуального плану роботи	5
	Завдання виконані частково або не виконані. Мало або зовсім відсутні результати за запланованими цілями. Виконання завдань значно відстає від графіка. Якість результатів низька або не відповідає вимогам. Відсутня рефлексія або оцінка власної діяльності.	1

	Немає чіткої структури чи послідовності виконання плану.	
	Завдання виконані частково, але не всі цілі досягнуті. Задачі виконано із затримкою або не в повному обсязі. Результати виконання плану частково відповідають вимогам, але є значні недоліки. Оцінка виконаних завдань часткова, без глибокої рефлексії чи аналізу. Технічне оформлення плану та результатів може бути неповним або з помилками.	2
	Завдання виконано в основному, більшість цілей досягнуто. Виконання плану відповідає графіку, але є певні відставання. Результати виконання завдань задовільні, хоча є дрібні недоліки в якості або кількості. Існує базова рефлексія щодо виконання плану, але вона може бути поверхневою. Технічне оформлення достатньо хороше, але можуть бути дрібні помилки або недоліки.	3
	Завдання виконано на високому рівні, більшість цілей досягнуто вчасно. Результати виконання плану відповідають вимогам, досягнуто хороших результатів. Відсутні суттєві відставання від графіка, всі важливі завдання виконано. Є детальна рефлексія, аналіз досягнень та труднощів, визначення шляхів вдосконалення. Оформлення результатів виконання плану відповідає вимогам, без значних помилок.	4
	Завдання виконано на високому рівні, всі заплановані цілі досягнуті вчасно і в повному обсязі. Результати виконання завдань перевищують очікування, досягнуто високих показників. Виконання	5

	завдань за індивідуальним планом завершено без жодних затримок або відставань. Рефлексія глибока, з оцінкою власної роботи, підсумками досягнень та рекомендаціями для подальшого розвитку. Оформлення плану та результатів є професійним, чітким, відповідним вимогам.	
4.	План-конспект виховного заходу (5 шт.)	25 (5 балів за 1 захід)
	Тема заходу є малозрозумілою або неактуальною для вікової категорії учнів. Цілі та завдання не конкретизовані або нечітко сформульовані. Методи і прийоми здебільшого застарілі, не відповідають поставленим завданням. Результативність не врахована або очікувані результати не відповідають меті.	1-2
	Тема заходу відповідає віковим особливостям, але недостатньо обґрунтована. Цілі та завдання сформульовані, але мають загальний характер або є неповними. Методи та прийоми є традиційними, але частково відповідають завданням. Очікувані результати визначені, проте не повністю відповідають поставленій меті.	3
	Тема заходу є актуальною, відповідає віковим особливостям і завданням виховної роботи. Цілі та завдання сформульовані чітко, з урахуванням потреб учнів. Методи та прийоми є сучасними й відповідають змісту заходу, але недостатньо інтерактивні. Очікувані	4

	результати визначені й в основному відповідають поставленій меті.	
	Тема заходу є актуальною, цікавою та повністю відповідає віковим особливостям учнів. Цілі та завдання чітко й конкретно сформульовані, логічно пов'язані з темою. Методи та прийоми є інтерактивними, сучасними, враховують індивідуальні особливості учнів. Очікувані результати детально продумані, відповідають меті заходу й демонструють виховний ефект.	5
5.	Самоаналіз виховного заходу	5
	Самоаналіз відсутній або є формальним. Розглянуто лише поверхневі аспекти заходу (наприклад, що проведено, без деталізації). Не вказано труднощі або помилки, які виникли під час підготовки та проведення заходу. Відсутні висновки щодо ефективності заходу.	1
	Самоаналіз поверхневий, але подано опис основних етапів заходу. Зазначено труднощі, але без їх аналізу або способів вирішення. Частково розглянуто відповідність заходу меті та завданням. Висновки є загальними, без детального обґрунтування.	2
	Самоаналіз структурований, розглянуто основні етапи заходу. Вказано труднощі, проаналізовано причини та запропоновано шляхи їх подолання. Зроблено висновки про відповідність заходу меті, але оцінка ефективності є частково загальною. Розглянуто реакцію учнів, але без деталізації.	3

	<p>Самоаналіз детальний, розглянуто всі аспекти проведення заходу (підготовка, реалізація, результати). Проаналізовано труднощі та зроблено обґрунтовані висновки щодо їх подолання. Зроблено конкретні висновки про відповідність заходу меті, завданням і віковим особливостям учнів. Вказано реакцію учнів, проаналізовано їхню участь та зацікавленість.</p>	4
	<p>Самоаналіз є глибоким, детально розглянуто всі аспекти заходу, включаючи новизну та творчість. Зроблено повний аналіз труднощів із пропозиціями щодо покращення заходу в майбутньому. Ретельно оцінено відповідність заходу меті, завданням і потребам учнів, зокрема їх віковим і індивідуальним особливостям. Детально розглянуто реакцію учнів, їхню залученість та вплив заходу на формування виховних цінностей. Самоаналіз демонструє високу педагогічну рефлексію та критичне мислення.</p>	5
6	Розробка інтерактивних ігор (5 шт)	20 (4 бали за 1 гру)
	<p>Ігри складні для виконання або занадто прості для дітей цього віку. Мало або зовсім відсутня освітня складова в грі, завдання не розвивають важливі навички. Правила гри погано прописані або складні для розуміння учнями. Гра не має чіткої мети або завдання. Не враховано інтереси дітей та їхній розвиток.</p>	1

	<p>Гра частково відповідає віковим особливостям, але є недоліки. Завдання гри не завжди відповідають рівню розвитку дітей, наприклад, деякі діти можуть не впоратись або відчуватися некомфортно. Освітня цінність гри є, але вона не розвиває важливі аспекти, такі як креативність чи комунікація. Правила гри зрозумілі, але можуть бути полегшені чи уточнені для кращого сприйняття. Гра може бути цікавою, але не завжди інтерактивною або емоційно залучаючою. Є певні недоліки в адаптації для дітей молодшого шкільного віку.</p>	2
	<p>Гра відповідає віковим особливостям дітей та має освітню цінність. Завдання гри добре підібрані для розвитку різних навичок: логічного мислення, уваги, пам'яті, мовлення чи соціальних навичок. Ідеї гри цікаві та мотивуючі для дітей, але деякі елементи гри могли б бути вдосконалені для підвищення інтересу. Гра добре організована. Правила гри чітко сформульовані та зрозумілі для дітей. Гра має структуру і мету, а також достатньо часу для виконання завдань. Педагог або організатор гри може забезпечити належну підтримку під час гри, створюючи умови для успішного завершення.</p>	3
	<p>Гра повністю відповідає віковим особливостям і є дуже цікавою для дітей. Завдання гри допомагають розвивати важливі навички (командна робота, креативність, навички вирішення проблем, комунікація). Ідеї гри інноваційні, захоплюючі і стимулюють уяву дітей. Висока якість організації гри.</p>	4

	Правила прості та чітко пояснені, і діти швидко розуміють, що робити. Гра стимулює активність, інтерактивність та співпрацю серед учасників. Гра повністю адаптована для дітей молодшого шкільного віку, з можливістю легкої модифікації під різні групи.	
7	Опис досвіду роботи вчителя (автобіографічні дані, стаж роботи у початковій школі, участь у різних заходах з метою професійного зростання, науковий доробок, фото тощо).	5
	Вчитель має мінімальний досвід або зовсім не наводить інформацію про свою професійну діяльність. Вказані лише базові факти (наприклад, лише зазначено місце роботи без додаткових деталей). Вчитель не бере участь у заходах для підвищення кваліфікації або професійного зростання. Не надано жодних наукових досягнень, публікацій чи участі у конференціях. Відсутні фотографії або матеріали, які б підтверджували професійну діяльність.	1
	Опис досвіду роботи загальний, з базовими даними (стаж роботи, предмети). Є згадка про участь у деяких заходах для професійного розвитку, але без конкретних досягнень або важливих результатів. Зазначено, що вчитель брав участь у кількох заходах (наприклад, семінарах або тренінгах), але це не є постійною або значущою частиною професійної діяльності. Вчитель має деякі досягнення у науковій діяльності, але вони обмежуються лише участю в місцевих чи невеликих заходах. Фото або інші підтвердження професійної діяльності можуть бути,	2

	але вони є обмеженими або не розкривають значущих моментів.	
	<p>Докладний опис досвіду роботи, включаючи стаж, основні досягнення та роль у школі. Вчитель активно бере участь у заходах для професійного зростання, має кілька сертифікатів або дипломів про участь у тренінгах, семінарах або курсах підвищення кваліфікації. Має кілька наукових публікацій або участь у методичних розробках на рівні школи чи районного рівня. Презентує деякі зразки робіт, фото з заходів або конференцій, що підтверджують активну участь у професійному середовищі.</p>	3
	<p>Глибокий опис професійного досвіду, з детальним викладом стажу, досягнень і конкретних результатів роботи в класі та позакласній діяльності. Вчитель активно і постійно бере участь у заходах для професійного розвитку, регулярно відвідує курси підвищення кваліфікації, семінари, тренінги. Має наукові публікації, методичні матеріали, розробки, що використовуються в навчальному процесі на більш високих рівнях (районному, обласному). Фото, документи та інші матеріали підтверджують професіоналізм і активну діяльність у навчальному процесі та позакласній роботі.</p>	4
	<p>Вичерпний і детальний опис досвіду роботи, який включає всі аспекти професійної діяльності: стаж, методи роботи, успіхи учнів, впроваджені інновації. Вчитель є постійним учасником та організатором значущих професійних заходів, тренінгів, конкурсів</p>	5

	<p>або проєктів. Має великий науковий доробок, публікації у фахових журналах, участь у конференціях, а також розробки, які застосовуються на місцевому, обласному чи національному рівнях. Підтвердженнями є фото, сертифікати, нагороди, матеріали, які демонструють високий рівень професіоналізму. Вчитель активно працює над підвищенням власної кваліфікації та надає консультації або методичну допомогу колегам.</p>	
8	Розробка 1 лепбука виховного спрямування (приказки, прислів'я, вірші, малюнки тощо).	5
	<p>Лепбук має дуже обмежений зміст, містить лише кілька фрагментів тексту (наприклад, 1-2 приказки чи вірші без пояснень або контексту). Зміст не має виховного аспекту або є недоречним. Технічне виконання лепбука неохайне, без уваги до деталей. Малюнки та інші елементи відсутні або не мають відношення до теми. Лепбук виглядає незавершено та неадаптовано для дітей (наприклад, текст занадто складний або малі розміри).</p>	1
	<p>Лепбук містить кілька текстових фрагментів (прислів'я, приказки, вірші), але вони не організовані у зрозумілій послідовності. Може бути присутня частина малюнків чи ілюстрацій, але вони не є ключовими для розкриття теми. Технічне виконання залишає бажати кращого (наприклад, погано оформлені чи розмиті малюнки). Лепбук має слабе виховне навантаження та не до кінця розкриває тему.</p>	2

	<p>Лепбук містить достатню кількість приказок, прислів'їв, віршів та іншого матеріалу, що має виховне значення (наприклад, сприяє розвитку моральних цінностей або навичок). Відповідні малюнки, схеми, ілюстрації підтримують зміст, але їх може бути недостатньо або вони не завжди безпосередньо пов'язані з текстом. Оформлення лепбука охайне, але без особливої оригінальності або яскравості. Технічна реалізація добре виконана, але є незначні недоліки.</p>	3
	<p>Лепбук добре структурований, містить розлогі та чітко оформлені фрагменти тексту (приказки, вірші, прислів'я) з виховним змістом. Малюнки або ілюстрації добре підібрані і сприяють розумінню теми. Оформлення лепбука стильне, використано цікаві шрифти, кольори, і деталі, що підкреслюють виховний аспект. Лепбук має помітне виховне навантаження, матеріали підібрані таким чином, щоб зацікавити дітей та донести важливі моральні цінності.</p>	4
	<p>Лепбук є візуально привабливим, має добре організований зміст, що включає різноманітні форми (приказки, прислів'я, вірші, короткі розповіді). Використано багато ілюстрацій, малюнків та інших елементів, що наочно підтримують і розкривають тему, спонукаючи до творчості. Технічне виконання на високому рівні: матеріали розташовані в логічному порядку, оформлені з урахуванням вікових особливостей дітей. Лепбук має високу виховну цінність, допомагає дітям розвивати моральні, етичні</p>	5

	<p>та соціальні навички, а також зацікавлює їх у процесі навчання через ігрові елементи чи креативні завдання.</p> <p>Виглядає завершеним, оригінальним і професійно виконаним проектом.</p>	
9	Розробка тренінгу для батьків	10
	<p>Тренінг має поверхневу структуру або не відповідає основним вимогам до теми. Зміст обмежений, не охоплює важливих аспектів або не відповідає потребам батьків. Відсутність чіткої мети тренінгу, або вона не досягається в процесі проведення. Не враховані вікові особливості дітей, проблеми, з якими можуть стикатися батьки. Відсутність практичних завдань або вправ для батьків. Технічна підтримка (матеріали, презентації, відео тощо) не підготовлена або незадовільної якості. Тренінг виглядає неорганізованим, без чіткої логіки.</p>	1-2
	<p>Тренінг має структуру, але є деякі недоліки в організації чи наповненні. Зміст охоплює основні аспекти теми, але не всі питання розкриті в достатній мірі. Частково враховані вікові особливості дітей, але тренінг не зовсім підходить для всіх батьків. Є практичні вправи, але їх мало, вони не зовсім відповідають проблемам, з якими стикаються батьки. Можливі деякі технічні проблеми, недоречне використання матеріалів або недостатньо добре оформлені презентації. Мета тренінгу не зовсім чітка або не досягається в процесі.</p>	3-4
	<p>Тренінг має добре структуровану програму, з чітко визначеною метою. Зміст охоплює більшість</p>	5-6

	<p>важливих аспектів і питань, що цікавлять батьків, але є деякі недоліки в деталях.</p> <p>Враховані вікові особливості дітей, є реальні поради та рекомендації. Практичні вправи або завдання є, але вони можуть бути не повністю ефективними або не варіативними. Технічні матеріали є, але їх можна покращити (наприклад, презентації чи ресурси, які використовуються під час тренінгу). Мета тренінгу чітка і в основному досягається. Тренінг може бути дещо одноманітним або мати малу кількість інтерактивних елементів.</p>	
	<p>Тренінг добре структурований і має чітку мету, що досягається під час проведення. Зміст охоплює всі важливі аспекти, включаючи питання, які цікавлять батьків, з практичними прикладами та рекомендаціями. Враховані вікові особливості дітей, є ефективні поради щодо виховання в різних вікових категоріях. Є різноманітні практичні завдання, вправи або кейси, які допомагають батькам застосувати отримані знання в реальному житті. Технічні матеріали високої якості, зрозуміло подані, включають презентації, інфографіку, відео та інші ресурси. Тренінг є інтерактивним, сприяє обміну досвідом між батьками, заохочує до активної участі. Мета тренінгу чітко визначена і досягається в результаті.</p>	7-8
	<p>Тренінг є високоякісно структурованим і професійно підготовленим, має чітко визначену мету, яка повністю досягається. Зміст охоплює всі важливі</p>	9-10

	<p>аспекти, включаючи унікальні, глибокі та актуальні питання, з конкретними порадами і рекомендаціями. Ретельно враховані вікові особливості дітей, батьки отримують індивідуалізовані рекомендації. Практичні завдання та вправи є різноманітними та ефективними, залучають батьків до активного обговорення та застосування знань у реальних ситуаціях. Технічне виконання на високому рівні: матеріали високої якості, презентації, відео, роздаткові матеріали, ідеально адаптовані для сприйняття батьками. Тренінг є інтерактивним, мотивуючим і надихає батьків на подальше навчання та саморозвиток. Всі елементи тренінгу ефективно поєднуються для досягнення поставленої мети, що забезпечує високий рівень задоволеності та зацікавленості учасників.</p>	
10	Підготовка тематичної презентації	5
	<p>Презентація має поверхневий зміст, без чіткої структури. Тема не розкрита або розкрита частково, без необхідних деталей. Використання малюнків, графіки або медіа відсутнє або вони не відповідають темі. Технічна якість презентації низька (погано оформлені слайди, нечитабельний текст, занадто багато інформації на одному слайді). Презентація виглядає неорганізованою, без чіткої логіки, не викликає зацікавленості.</p>	1
	<p>Презентація має основну структуру, але зміст обмежений або не до кінця розкритий. Тема частково висвітлена, але є прогалини у подачі матеріалу. Використано кілька малюнків або графічних</p>	2

	<p>елементів, але вони не завжди відповідають темі або якість їх низька. Технічне оформлення слайдів недостатньо привабливе або з проблемами з шрифтами, кольорами, чи іншими елементами дизайну. Презентація має деякі помилки у форматуванні або не зовсім логічно структурована.</p>	
	<p>Презентація має чітку структуру: вступ, основна частина та висновок. Тема розкрита, але є певні деталі або аспекти, які можна було б розвинути більше. Використано кілька малюнків, графіків або інших візуальних елементів, що допомагають краще зрозуміти тему.</p> <p>Оформлення презентації на середньому рівні, шрифти читабельні, слайди не перенавантажені інформацією. Технічні моменти виконані на достатньому рівні, але можуть бути незначні недоліки в оформленні.</p>	3
	<p>Презентація має чітку, логічну структуру та добре розкриває тему. Всі аспекти теми представлені зрозуміло і детально, з достатньою кількістю прикладів або пояснень. Використано візуальні елементи (малюнки, графіки, відео, анімації), які підтримують зміст і роблять матеріал більш доступним. Оформлення презентації привабливе та професійне: гармонійно підібрані кольори, шрифти, візуальні елементи, слайди не перенавантажені інформацією. Презентація має хорошу технічну якість, без помилок у форматуванні чи інших недоліків.</p>	4

	Презентація має ідеально структурований зміст, з чітким поділом на частини та логічною послідовністю. Тема розкрита в повному обсязі, всі аспекти розглянуті детально і глибоко, з конкретними прикладами, що демонструють високу якість дослідження або підготовки. Використано різноманітні візуальні елементи (малюнки, графіки, відео, діаграми, анімації), що органічно підтримують зміст презентації та допомагають краще засвоїти матеріал. Оформлення презентації естетичне, професійне, з гармонійно підібраними кольорами, шрифтами, високоякісними зображеннями. Технічна якість презентації на високому рівні, слайди легко читаються, все відформатовано правильно, і немає помилок або проблем з переглядом.	5
11.	Захист практики	5
	Загальна кількість балів	100

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова

1. Козакова Н. В. Організаційно-методичні засади педагогічної практики майбутніх вчителів початкової школи в умовах ступеневої підготовки. Київ, 2004. 248с.
2. Методика проведення виховних заходів : навчальний посібник / уклад.: Макарчук В. В., Добридень А. В., Коломієць Н. А., Резніченко І. Г. 2-ге видання, виправлене, доповнене. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2015. 139 с.
3. Педагогічна практика в літніх оздоровчих таборах : посібник / Безлюдна Н. В., Пащенко М. І. Умань, 2009. 168 с.
4. Психолого-педагогічна практика (практично-зорієнтований посібник на допомогу студентам, магістрантам, аспірантам, психологам,

соціальним педагогам) / Кол. Авторів : Пашенко М. І., Пашенко Ю. Д., Перепелюк Т. Д. Умань, 2008. 179 с.

5. Шулдик Г. О. Педагогічна практика : навчальний посібник для студентів педагогічних вузів. Київ : Науковий світ, 2000. 143 с.

Додаткова

1. Виховна робота в школі: навчально-методичний посібник / упорядники: А. В. Добридень, В. В. Макаруч, І. Г. Резніченко. Умань : ВПЦ «Алмі», 2017. 183 с.

2. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання : навч. посіб. Київ : Вища шк., 2005. 150 с.

3. Пашенко М. І. Виховна робота в літніх оздоровчих таборах : навчально-методичний посібник/ М. І. Пашенко, І. Г. Резніченко. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. 154 с.

4. Педагогіка : навчальний посібник / В. М. Галузьяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. Вінниця : «Книга-Вега», 2003. 416 с.

Інформаційні ресурси

1. Нормативна база (Закони, Положення, Укази президента України, Листи МОНУ) (див. література).

2. Веб-сторінки:

1. www.education.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України.

2. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім.Вернадського.

3. [www. – udpu.org. ua](http://www.udpu.org.ua) – веб-сторінка Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА В ЗАКЛАДАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

(III курс, 6 семестр, 2 тижні)

6.1. Мета виробничої практики в закладах оздоровлення та відпочинку – поглиблення професійно-педагогічних знань здобувачів вищої освіти і озброєння їх методикою виховної роботи зі здобувачами освіти; формування уміння конструювати і організовувати окремі елементи виховного процесу; спонукати здобувачів вищої освіти до професійного самовдосконалення, педагогічної творчості.

6.2. Завдання виробничої практики в літній період:

- Підготовка фахівців, які спроможні вирішувати виробничі завдання в сучасних умовах і володіти прийомами і методами, що є складовими новітніх технологій.
- Ознайомлення з організацією діяльності дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.
- Оцінка власної роботи під час практики та підготовка звіту із пропозиціями щодо підвищення якості виконуваних завдань.
- Виконання обов'язків у складі педагогічної команди, взаємодія з іншими вихователями та керівниками загонів.
- Виявлення типових проблем взаємодії у таборі та пропозиція стратегії їхнього вирішення.
- Виявлення та аналіз етичних дилем, що можуть виникнути в процесі виховної роботи.
- Використання різних технік саморегуляції та контролю емоцій у роботі зі здобувачами освіти.
- Аналіз впливу виховних заходів на поведінку здобувачів освіти і складання відповідних висновків.
- Аналіз вікових та психологічних особливостей дітей молодшого шкільного віку в умовах відпочинку.

- Розробка планів, організація та проведення виховних заходів, активного дозвілля здобувачів освіти тощо.

- Формування професійної компетентності майбутнього педагога.

- Розвиток комунікативних, організаторських та творчих здібностей.

6.3. Зміст діяльності здобувачів вищої освіти:

Змістовий модуль 1: Організаційно-педагогічна діяльність

1. Ознайомлення із закладом оздоровлення та відпочинку:

- Вивчення структури закладу, його статуту, основних нормативних документів і організаційної структури.

- Ознайомлення з режимом дня, розкладом та основними напрямками роботи закладу.

- Розробка індивідуального плану педагогічної діяльності на період практики.

- Організація та проведення режимних моментів (підйом, харчування, прогулянки, підготовка до сну).

2. Участь у роботі педагогічного колективу:

- Співпраця з педагогами та вихователями у підготовці заходів.

- Участь у нарадах, плануванні роботи педагогічного колективу.

Змістовий модуль 2: Виховна діяльність

1. Організація виховної роботи:

- Планування та проведення виховних заходів відповідно до тематичних тижнів, свят чи програм закладу.

- Розробка та реалізація інтерактивних занять, творчих майстерень, ігрових програм.

- Залучення дітей до колективних творчих справ.

- Організація спортивних і оздоровчих заходів.

- Проведення бесід, тренінгів і тематичних занять, що популяризують здоровий спосіб життя.

Змістовий модуль 3: Дослідницька діяльність

- Вивчення організації освітньо-виховного процесу в умовах закладу оздоровлення та відпочинку.
- Проведення спостережень за особливостями поведінки та розвитку дітей в умовах оздоровлення.

Змістовий модуль 4: Методична діяльність

1. Ознайомлення з методичними матеріалами:

- Вивчення нормативно-правових документів, програм виховної роботи, методичних рекомендацій.
- Ознайомлення з розробками заходів і сценаріїв, що використовуються в закладі.

2. Розробка методичних матеріалів:

- Підготовка сценаріїв виховних заходів, дидактичних ігор, тренінгів, творчих завдань.
- Розробка планів-конспектів для проведення занять або виховних заходів.
- Підготовка наочного матеріалу (плакати, презентації, дидактичні картки тощо).

6.4. Форми звітності здобувачів вищої освіти про практику

1. Звіт про проходження виробничої практики в закладах оздоровлення та відпочинку, підписаний здобувачем вищої освіти (**Додаток Г 1**).

2. Характеристика на роботу здобувача вищої освіти за період проходження практики, підписана керівником закладу і завірена печаткою (**Додаток Г 2**).

3. Індивідуальний план роботи здобувача вищої освіти на період практики (**Додаток Г 3, 4**).

4. Щоденник практики (**Додаток Г 5, 6**).

5. План-сітка основних заходів роботи, завірена груповим керівником практики (**Додаток Г 7**).

6. Презентаційні матеріали загону (список дітей, назва табору та загону, емблема, ескіз загонового куточка, перелік правил техніки безпеки, фото- та

відео-матеріали тощо).

7. Сценарії виховних заходів: майстер-класи (2) (Додаток Г 8), квест (1) (Додаток Г 9), ігри різних видів (6), дитяче свято (1) (Додаток Г 10).

6.5. Норми/критерії оцінювання роботи здобувачів вищої освіти під час практики

Критеріями є:

1. обсяг виконаної роботи;
2. якість виконаної роботи;
3. своєчасність подання і якість звітної документації.

№ з/п	Форми звітності/критерії	Макс. к-сть балів
1.	Звіт здобувача вищої освіти про проходження виробничої практики в закладах оздоровлення та відпочинку	5
	<p>Звіт є неповним або неструктурованим, не містить основних розділів (мета практики, завдання, результати, аналіз).</p> <p>Відсутня чітка рефлексія щодо виконаної роботи, здобувач не оцінює свої досягнення або проблеми.</p> <p>Звіт не містить конкретних прикладів діяльності в закладі оздоровлення та відпочинку.</p> <p>Не зазначено, які навички та знання здобувач здобув під час практики, відсутні висновки щодо набутого досвіду.</p>	1
	<p>Звіт має основну структуру, але є певні недоліки у викладенні матеріалу.</p> <p>Розкрито загальні цілі і завдання практики, але недостатньо конкретних прикладів і результатів виконаної роботи.</p>	2

	<p>Опис діяльності в закладі є поверхневим, з відсутніми детальними описами конкретних завдань.</p> <p>Рефлексія є, але не повністю охоплює всі аспекти практики, немає глибокого самоаналізу.</p> <p>Звіт містить загальні висновки, але без чіткої оцінки досягнутих результатів.</p>	
	<p>Звіт структурований, містить опис основних етапів практики, цілей і завдань.</p> <p>Розкривається діяльність в закладі оздоровлення та відпочинку, описано, які конкретні завдання виконувалися, а також результати.</p> <p>Рефлексія щодо досвіду роботи є, здобувач вказує на свої сильні сторони та аспекти, які потребують покращення.</p> <p>Звіт містить приклади успішної роботи та зазначення отриманих навичок.</p> <p>Висновки є обґрунтованими, з описом того, що вдалося досягнути, а що потребує подальшого вдосконалення.</p>	3
	<p>Звіт повністю структурований, охоплює всі етапи проходження практики (мета, завдання, виконана робота, отримані навички).</p> <p>Докладно описано, як саме здобувач брав участь у діяльності закладу оздоровлення та відпочинку, з конкретними прикладами виконаних завдань.</p> <p>Звіт містить детальну рефлексію, оцінку власної діяльності, аналіз помилок і сильних сторін.</p> <p>Розглянуто, як здобутий досвід можна використати в майбутній професійній діяльності.</p>	4

	Висновки чіткі, з конкретними рекомендаціями для вдосконалення власної роботи в подібних закладах.	
	<p>Звіт є повним, чітким, структурованим і містить всі елементи: мета, завдання, опис виконаної роботи, рефлексія, висновки.</p> <p>Докладно розглянуті всі етапи практики в закладі оздоровлення та відпочинку, з конкретними і детальними прикладами виконаної роботи.</p> <p>Рефлексія є глибокою, здобувач аналізує свої сильні та слабкі сторони, а також визначає конкретні шляхи для покращення в майбутньому.</p> <p>Звіт демонструє високий рівень професійної підготовки, вказано, які конкретні навички та знання здобувач отримав під час практики.</p> <p>Висновки є обґрунтованими, містять конкретні рекомендації для особистісного і професійного розвитку.</p>	5
2.	Характеристика здобувача вищої освіти про проходження виробничої практики в закладах оздоровлення та відпочинку	5
	Оцінка «задовільно»	1-3
	Оцінка «добре»	4
	Оцінка «відмінно»	5
3	Щоденник практики	5
	<p>Щоденник не містить систематичних записів або записи зроблені нерегулярно.</p> <p>Зазначені лише загальні фрази без конкретних описів діяльності.</p>	1

	<p>Відсутні деталі щодо виконаних завдань і здобутого досвіду.</p> <p>Мало або відсутні рефлексії щодо кожного етапу практики.</p> <p>Оцінка власної роботи та прогресу не проводиться.</p>	
	<p>Щоденник містить записи, але вони неповні або поверхневі.</p> <p>Діяльність в закладі оздоровлення та відпочинку описана на загальному рівні без конкретних прикладів.</p> <p>Записи нерегулярні, можливо, є пропуски або недоліки в структурі.</p> <p>Рефлексії є, але вони недостатньо глибокі, не завжди пов'язуються з конкретними результатами роботи.</p> <p>Відсутня чітка оцінка власного прогресу та розвитку.</p>	2
	<p>Щоденник містить регулярні записи про діяльність здобувача під час практики.</p> <p>Записи описують конкретні завдання, виконану роботу, використані методи і підходи в закладі оздоровлення та відпочинку.</p> <p>Рефлексія присутня, але не завжди глибока або повна.</p> <p>Здобувач аналізує окремі моменти практики, визначаючи сильні та слабкі сторони виконаної роботи.</p> <p>Висновки про досягнення або труднощі у виконанні завдань зроблені, але є можливість для більш детального аналізу.</p>	3
	<p>Щоденник містить регулярні та детальні записи про кожен день або етап практики.</p>	4

	<p>Описано не лише завдання і методи роботи, але й результати виконаної діяльності в закладі оздоровлення та відпочинку.</p> <p>Рефлексії є глибокими і охоплюють основні аспекти діяльності: що було зроблено добре, що можна покращити, які труднощі виникли.</p> <p>Прогрес здобувача оцінюється чітко, є план щодо подальшого розвитку і вдосконалення.</p>	
	<p>Щоденник містить детальні, регулярні записи, що охоплюють кожен етап практики, описуючи завдання, методи, виконану роботу та результати.</p> <p>Рефлексії є глибокими і детальними, з обґрунтованим аналізом власної діяльності та відображенням здобутих знань та навичок.</p> <p>У щоденнику є чітка оцінка власного прогресу, а також план для подальшого розвитку, враховуючи як позитивні, так і негативні моменти.</p> <p>У звіті є конкретні приклади того, як здобувач застосовував отримані знання, виявляючи вміння адаптувати методи до потреб учасників закладу оздоровлення та відпочинку.</p>	5
4.	План-сітка основних заходів роботи з загоном	10
	<p>План-сітка містить лише загальні і неструктуровані заходи без конкретних дат, відповідальних осіб або ресурсів.</p> <p>Заходи є поверхневими або не зовсім відповідають цілям і завданням практики.</p> <p>Відсутній чіткий розподіл заходів на етапи, відсутня логіка організації роботи.</p>	1-3

	<p>Не визначено, які методи або підходи будуть використовуватися для реалізації заходів.</p> <p>Мало або відсутні показники для оцінки ефективності заходів.</p>	
	<p>План-сітка містить загальні заходи, але є пропуски в деталях, таких як конкретні дати, місце проведення чи відповідальні особи.</p> <p>Заходи пов'язані з основними цілями практики, але їхній зміст і розподіл можуть потребувати вдосконалення.</p> <p>Логіка організації заходів є, але може бути недостатньо продумана, деякі заходи мають низький рівень конкретики.</p> <p>Методи та підходи для реалізації заходів описані поверхнево.</p> <p>Показники ефективності заходів визначені, але без чітких критеріїв.</p>	4-6
	<p>План-сітка чітко структурована, містить конкретні заходи, з зазначенням дат, відповідальних осіб і необхідних ресурсів.</p> <p>Заходи відповідають цілям і завданням практики, мають логічний зв'язок та послідовність.</p> <p>Описано методи і підходи, які будуть використовуватися для проведення заходів, але деякі з них потребують деталізації.</p> <p>Оцінка ефективності заходів є, включаючи конкретні показники, але можна вдосконалити їх точність.</p> <p>План-сітка охоплює більшість аспектів роботи з загоном, але є ще можливості для покращення.</p>	7-8

	<p>План-сітка є детальною, чітко структурованою і охоплює всі основні заходи практики, з чітким розподілом за датами, відповідальними особами, ресурсами та методами.</p> <p>Заходи ретельно продумані, вони точно відповідають цілям і завданням практики, мають логічну послідовність і чіткий зв'язок між етапами.</p> <p>Для кожного заходу визначено конкретні методи, підходи та ресурси, що дозволяють ефективно реалізувати завдання.</p> <p>Оцінка ефективності заходів є обґрунтованою і включає чіткі показники, які дозволяють оцінити успішність реалізації кожного етапу.</p> <p>План-сітка демонструє високий рівень організаторських навичок та стратегічного мислення в управлінні загonom.</p>	9-10
5.	Презентаційні матеріали загону	5
	<p>Презентаційні матеріали є неповними або неструктурованими.</p> <p>Відсутні ключові елементи, такі як чітка мета, завдання, етапи роботи або діяльності загону.</p> <p>Матеріали мають низьку якість (погане оформлення, невідповідний формат, помилки у тексті).</p> <p>Візуальні елементи (малюнки, графіки, таблиці) відсутні або погано підібрані.</p> <p>Немає логічної послідовності, ідеї викладені непослідовно або не підтримуються доказами.</p>	1
	Презентація містить основні елементи, але вони можуть бути не зовсім чіткими або неповними.	2

	<p>Матеріали містять деякі помилки або недоліки в оформленні, структура не завжди логічна.</p> <p>Візуальні елементи присутні, але їх кількість або якість може бути недостатньою.</p> <p>Ідеї викладені загально, без глибокого аналізу чи розкриття основних аспектів роботи загону.</p> <p>У матеріалах відсутня чітка оцінка досягнутих результатів або ефективності заходів.</p>	
	<p>Презентація містить чітку структуру, включає основні елементи: мета, завдання, план заходів, результати роботи загону.</p> <p>Матеріали добре оформлені, незначні помилки можуть бути присутні.</p> <p>Візуальні елементи присутні, і вони є доречними, але можливо їх кількість або якість можна покращити.</p> <p>Ідеї викладені логічно, кожен етап діяльності загону має достатньо пояснень і обґрунтувань.</p> <p>Рефлексія і оцінка результатів роботи є, але можна вдосконалити аналіз ефективності заходів.</p>	3
	<p>Презентація є детальною, чітко структурованою і логічно побудованою. Всі основні елементи включені: мета, завдання, план заходів, ресурси, результативність.</p> <p>Оформлення матеріалів на високому рівні (правильний формат, без помилок, стильний дизайн).</p> <p>Візуальні елементи (діаграми, графіки, малюнки, таблиці) підкріплюють і підтримують основні ідеї презентації.</p> <p>Ідеї викладені ясно, кожен етап діяльності загону має чітке пояснення з обґрунтуванням.</p>	4-5

	Презентація містить чітку оцінку досягнутих результатів і глибоку рефлексію з рекомендаціями щодо подальшого вдосконалення роботи.	
6.	Підготовка, проведення / сценарій виховного заходу	65
	<i>1) майстер-класи (2)</i>	<i>10 (5 балів за 1 майстер-клас)</i>
	<p>Підготовка майстер-класу була незадовільною: не були визначені чітка мета та завдання, відсутні необхідні матеріали чи ресурси.</p> <p>Презентація або пояснення матеріалу були неструктурованими або важко зрозумілими.</p> <p>Участь учасників була пасивною, методи проведення не були інтерактивними.</p> <p>Майстер-клас не був адаптований до цільової аудиторії або не відповідав умовам закладу оздоровлення та відпочинку.</p>	1
	<p>Підготовка була неповною, але майстер-клас все ж мав чітке завдання.</p> <p>Матеріали та ресурси були підготовлені, але деякі з них були не зовсім релевантними або недостатньо якісними.</p> <p>Презентація матеріалу була зрозумілою, але можливо, потребувала додаткових пояснень.</p> <p>Учасники майстер-класу були частково залучені, але відсутня активна взаємодія.</p> <p>Методика проведення майстер-класу могла б бути більш адаптованою до умов та аудиторії.</p>	2
	Підготовка була ретельною, із чітким визначенням мети, завдань і необхідних матеріалів.	3

	<p>Презентація матеріалу була логічною і зрозумілою, основні моменти були чітко пояснені.</p> <p>Майстер-клас мав структурований план, з урахуванням часу та ресурсів.</p> <p>Учасники були активними, методи залучення (ігри, дискусії, практичні вправи) використовувались для стимулювання взаємодії.</p> <p>Оцінка результатів була частково проведена, але можна було б більш детально проаналізувати ефективність.</p>	
	<p>Підготовка майстер-класу була ретельною та організованою. Чітко визначено мету, завдання, ресурси, використовувалися високоякісні матеріали.</p> <p>Презентація була цікавою, логічно структурованою та доступною для аудиторії.</p> <p>Майстер-клас був добре організований: час розподілений ефективно, учасники були зацікавлені та активно брали участь.</p> <p>Методи і техніки, які використовувались для залучення учасників, були різноманітними і ефективними.</p> <p>Оцінка результатів майстер-класу була проведена, але можна було б розширити аналіз.</p>	4
	<p>Підготовка майстер-класу була бездоганною: чітко визначено мету, завдання, використано високоякісні матеріали та ресурси.</p> <p>Презентація була інтерактивною, захоплюючою та доступною для аудиторії, з яскравими візуальними та практичними елементами.</p> <p>Майстер-клас був організований так, що кожен учасник був повністю залучений і активно взаємодіяв.</p>	5

	<p>Використовувалися різноманітні методи та техніки, що забезпечили високий рівень участі та задоволення учасників.</p> <p>Оцінка результатів була проведена на високому рівні, були чітко визначені досягнуті результати та можливі напрями для вдосконалення.</p>	
	2) квест (1)	10
	<p>Підготовка до квесту була неповною, відсутні чітко визначені мета та завдання.</p> <p>Квест був недостатньо структурованим або мав неясні правила.</p> <p>Використані ресурси були невідповідними або недостатніми для реалізації квесту.</p> <p>Учасники були мало залучені до процесу, мало або зовсім не використовувалися методи активного залучення.</p> <p>Квест був погано організований, не було належного контролю за виконанням завдань.</p> <p>Не проводився аналіз результатів або фідбек від учасників.</p>	1-3
	<p>Підготовка була загалом адекватною, але квест міг би бути більш продуманим, мета і завдання не зовсім чітко сформульовані.</p> <p>Квест містив певні структурні проблеми, завдання були здебільшого зрозумілі, але декілька з них могли бути занадто складними або легкими.</p> <p>Ресурси та матеріали були достатні, але не завжди оптимально використані.</p>	4-6

	<p>Учасники активно включались у квест, але була відсутня достатня взаємодія або залучення всіх.</p> <p>Організація була на середньому рівні: не всі етапи квесту були добре продумані чи зрозумілі учасникам.</p> <p>Аналіз результатів був поверхневим, без чіткої оцінки ефективності квесту</p>	
	<p>Підготовка до квесту була ретельною, мета і завдання були чітко сформульовані.</p> <p>Квест був структурованим і мав логічну послідовність, але деякі етапи могли бути більш різноманітними.</p> <p>Ресурси та матеріали були використовувані ефективно, відповідали завданням квесту.</p> <p>Учасники були активно залучені, більшість завдань виконується командно, з участю всіх.</p> <p>Організація квесту була гарною: чітке управління етапами, допомога учасникам за потреби.</p> <p>Оцінка результатів квесту була проведена, але можна було б поглибити рефлексію та зворотній зв'язок.</p>	7-8
	<p>Підготовка була абсолютно продуманою: чітко визначено мету, завдання та етапи, кожен етап квесту був детально спланований.</p> <p>Квест був логічно побудований, з різноманітними та захоплюючими завданнями, які відповідають віковим та інтелектуальним можливостям учасників.</p> <p>Ресурси були використані на найвищому рівні, матеріали були різноманітними та відповідали концепції квесту.</p>	9-10

	<p>Учасники були повністю залучені до процесу, взаємодіяли, працювали в команді, кожен мав змогу показати свої сильні сторони.</p> <p>Організація квесту була бездоганною: чітке управління, підтримка учасників, ефективний контроль на кожному етапі.</p> <p>Після завершення квесту була проведена детальна оцінка результатів, зворотний зв'язок та рефлексія, що дозволило визначити ефективність і можливі вдосконалення.</p>	
	<p>3) ігри різних видів (6)</p>	<p>30 (5 балів за 1 гру)</p>
	<p>Підготовка до ігор була неорганізованою, завдання не були чітко сформульовані.</p> <p>Ігри не відповідали віковим та інтелектуальним можливостям учасників.</p> <p>Використані ресурси були непідготовленими або не відповідають потребам гри.</p> <p>Учасники не були належно залучені до процесу гри або не проявляли активності.</p> <p>Ігри не проводилися за чітким планом, організація була поганою, не було необхідного контролю за ходом гри.</p> <p>Не було проведено аналізу результатів гри.</p>	<p>1</p>
	<p>Підготовка була загалом адекватною, але завдання були не зовсім чіткими або занадто складними для учасників.</p> <p>Ігри були цікавими, але не завжди адаптованими до специфіки закладу оздоровлення та відпочинку.</p>	<p>2</p>

	<p>Ресурси були підготовлені, але їхня кількість або якість могли бути кращими.</p> <p>Учасники активно брали участь у деяких іграх, але залученість могла бути вищою.</p> <p>Ігри проводилися згідно з планом, але організація гри не була ідеальною, часами не вистачало підтримки або контролю.</p> <p>Оцінка результатів була загальною, без глибокого аналізу ефективності гри.</p>	
	<p>Підготовка до ігор була ретельною: чітко сформульовані завдання та мета, ігри відповідали рівню учасників.</p> <p>Ігри були організовані з урахуванням умов закладу оздоровлення та відпочинку.</p> <p>Ресурси були підготовлені і використовувалися ефективно.</p> <p>Учасники були активними, вели взаємодію між собою, ігри сприяли командній роботі.</p> <p>Ігри проводилися згідно з планом, але можна було б трохи поліпшити організацію або час для деяких етапів.</p> <p>Оцінка результатів була проведена, але можна було б зробити її більш детальною.</p>	3
	<p>Підготовка до ігор була продуманою: завдання були чіткими та відповідали віковим можливостям учасників.</p> <p>Ігри відповідали специфіці закладу оздоровлення та відпочинку, ресурси були підготовлені на високому рівні.</p>	4

	<p>Учасники були активно залучені до процесу, проявляли ініціативу і працювали в команді.</p> <p>Ігри були організовані та проведені ефективно, з чітким контролем і координацією, кожен етап гри був продуманий.</p> <p>Оцінка результатів була чіткою, з аналізом ефективності, але можна було б вдосконалити рефлексію.</p>	
	<p>Підготовка до ігор була бездоганною, завдання чітко сформульовані, ігри чудово адаптовані до рівня та інтересів учасників.</p> <p>Ігри були максимально адаптовані до специфіки закладу оздоровлення та відпочинку, всі ресурси були підготовлені та ефективно використані.</p> <p>Учасники були повністю залучені до гри, проявляли активність, працювали в команді, взаємодіяли з усіма учасниками.</p> <p>Ігри були організовані та проведені ідеально: кожен етап гри мав чітке визначення, з високим рівнем контролю і підтримки.</p> <p>Після проведення гри була проведена детальна оцінка результатів, з чітким аналізом ефективності та рефлексією.</p>	5
	4) дитяче свято (1)	15
	<p>Підготовка до свята була неорганізованою, відсутня чітка концепція чи мета заходу.</p> <p>Завдання та активності свята не відповідали віковим можливостям учасників, не враховували специфіку закладу оздоровлення.</p>	1-3

	<p>Ресурси для проведення свята були недостатніми або не відповідають вимогам.</p> <p>Учасники свята не були залучені активно, відсутній елемент взаємодії та командної роботи.</p> <p>Організація заходу була поганою, не було чіткого плану, час між етапами свята був неструктурований.</p> <p>Не було аналізу результатів свята, зворотного зв'язку або рефлексії.</p>	
	<p>Підготовка була достатньо адекватною, але свято не було повністю продуманим або мало деякі недоліки.</p> <p>Завдання та активності свята в основному відповідали віковим групам учасників, але не всі етапи були оптимально підібрані.</p> <p>Ресурси та матеріали були підготовлені, але деякі з них могли бути краще адаптовані для заходу.</p> <p>Учасники брали участь у святі, але залучення було не на найвищому рівні або в одних частинах заходу була більша активність, ніж в інших.</p> <p>Організація свята була на середньому рівні: деякі етапи могли бути більш структурованими та чітко організованими.</p> <p>Оцінка результатів заходу була загальною, без поглибленого аналізу або фідбеку.</p>	4-6
	<p>Підготовка свята була ретельною, концепція свята була чітко визначена, але можна було б ще більше деталізувати етапи заходу.</p> <p>Завдання та активності відповідали віковим групам учасників, але кілька етапів могли бути більш різноманітними.</p>	7-8

	<p>Ресурси та матеріали були підготовлені на високому рівні, використовувалися ефективно.</p> <p>Учасники свята активно залучалися до всіх етапів заходу, проявляли ініціативу.</p> <p>Організація свята була на хорошому рівні: було чітке управління заходом, але деякі моменти могли бути краще сплановані або більш скоординовані.</p> <p>Оцінка результатів свята була проведена, але можна було б поглибити рефлексію та зворотній зв'язок.</p>	
	<p>Підготовка була бездоганною: свято мало чітко визначену мету, продуману концепцію, кожен етап заходу був спланований.</p> <p>Завдання та активності були повністю адаптовані до вікових можливостей учасників, всі етапи свята відповідали інтересам та здібностям дітей.</p> <p>Ресурси були підготовлені і використовувалися ефективно, кожен етап свята був добре оснащений.</p> <p>Учасники свята були повністю залучені до процесу, активно взаємодіяли, проявляли творчість і ініціативу.</p> <p>Організація свята була бездоганною: чітке управління, добре скоординовані етапи, кожен момент свята був під контролем.</p> <p>Після завершення свята було проведено детальний аналіз результатів, зворотній зв'язок та рефлексія, що дозволило визначити ефективність заходу.</p>	9-10
7.	Захист практики	5
	Загальна кількість балів	100

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна:

1. Дячкова Т. В. Педпрактика як засіб підготовки студента до роботи з важковихованими учнями: зб. наук. пр. Херсон, 1998. С. 51–57.
2. Ідеї з організації літніх клубів для дітей в громадах з фокусом на інтеграцію дітей-ВПО: DECIDE Summer Club «Ми вдома – в Україні» / уклад. Жабенко Л., Гриньова М., Дробот М., Михайлова Т., Скоропляс Т., Задорожна Є., Гусак А.; за ред. Полторак В., Молчанової Ю. Швейцарсько-український проєкт DECIDE «Децентралізація для розвитку демократичної освіти», Київ, 2022. 68 с.
3. Інноваційний розвиток позашкільної освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»: методичний посібник / уклад. А. Е. Бойко, В. В. Вербицький, А. В. Корнієнко, О. В. Литовченко, В. В. Мачуський; за ред. В. В. Мачуського. Івано-Франківськ: НАІР, 2023. 223 с.
4. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання : навч. посіб. Київ: Вища шк., 2005. 150 с.
5. Козакова Н. В. Організаційно-методичні засади педагогічної практики майбутніх вчителів початкової школи в умовах ступеневої підготовки. Київ. 2004. 248 с.
6. Кузьмінський А. І. Педагогіка : завдання і ситуації : практикум / уклад. А. І. Кузьмінський, Л. П. Вовк, В. Л. Омеляненко. Київ: Знання-Прес, 2003. 243 с.
7. Новації позашкільної освіти. *Збірник методичних матеріалів з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти*. Київ: НЕНЦ, 2022. 146 с.
8. Педагогічна практика в літніх оздоровчих таборах : посібник / уклад. Безлюдна Н. В., Пащенко М. І. Умань, 2009. 168 с.
9. Психолого-педагогічна практика практично-зорієнтований посібник на допомогу студентам, магістрантам, аспірантам, психологам, соціальним педагогам / уклад. Пащенко М. І., Пащенко Ю. Д., Перепелюк Т. Д.

Умань, 2008. 179 с.

Додаткова:

1. Виховна робота в школі: навчально-методичний посібник / уклад. А. В. Добридень, В. В. Макарчук, І. Г. Резніченко. Умань : ВПЦ «Алмі», 2017. 183 с.
2. Гуріна З. В. Психологічні особливості становлення особистості дитини раннього віку. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія «Психологічні науки». 2014. С. 99–102
3. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання : навч. посіб. / уклад. С. Г. Карпенчук. Київ: Вища шк., 2005. 150 с.
4. Кузьмінський А. І. Педагогіка: завдання і ситуації : практикум. Київ: Знання-Прес, 2003. 243 с.
5. Літнє оздоровлення та відпочинок дітей у прохідному туристсько-спортивному таборі / уклад. Т. Б. Серба. Тернопіль : Ранок, 2011. 192 с.
6. Новації позашкільної освіти в умовах воєнного стану. *Збірник методичних матеріалів з позашкільної освіти*. Київ: НЕНЦ, 2023. 144 с.
7. Організація роботи педагога в закладах позашкільної освіти : навч. посіб. / уклад. В. В. Макарчук; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2023. 199 с.
8. Пащенко М. І., Резніченко І. Г. Виховна робота в літніх оздоровчих таборах : навчально-методичний посібник. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. 154 с.
9. Пустовіт Г. П. Позашкільна освіта і виховання : дидактичні основи методів навчально-виховної роботи. Суми : Університетська книга, 2017. Кн. 2. 271 с.

Інформаційні ресурси

1. Нормативна база (Закони, Положення, Укази президента України, Листи МОНУ) (див. література).
2. Веб-сторінки:
 1. www.education.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки

України.

2. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім.Вернадського.

3. www.udpu.org.ua – веб-сторінка Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА «ПРОБНІ УРОКИ»

(IV курс, 7 семестр, 6 тижнів)

6.1. Мета виробничої практики «Пробні уроки» – формування у здобувачів вищої освіти спеціальності практичних умінь і навичок планування, організації та проведення навчальних занять у початковій школі.

6.2. Завдання практики

- набуття педагогічного досвіду практичної роботи в умовах Нової Української школи;

- ознайомлення з освітньою роботою вчителя: функції та професійні обов'язки;

- формування вміння спостерігати, вести записи спостережень, обробляти, аналізувати та оцінювати освітню роботу, відображати в щоденнику практики;

- формування вміння розробляти плани-конспекти з предметів: українська мова, літературне читання, іноземна мова, інформатика, математика, ЯДС, музичне мистецтво, образотворче мистецтво, трудове навчання, фізична культура, основи здоров'я ;

- формування вміння враховувати вікові, психологічні та індивідуальні особливості дітей молодшого шкільного віку та сучасні методичні рекомендації щодо проведення пробних уроків в умовах НУШ;

- формування у здобувачів вищої освіти м'яких навичок (soft skills): комунікативні навички (ефективна взаємодія зі здобувачами освіти, батьками, вміння доступно передавати інформацію); емоційний інтелект та емпатія (розуміння емоційного стану здобувачів освіти, підтримка позитивного

мікроклімату в класі); тайм-менеджмент (вміння планувати та розподіляти час на уроці відповідно до навчальних завдань); лідерство та відповідальність (організація навчального процесу, підтримка дисципліни та мотивації учнів); критичне мислення та рефлексія (аналіз власної діяльності, вдосконалення педагогічних методів); креативність та інноваційність (використання інтерактивних методів, творчий підхід до навчання).

6.3. Зміст діяльності здобувачів вищої освіти:

I. Організаційне заняття.

- Ознайомлення студентів із завданнями та змістом виробничої практики «Пробні уроки».
- Обговорення змісту й організаційного плану роботи.
- Ознайомлення з методикою майбутньої роботи, порядком ведення щоденника практики, спостережень і нотаток, збору й обробки матеріалів.

II. Зміст навчально-методичної та виховної роботи

1. У процесі виробничої практики «Пробні уроки» здобувачі вищої освіти ознайомлюються:

- з місцем проходження практики (школою, її історією, традиціями, освітніми та виховними функціями);
 - з системою освітньої, позакласної та позашкільної роботи школи в цілому, з порядком ведення шкільної документації (бесіди з директором школи, заступниками директора з навчальної та виховної роботи);
 - знайомляться з організацією освітнього процесу в класі, з роботою вчителів;
 - з документацією школи та календарним плануванням уроків у початкових класах; матеріальним обладнанням класної кімнати; оформлення та ведення класного журналу, особових справ, щоденників, протоколів та ін.);
 - зі специфікою методики роботи вчителів початкової школи певного класу (1–4 кл.);

- роботою методичного кабінету початкової ланки освіти та змістом роботи методичних об'єднань вчителів початкової школи;
- із специфікою позакласної роботи.

2. У процесі виробничої практики «Пробні уроки» здобувачі вищої освіти вивчають:

- зміст календарно-тематичних планів уроків вчителя початкової школи;
- анатомо-фізіологічні, психологічні й індивідуальні особливості класного колективу, зокрема педагогічно занедбаних учнів і тих, хто має високий рівень знань, умінь і навичок;
- досвід роботи вчителів з теми, яка розробляється в курсовій роботі з фахових методик.

3. У процесі виробничої практики «Пробні уроки» здобувачі вищої освіти залучаються до виконання таких видів діяльності:

- спостереження, вивчення та аналіз досвіду роботи учителів школи;
- вивчення і врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей, проектування їх розвитку;
- планування освітнього процесу та проведення уроків з різних навчальних дисциплін;
- відвідування та аналіз уроків і позакласних заходів;
- проведення фрагментів уроків з різних дисциплін та ранкових зустрічей, здійснення їх самоаналізу;
- підготовка і проведення пробних уроків з різних дисциплін у закріпленому класі;
- самостійна підготовка та проведення залікових уроків різних типів;
- підготовка дидактичного матеріалу до залікових уроків;
- проведення психолого-педагогічних досліджень;
- проведення виховних заходів;
- взаємодія з батьками дітей, участь у батьківських зборах;

– участь у роботі методичних об'єднань учителів початкової школи, семінарах, засіданнях педагогічної ради школи, в підсумкових конференціях з педпрактики.

III. Перевірка робочих зошитів педагогічної практики та напрацьованих матеріалів.

V. Підсумкова конференція.

6.4. Форми звітності здобувачів вищої освіти про практику

У звітній документації здобувача вищої освіти мають бути:

1. Звіт про проходження виробничої практики в початковій школі, підписаний здобувачем вищої освіти (**Додаток Д 1, 2**).
2. Характеристика на здобувача вищої освіти, підписана керівником навчального закладу і завірена печаткою (**Додаток Д 3**).
3. Індивідуальний план роботи здобувача вищої освіти на період практики (**Додаток Д 4,5**).
4. Щоденник практики (**Додаток Д 6,7**).
5. Конспекти уроків та дидактичний матеріал до них:
 - *українська мова (3)*;
 - *літературне читання (3)*,
 - *математика (3)*,
 - *«Я досліджую світ» (3)*,
 - *фізична культура (1)*,
 - *образотворче мистецтво (1)*,
 - *музичне мистецтво (1)*,
 - *інформатика (1)*,
 - *іноземна мова (2)*,
 - *технології (2)*.
6. Психолого-педагогічний аналіз 5-ти уроків, проведених колегами-практикантами (**Додаток Д 8**).

6.5. Норми/критерії оцінювання роботи здобувачів вищої освіти під час практики

Критеріями є:

1. обсяг виконаної роботи;
2. якість виконаної роботи;
3. своєчасність подання і якість звітної документації.

№ п/п	Вид роботи	Макс. к-сть балів
1.	Звіт про проходження практики	10
	<p>Звіт написаний неохайно або частково (відсутні ключові розділи, не викладено основні результати практики). Не дотримано вимог до структури звіту (не вказано мету, завдання, результати роботи). Відсутні або недостатньо розкриті результати виконання практики, немає висновків або аналізу власної роботи. Мало або зовсім не надано опису навчальних заходів, що проводилися, або задач, які були виконані. Не представлено аналіз виконаних завдань і їхньої відповідності теоретичним знанням.</p> <p>Більшість пунктів виконано поверхнево, без належної рефлексії чи оцінки досягнень.</p>	1-2
	<p>Звіт містить основні розділи, але деякі з них можуть бути не до кінця розкриті або прописані поверхнево. Мета та завдання практики вказані, але їх можна було б деталізувати. Опис результатів практики неповний, але містить основні моменти, які показують досягнуті результати. Розділ аналізу діяльності є, але не вистачає глибини розгляду власних досягнень або</p>	3-4

	<p>проблем. Звіт не зовсім відповідає вимогам структури та оформлення, є незначні помилки у технічному оформленні (орфографія, пунктуація). Рефлексія є, але вона може бути поверхневою або зводитися лише до опису подій без глибокого аналізу.</p>	
	<p>Звіт містить усі необхідні розділи (мета, завдання, план, аналіз діяльності, висновки). Мета та завдання практики прописані чітко, з розкриттям їх важливості для професійного розвитку. Опис діяльності детальний, включає конкретні приклади, що ілюструють досягнуті результати та виконані завдання. Звіт має чітку структуру, логічність викладу, мало або зовсім не має граматичних помилок. Рефлексія є, із визначенням сильних і слабких сторін виконаної роботи, проте аналіз міг би бути більш глибоким. Висновки робляться на основі виконаної практики, але вони могли б бути більш конкретними та докладними щодо подальших кроків розвитку.</p>	4-6
	<p>Звіт відповідає вимогам структури, містить всі необхідні розділи, розкриваючи ключові аспекти практики. Мета і завдання практики чітко визначені та логічно пов'язані з майбутньою професійною діяльністю. Опис результатів діяльності є детальним і включає конкретні приклади, які демонструють глибоке розуміння процесу і результату. Звіт написаний грамотно, з чіткою структурою, без орфографічних чи пунктуаційних помилок. Рефлексія є глибокою, містить не лише опис виконаних завдань,</p>	7-8

	але й оцінку особистих досягнень, труднощів, планування подальших кроків для розвитку. Висновки базуються на рефлексії та аналізі досягнутих результатів, дають чіткі рекомендації для майбутньої роботи.	
	<p>Звіт є повним, структурованим, відповідає всім вимогам щодо оформлення та змісту.</p> <p>Мета, завдання та план практики чітко визначені та детально розкриті, повністю відповідають цілям і завданням практики.</p> <p>Опис діяльності дуже детальний, з конкретними прикладами, що демонструють глибоке розуміння процесів, виконаних завдань і їх результатів.</p> <p>Звіт має чітку логічну структуру, грамотно оформлений, без помилок в орфографії та пунктуації, чітко розділені розділи та параграфи.</p> <p>Рефлексія є глибокою та всебічною. Включає не лише оцінку виконаних завдань, але й самокритику, аналіз труднощів і досягнень, а також детальне планування подальших кроків для особистісного і професійного розвитку.</p> <p>Висновки обґрунтовані і містять чіткі рекомендації щодо покращення майбутньої практичної діяльності.</p> <p>Звіт демонструє високу самостійність здобувача вищої освіти, глибоке розуміння роботи, яку він виконував, і здатність аналізувати власну практичну діяльність на високому рівні.</p>	9-10
2.	Характеристика на роботу здобувача вищої освіти	5

	Оцінка «задовільно»	1-3
	Оцінка «добре»	4
	Оцінка «відмінно»	5
3.	Щоденник практики:	10
	<p>Щоденник не містить достатньо інформації про проведені уроки, записи неповні або відсутні.</p> <p>Записи не містять рефлексії або самоаналізу щодо проведених уроків, відсутній аналіз результатів уроків.</p> <p>Немає опису організації уроків, вибору методів навчання, використання матеріалів.</p> <p>Інформація в щоденнику не пов'язана з реальними подіями, відсутнє відображення процесу роботи.</p> <p>Пропущені дні практики або невірно зазначені.</p>	1-3
	<p>Щоденник містить базову інформацію про проведені уроки, але не завжди в деталях.</p> <p>Є деякі записи рефлексії та самоаналізу, однак вони не повністю охоплюють всі аспекти уроку.</p> <p>Опис уроків є, але без аналізу вибору методів, ресурсів або підходів.</p> <p>Записи про уроки виглядають поверхневими, іноді важко простежити еволюцію підготовки та результатів.</p> <p>Ведення щоденника є послідовним, але можуть бути відсутні деякі деталі або аспекти уроку.</p>	4-6
	Щоденник містить детальні записи про кожен урок, організацію, методи навчання, взаємодію з учнями.	7-8

	<p>Рефлексія щодо проведених уроків є, здобувач аналізує свої дії, вказує на сильні сторони і недоліки проведених уроків.</p> <p>Відображено використання різних методів та підходів до навчання, описано, як учні взаємодіяли з матеріалом.</p> <p>Щоденник містить опис досягнутих результатів, здобувач оцінює, що вдалося, а що потребує вдосконалення.</p> <p>Щоденник організовано послідовно і чітко, всі уроки правильно описані.</p>	
	<p>Щоденник містить детальні і повні записи про кожен урок, аналіз підготовки, методів, засобів, вибору матеріалів.</p> <p>Рефлексія дуже глибока: здобувач оцінює не лише результати уроку, але й свою педагогічну діяльність, взаємодію з учнями, оцінює емоційний вплив уроків.</p> <p>Відображено використання різноманітних методів, технологій, а також адаптацій для інклюзивного навчання або індивідуальних потреб учнів.</p> <p>Здобувач вказує на можливості для покращення і вказує конкретні кроки для розвитку своїх педагогічних навичок.</p> <p>Щоденник є послідовним, чітким і детальним, показує розвиток здобувача, його підготовленість і здатність до самокорекції.</p>	9-10
4.	Результати виконання індивідуального плану роботи	5

	<p>Поставлені цілі не були досягнуті або не були чітко визначені.</p> <p>Багато завдань індивідуального плану не були виконані або виконані на низькому рівні.</p> <p>Використовувалися лише стандартні методи навчання, без адаптації до конкретної ситуації чи потреб учнів.</p> <p>План не передбачав рефлексії та самокорекції після проведених уроків.</p> <p>Результати роботи не відповідають очікуванням, не помітний прогрес у педагогічних навичках.</p>	1
	<p>Частина поставлених цілей була досягнута, але не повністю.</p> <p>Завдання були виконані, однак не завжди з достатньою ефективністю або в повному обсязі.</p> <p>Використовувалися стандартні методи, але також були спроби впровадити нові підходи.</p> <p>Аналіз уроків і рефлексія присутні, але вони поверхневі і потребують удосконалення.</p> <p>Прогрес у розвитку педагогічних навичок помітний, але незначний.</p>	2
	<p>Більшість цілей були досягнуті, завдання виконані належним чином.</p> <p>Використовувались як традиційні, так і деякі нові методи навчання, що відповідали специфіці уроків.</p> <p>Рефлексія та самоаналіз виконані, але вони не повністю охоплюють всі аспекти уроків або потребують уточнення.</p>	3

	<p>План був виконаний, але є місце для покращення в організації та виконанні окремих завдань.</p> <p>Прогрес у розвитку педагогічних навичок помітний, здобувач працює над вдосконаленням своїх методичних умінь.</p>	
	<p>Цілі практики були досягнуті в основному, з певними успіхами в різних аспектах діяльності.</p> <p>Завдання виконані детально, з використанням різноманітних методів навчання, включаючи інноваційні підходи.</p> <p>Рефлексія і самоаналіз добре структуровані, охоплюють основні аспекти роботи, вказуються сильні та слабкі сторони уроків.</p> <p>Індивідуальний план виконаний на високому рівні, є помітні результати у вдосконаленні педагогічних умінь.</p> <p>Прогрес у розвитку педагогічних навичок значний, здобувач активно працює над поліпшенням своєї методичної майстерності.</p>	4
	<p>Всі поставлені цілі успішно досягнуті, здобувач продемонстрував високу професійну підготовленість.</p> <p>Завдання виконані на високому рівні, з використанням інноваційних та адаптованих до конкретних потреб учнів методів і підходів.</p> <p>Рефлексія та самоаналіз детально охоплюють усі аспекти уроків, включаючи аналіз ефективності використаних методів, взаємодії з учнями, організації уроку.</p>	5

	<p>Індивідуальний план виконаний з максимальною результативністю, усі завдання та цілі виконані вчасно і з високою якістю.</p> <p>Прогрес у розвитку педагогічних навичок вражаючий, здобувач демонструє здатність до саморозвитку та вдосконалення в педагогічній діяльності.</p>	
5.	Конспекти уроків та дидактичний матеріал до них (20 уроків)	60 (3 бали за урок)
	<p>Конспекти уроків є неповними або недостатньо структурованими.</p> <p>Метою уроку є лише загальні фрази без чіткої орієнтації на навчальні завдання.</p> <p>Відсутність опису методів і форм роботи з учнями або їхня поверхнева інтерпретація.</p> <p>Дидактичний матеріал не відповідає змісту уроку або не включає необхідних засобів для підтримки навчального процесу.</p> <p>Завдання учням є занадто простими або занадто складними для їхнього віку та рівня розвитку.</p>	1
	<p>Конспекти містять основні елементи, але є недоліки в деталях (наприклад, не прописані чітко всі етапи уроку або не враховані індивідуальні особливості учнів).</p> <p>Мета уроку сформульована, але не завжди ясно пов'язана з конкретними завданнями для учнів.</p> <p>Дидактичний матеріал є, але його використання не зовсім ефективно або не достатньо різноманітне для підвищення мотивації учнів.</p>	2

	Завдання учням є середнього рівня складності, проте їхнє виконання не зовсім адаптоване до рівня учнів.	
	Конспекти уроків повністю структуровані і містять всі необхідні елементи: мету уроку, завдання, методи та форми роботи з учнями, чітке визначення етапів уроку. Мета уроку ясно сформульована і тісно пов'язана з конкретними завданнями та результатами навчання. Дидактичний матеріал відповідає змісту уроку, включає різноманітні засоби (приклади, наочність, мультимедійні ресурси) для покращення розуміння матеріалу учнями. Завдання для учнів розроблені з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей класу, їхній рівень складності є відповідним для учнів початкової школи.	3
6.	Психолого-педагогічний аналіз уроку (5 уроків)	5 (1 бал за урок)
	Аналіз уроку не відповідає вказаним вимогам	0.5
	Аналіз уроку відповідає вказаним вимогам	1
8.	Захист практики	5
	Загальна кількість балів	100

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

- 1.Белікова В.В. Програма та методичні вказівки до педагогічної практики / за заг. ред. О.Е.Коваленко. Харків: УПА, 2015. 43 с.
- 2.Виноградова Т.В. Книга класного керівника. Харків: Вид. Група «Основа», 2016. 128 с.
- 3.Виховна система школи / упоряд. В.В.Григораш. Харків: Вид. Група «Основа», 2015. 128 с.

4.Гребенькова А.О. Довідник класного керівника: 1-4 класи. Харків: «Ранок», 2016. 192 с.

5.Державний стандарт початкової освіти: Постанова кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>.

6.Концепція Нової української школи. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska_shkolacompressed.pdf.

7.Мороз І.В., Ярошенко О.Г. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах: навч. посібник. К., 2015. 90 с.

8.Педагогічна практика в початковій школі: навчально-методичний посібник / за ред. О.Б.Будник. Івано-Франківськ: ПП Бойчук А.Б., 2016. 320 с.

9. Педагогічна практика: навчально-методичний посібник / уклад. А.В.Іванченко, О.А.Дубасенюк, А.А.Сбруєва, О.Є.Антонова. Житомир: Житомир. держ. ун-т, 2015. 126 с.

10. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>.

11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

12. Сергійчук О.М., Скутіна В.І., Онищенко Н.П. Організація педагогічної практики у педагогічному університеті: навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів педагогічних університетів. Переяслав-Хмельницький, 2015. 47 с.

17. Соловей М.І. Організація педагогічної практики в кредитно-модульній системі навчання. К., 2016. 106 с.

Допоміжна

1. Бех Т.Д. Проблема методів виховання у сучасній школі. Педагогіка і психологія. 1996. № 4. С. 136-140.

2. Вовченко І.І., Кутек Т.Б. Педагогічна практика в школі. Житомир: ЖДУ, 2007. 48 с.

3. Григорчук Т.В., Іова В.Ю., Красномоєць Л.В. Веселкове дитинство (Технології виховної роботи з молодшими школярами): навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2001. 116 с.
4. Дрозденко К.С. Психолого-педагогічна характеристика особистості учня. Позакласний час. 2001. № 19-20. С. 3-14.
5. Кузьмінський А. І. Педагогіка: завдання і ситуації. К.: Знання-Прес, 2003. 429 с.
6. Мазоха Д.С., Опанасенко Н.І. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.
7. Максимюк С.П. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 667 с.
8. Мартиненко С.М., Хоружа Л.Л. Загальна педагогіка: навчальний посібник. К.: МАУП, 2002. 176 с.
9. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навч. посіб. К., 2007. 656 с.
10. Науково-дослідна робота в закладах освіти: методичний посібник / уклад. Ю.О.Турапов, В.І.Уруський. Тернопіль: АСТОН, 2001. 140 с.
11. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Педагогіка: завдання і ситуації. К.: Знання-Прес, 2006. 423 с.
12. Підгурська В. Ю. Педагогічна практика як важлива передумова становлення майбутнього вчителя-класовода. Вісник Житомирського державного у-ту. Педагогічні науки. Житомир, 2013. Вип. 68. С. 3-8.

ВИРОБНИЧА ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНА ПРАКТИКА

(IV курс, 8 семестр, 8 тижнів)

6.1. Мета практики – формувати у здобувачів вищої освіти на базі здобутих в Університеті знань професійні уміння і навички для прийняття самостійних рішень під час виконання функцій учителя початкових класів, опанувати сучасними методами, формами організації та знаряддям праці у сфері початкової освіти, закладати потреби систематично поновлювати свої

знання, вести наукові дослідження і творчо застосовувати отримані знання у практичній діяльності з учнями початкових класів.

6.2. Завдання практики

Основними завданнями практики для здобувачів вищої освіти є:

– закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення циклу дисциплін, практичних навичок зі спеціальності
013 Початкова освіта;

– формування вмій і навичок аналізувати освітній процес Нової української школи, його результати;

– вивчення здобувачами вищої освіти змісту і системи планування освітньої роботи вчителя початкової школи;

– вироблення професійних вмій і навичок організації, здійснення освітньої і виховної роботи зі здобувачами освіти;

– навчання здобувачів вищої освіти творчому застосуванню на практиці знань, отриманих при вивченні психолого-педагогічних дисциплін і фахових методик;

– сприяння зростанню творчого потенціалу здобувачів вищої освіти під час проведення науково-педагогічних досліджень;

– розвиток необхідних професійних та особистісних якостей, прагнення до професійного самовдосконалення, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності на посаді вчителя початкової школи;

– формування у здобувачів вищої освіти м'яких навичок (soft skills): креативність та ініціативність (розвиток креативного підходу до організації освітнього процесу, використання інноваційних методик та технологій), лідерство та відповідальність (формування лідерських якостей, необхідних для організації та координації навчального процесу в класі), емпатія та емоційний інтелект (розвиток здатності до емоційного взаєморозуміння зі здобувачами освіти, врахування їх емоційних потреб під час навчання, створення комфортної атмосфери), критичне мислення та аналітичні навички

(вміння аналізувати та оцінювати педагогічну ситуацію, вибір методик навчання, ефективність навчальних інструментів та матеріалів).

6.3. 3 Змістовий модуль I. Навчальна діяльність.

1. Настановча конференція, в ході якої здобувачі вищої освіти знайомляться з метою та змістом практики, індивідуальними завданнями та формами звітності.

2. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з системою роботи закладу освіти:

- ознайомлення із специфікою діяльності закладу освіти;
- ознайомлення з системою роботи вчителів початкової школи, вчителів-новаторів, відвідування їх уроків;
- ознайомлення із системою виховної роботи вчителя, вивчення плану його роботи;
- ознайомлення із змістом, формами, методами роботи шкільних громадських організацій та самоврядуванням.

3. Складання індивідуального плану студента-практиканта на період практики.

4. Підготовка та проведення уроків (відповідно календарного плану), їх обговорення.

Змістовий модуль II. Виховна діяльність

1. Виконання функцій та обов'язків помічника вчителя початкової школи. Відвідування виховних заходів у своєму та інших класах, їх обговорення:

- складання індивідуального плану виховної роботи з класом у відповідності з планом роботи класного керівника;
- організація постійного спілкування зі здобувачами освіти, проведення індивідуальної роботи;
- підготовка та проведення виховних заходів.

2. Допомога вчителю у проведенні ігрової діяльності на перерві.

3. Підготовка, проведення та обговорення різних форм виховної роботи зі здобувачами освіти, до якого прикріплений здобувач вищої освіти (конкурси,

вікторини, КВК, заочні подорожі, усні журнали, екскурсії, тематичні вечори, родинні свята, зустрічі з видатними людьми та ін.).

4. Проведення бесід за індивідуальним планом класного керівника.

5. Підготовка та проведення індивідуальної виховної роботи зі здобувачами освіти.

6. Робота з батьківським колективом.

6. Здійснення профорієнтаційної роботи.

Змістовий модуль III. Методична діяльність

1. Консультації у вчителів та методистів, керівника закладу освіти з організаційних та методичних питань. Ознайомлення з методичним кабінетом закладу освіти, роботою методичного об'єднання вчителів початкової школи, педагогічної ради, часткова участь у них.

3. Відвідування уроків та позаурочних заходів вчителів початкової школи, які працюють в інших класах.

4. Проведення уроків.

5. Оформлення звіту та необхідної документації.

6. Підсумкова конференція, в ході якої здобувачі вищої освіти звітують про результати виконання завдань практики.

Змістовий модуль IV. Дослідницька діяльність.

1. Вивчення учнівського колективу, в якому буде працювати практикант.

2. Вивчення вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти, їхніх нахилів та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у класі в ході освітнього процесу шляхом вивчення документації, бесід зі здобувачами освіти, спостереження.

3. Оформлення звітної документації по закінченню практики.

6.4. Форми звітності здобувачів вищої освіти про практику

1. Звіт про проходження виробничої практики в початковій школі, підписаний здобувачем вищої освіти та керівником практики (Додаток Е 1).

2. Характеристика на здобувача вищої освіти, підписана керівником навчального закладу та завірена печаткою (Додаток Е 2).

3. Індивідуальний план роботи здобувача вищої освіти на період практики (Додаток Е 3,4).

4. Щоденник студента-практиканта (Додаток Е 5,6).

У щоденнику має бути:

- список учнів за формою останньої сторінки класного журналу;
- план розміщення учнів у класі;
- розклад дзвінків у школі;
- розклад уроків у класі, за яким закріплений студент.

5. Конспекти 30 уроків та дидактичний матеріал до них, відповідно до освітніх галузей:

- мовно-літературна – 10 уроків,
- математична – 6 уроків,
- технологічна – 2 уроки,
- інформаційна – 2 уроки,
- соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична, природнича – 4 уроки,
- мистецька – 3 уроки,
- фізкультурна – 3 уроки,
- конспект виховного заходу (класний): бесіда, конкурси, ранок,
- фотоматеріали (презентації) заходів, передбачених програмою практики.

6.5. Норми / критерії оцінювання роботи здобувачів вищої освіти під час практики

Критеріями є:

1. обсяг виконаної роботи;
2. якість виконаної роботи;
3. своєчасність подання і якість звітної документації.

№	Вид роботи	Макс.
---	------------	-------

п/п		к-сть балів
1.	Звіт про проходження практики	10
	<p>Звіт представлений поверхово, структура неповна.</p> <p>Відсутність чіткої логіки викладу матеріалу.</p> <p>Недостатньо розкрито мету та завдання практики.</p> <p>Опис діяльності містить багато загальних фраз, без конкретних прикладів.</p> <p>Відсутній аналіз проведеної роботи.</p> <p>Відсутні додатки або підтверджуючі матеріали.</p>	1-3
	<p>Звіт має основні структурні компоненти (вступ, опис діяльності, висновки), але вони недостатньо деталізовані.</p> <p>Мета і завдання практики описані, але не повністю реалізовані в тексті.</p> <p>Опис діяльності поверховий, наводяться лише деякі приклади.</p> <p>Аналіз проведеної роботи частково відображений, але не має глибини.</p> <p>Додатки є, але вони мінімальні або недостатньо інформативні.</p>	4-6
	<p>Звіт структурований, усі розділи присутні та розкриті.</p> <p>Мета і завдання практики викладені чітко, із прив'язкою до виконаних завдань.</p> <p>Детально описана діяльність під час практики, наводяться приклади проведених заходів.</p> <p>Аналіз роботи обґрунтований, є спроба оцінити ефективність виконаних завдань.</p> <p>Додатки містять ілюстративний матеріал (фото,</p>	7-8

	конспекти уроків, роздаткові матеріали).	
	<p>Звіт оформлений бездоганно, з урахуванням усіх вимог (вступ, основна частина, висновки, додатки).</p> <p>Мета і завдання практики не лише викладені, але й повністю реалізовані та проаналізовані.</p> <p>Діяльність описана детально, із наведенням якісних прикладів і практичного досвіду.</p> <p>Глибокий аналіз виконаних завдань, зроблені висновки про їх ефективність та пропозиції для покращення.</p> <p>Додатки об'ємні, інформативні, містять схеми, фото, таблиці, презентації, конспекти уроків тощо.</p> <p>Звіт демонструє рефлексію студента щодо отриманого досвіду та подальшого професійного зростання.</p>	9-10
2.	Характеристика на роботу здобувача вищої освіти	5
	Оцінка «»задовільно	1-3
	Оцінка «добре»	4
	Оцінка «відмінно»	5
3.	Щоденник практики:	10
	<p>Щоденник оформлений частково, присутні значні пропуски у записах.</p> <p>Відображені лише основні етапи практики, без деталей та аналізу.</p> <p>Опис діяльності поверховий, відсутні приклади або конкретика щодо проведених заходів.</p> <p>Не заповнені поля для рефлексії або оцінки власної роботи.</p> <p>Багато помилок у оформленні, не дотримано структури документа.</p>	1-3

	<p>Щоденник заповнений, але з певними недоліками в описі діяльності.</p> <p>Відображено лише частину завдань, виконаних під час практики.</p> <p>Опис проведених заходів є, але без глибини та конкретики.</p> <p>Рефлексія присутня, але поверхова, без аналізу труднощів і способів їх подолання.</p> <p>Оформлення щоденника загалом відповідає вимогам, проте є незначні недоліки (граматичні помилки, незаповнені графи).</p>	4-6
	<p>Щоденник заповнений у повному обсязі, усі дні практики описані.</p> <p>Опис діяльності деталізований: наведено приклади проведених уроків, виховних заходів, роботу з учнями.</p> <p>Присутній аналіз виконаних завдань, але не завжди глибокий.</p> <p>Відображена рефлексія щодо успіхів, труднощів і шляхів їх подолання.</p> <p>Оформлення щоденника охайне, з дотриманням структури.</p>	7-8
	<p>Щоденник оформлений бездоганно, усі записи структуровані, детальні та відповідають вимогам.</p> <p>Детально відображена кожна діяльність:</p> <p>Планування уроків і заходів.</p> <p>Проведення уроків і виховних годин.</p> <p>Аналіз успішності учнів та оцінка ефективності власної діяльності.</p> <p>Присутня глибока рефлексія:</p>	9-10

	<p>Що вдалося, які виникли труднощі, як вони були вирішені.</p> <p>Пропозиції щодо вдосконалення своєї роботи в майбутньому.</p> <p>Висвітлено використання інноваційних методів та індивідуального підходу до учнів.</p> <p>Оформлення щоденника відповідає стандартам, охайне, без помилок.</p>	
4.	Результати виконання індивідуального плану роботи	5
	<p>Виконано менше 30% завдань, передбачених індивідуальним планом.</p> <p>Робота виконана поверхово, без конкретних прикладів або доказів участі у практичній діяльності.</p> <p>Відсутній аналіз виконаних завдань.</p>	1
	<p>Виконано 30–50% завдань, передбачених планом.</p> <p>Опис виконаних завдань є, але не детальний, наведено лише загальну інформацію.</p> <p>Частково відображено участь у підготовці та проведенні уроків або виховних заходів.</p> <p>Аналіз виконаних завдань присутній, але недостатньо обґрунтований.</p> <p>Є незначні недоліки в оформленні документа.</p>	2
	<p>Виконано 50–70% завдань, передбачених планом.</p> <p>Деталізовано основні види діяльності під час практики.</p> <p>Наведено конкретні приклади виконаних завдань (уроки, виховні заходи, робота з учнями).</p>	3

	<p>Присутній аналіз досягнень і труднощів, але не завжди глибокий.</p> <p>Документ має чітку структуру, але є дрібні помилки в оформленні.</p>	
	<p>Виконано 70–90% завдань, передбачених планом.</p> <p>Опис виконаних завдань структурований, деталізований, із конкретними прикладами.</p> <p>Відображено участь у різних аспектах шкільного життя: уроках, виховних заходах, роботі з педагогічним колективом.</p> <p>Глибокий аналіз виконаних завдань, рефлексія про успіхи та труднощі.</p> <p>Документ добре оформлений, відповідає вимогам.</p>	4
	<p>Виконано 100% завдань, передбачених індивідуальним планом.</p> <p>Всі види діяльності описані детально, із конкретними прикладами (уроки, заходи, дидактичні матеріали).</p> <p>Глибокий аналіз виконаних завдань із висновками щодо їх ефективності.</p> <p>Рефлексія включає пропозиції щодо вдосконалення роботи та розвитку професійних навичок.</p> <p>Документ оформлений бездоганно, повністю відповідає вимогам.</p>	5
5.	Конспекти уроків та дидактичний матеріал до них (30 уроків)	60 (2 бали за урок)
	<p>Конспекти уроків надані, але оформлені поверхово або з недоліками.</p> <p>Містять лише базові елементи: тему, мету, хід уроку, але без деталізації.</p>	1

	<p>Відсутній творчий підхід або використання інтерактивних методів навчання.</p> <p>Дидактичний матеріал частково відповідає змісту уроку, недостатньо різноманітний або недостатньо адаптований для учнів.</p> <p>Є помилки в структурі конспектів або оформленні матеріалів.</p>	
2	<p>Конспекти уроків оформлені відповідно до методичних вимог.</p> <p>Містять усі необхідні елементи:</p> <p>Тему, мету (навчальну, розвивальну, виховну).</p> <p>План уроку з докладним описом етапів (мотивація, виклад нового матеріалу, закріплення, рефлексія).</p> <p>Використання інтерактивних методів і прийомів навчання.</p> <p>Дидактичний матеріал якісний, відповідає темі та цілям уроку, враховує вікові особливості учнів.</p> <p>Матеріали містять різноманітність форм (картки, схеми, презентації, ігрові завдання тощо).</p> <p>Оформлення конспектів та матеріалів охайне, без помилок.</p>	
6.	Фотоматеріали	5
8.	Захист практики	5
	Загальна кількість балів	100

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

- 1.Белікова В.В. Програма та методичні вказівки до педагогічної практики / за заг. ред. О.Е.Коваленко. Харків: УПА, 2015. 43 с.

- 2.Виноградова Т.В. Книга класного керівника. Харків: Вид. Група «Основа», 2016. 128 с.
- 3.Виховна система школи / упоряд. В.В.Григораш. Харків: Вид. Група «Основа», 2015. 128 с.
- 4.Гребенькова А.О. Довідник класного керівника: 1-4 класи. Харків: «Ранок», 2016. 192 с.
- 5.Державний стандарт початкової освіти: Постанова кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>.
- 6.Концепція Нової української школи. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska_shkolacompressed.pdf.
- 7.Мороз І.В., Ярошенко О.Г. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах: навч. посібник. К., 2015. 90 с.
- 8.Педагогічна практика в початковій школі: навчально-методичний посібник / за ред. О.Б.Будник. Івано-Франківськ: ПП Бойчук А.Б., 2016. 320 с.
9. Педагогічна практика: навчально-методичний посібник / уклад. А.В.Іванченко, О.А.Дубасенюк, А.А.Сбруєва, О.Є.Антонова. Житомир: Житомир. держ. ун-т, 2015. 126 с.
10. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>.
11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
- 12.Сергійчук О.М., Скутіна В.І., Онищенко Н.П. Організація педагогічної практики у педагогічному університеті: навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів педагогічних університетів. Переяслав-Хмельницький, 2015. 47 с.
17. Соловей М.І. Організація педагогічної практики в кредитно-модульній системі навчання. К., 2016. 106 с.

Допоміжна

1. Бех Т.Д. Проблема методів виховання у сучасній школі. Педагогіка і психологія. 1996. № 4. С. 136-140.
2. Вовченко І.І., Кутек Т.Б. Педагогічна практика в школі. Житомир: ЖДУ, 2007. 48 с.
3. Григорчук Т.В., Іова В.Ю., Красномоовець Л.В. Веселкове дитинство (Технології виховної роботи з молодшими школярами): навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2001. 116 с.
4. Дрозденко К.С. Психолого-педагогічна характеристика особистості учня. Позакласний час. 2001. № 19-20. С. 3-14.
5. Кузьмінський А. І. Педагогіка: завдання і ситуації. К.: Знання-Прес, 2003. 429 с.
6. Мазоха Д.С., Опанасенко Н.І. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.
7. Максимюк С.П. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 667 с.
8. Мартиненко С.М., Хоружа Л.Л. Загальна педагогіка: навчальний посібник. К.: МАУП, 2002. 176 с.
9. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навч. посіб. К., 2007. 656 с.
10. Науково-дослідна робота в закладах освіти: методичний посібник / уклад. Ю.О.Турапов, В.І.Урусський. Тернопіль: АСТОН, 2001. 140 с.
11. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Педагогіка: завдання і ситуації. К.: Знання-Прес, 2006. 423 с.

Додаток до листа МОН
від 30.08.2024 1.1/15776-24

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих
курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025
навчальному році

1. ПОЧАТКОВА ОСВІТА

У 2024/2025 навчальному році освітній процес у 1–4-х класах спрямовують на реалізацію Державного стандарту початкової освіти з урахуванням досягнень упровадження концептуальних засад реформування загальної середньої освіти

«Нова українська школа» та подолання викликів, зумовлених особливостями освітнього процесу в умовах воєнного стану, зокрема й подолання освітніх втрат. Пріоритетності набуває організаційне забезпечення таких напрямів освітньої діяльності:

- організація освітнього процесу в умовах очної / дистанційної / змішаної форм навчання;
- посилення роботи щодо забезпечення соціально-емоційного розвитку, зокрема і формування навичок самозарадності;
- посилення заходів безпеки життєдіяльності, зокрема просвіта щодо цивільного захисту;
- організація роботи з подолання освітніх втрат із застосуванням діагностувальних методик їх виявлення; підвищення результатів навчання учнів 1-4 класів засобами компетентісно орієнтованого навчання на засадах індивідуального й диференційованого підходів;
- актуалізація національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції як інтеграційної основи соціокультурного аспекту змісту початкової освіти з усіх освітніх галузей;

– розширення соціокультурного компонента змісту початкової освіти питаннями, пов'язаними з енергоефективністю й енергоетикетом, відповідальним споживанням, зокрема у побуті;

– психологічний супровід освітнього процесу в умовах воєнного й післявоєнного часу.

Також принагідно нагадуємо, що 22 травня 2024 року сплив п'ятирічний перехідний період для чинного Українського правопису, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 року № 437. Тому в 2024/2025 навчальному році є обов'язковим повне дотримання норм Українського правопису під час здійснення освітньої діяльності.

Відповідно до пункту 1 статті 54 Закону України «Про освіту» щодо прав і обов'язків педагогічних працівників в організації освітнього процесу педагогічні працівники, які здійснюють освітню діяльність у початковій школі, реалізують право на академічну свободу, у тому числі свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну діяльність, право на вільний вибір форм, методів і засобів навчання, освітніх методик і технологій, насамперед методик компетентнісного навчання відповідно до освітньої програми закладу освіти.

Крім того, педагогічні працівники, які працюють у початковій школі, мають право на педагогічну ініціативу під час розроблення закладом освіти освітньої програми.

Освітня програма закладу освіти може бути розроблена на основі:

- типової освітньої програми для учнів 1–2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко;

- типової освітньої програми для учнів 1–2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна;

- типової освітньої програми для учнів 3–4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко;

- типової освітньої програми для учнів 3–4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна;
- освітньої програми початкової освіти за вальдорфською педагогікою (автори Косенко Д. Ю., Мезенцева О. І.), лист ДСЯО від 11.09.2020 № 01/01- 23/1044;
- освітньої програми «Світ чекає крилатих» (науковий керівник Цимбалару А. Д.), лист ДСЯО від 22.09.2020 № 01/01-23/1115;
- освітньої програми за педагогічною технологією «Росток» (науковий керівник Пушкарьова Т. О.), лист ДСЯО від 11.09.2020 № 01/01-23/1045;
- освітньої програми «Інтелект України» (науковий керівник Гавриш І. В.), лист ДСЯО від 06.08.2020 № 01/01-23/929;
- освітньої програми за системою розвивального навчання Д. Б. Ельконіна, В. В. Давидова та ін. (автори Старагіна І. П., Захарова Г. М. та ін.), лист ДСЯО від 11.09.2020 № 01/01-23/1043;
- освітньої програми І циклу (1–2 класи) та ІІ циклу (3–4 класи) закладів загальної середньої освіти, які працюють за системою розвивального навчання (Центр психології і методики розвивального навчання), лист ДСЯО від 28.08.2021 № 01/01-23/1283;
- інших освітніх програм, які не є типовими, водночас затверджені відповідно до пункту 4 статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Принадно інформуємо, що частину навчального навантаження з фізичної культури (до 1 години на тиждень) у початковій школі можна використовувати на вивчення окремих навчальних предметів, що забезпечують рухову активність учнів (хореографія, ритміка, плавання тощо), за наявності відповідних умов, педагогічних кадрів та навчальних програм, які мають гриф Міністерства освіти і науки України.

Реалізацію типових освітніх програм для 1–2, 3–4 класів закладів

загальної середньої освіти забезпечують підручники з грифом «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України». **В освітньому процесі також можна використовувати й підручники, видані за кошти державного бюджету в 2018, 2019 роках.** Електронні версії [https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers- pdruchnikv/](https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/) підручників (у pdf-форматі) у вільному доступі розміщені в електронній бібліотеці на вебсайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти».

Електронні версії чинних підручників можна використовувати онлайн або (за потреби) зберегти на власному носії.

Використання навчальних посібників, зошитів з друкованою основою, що доповнюють зміст підручників, є необов'язковим і може мати місце в освітньому процесі лише за умови дотримання вимог щодо уникнення перевантаження учнівства та добровільної згоди усіх батьків учнів й учениць класу на фінансове забезпечення.

Педагогічні працівники, які планують освітній процес за освітніми програмами, що не є типовими, використовують навчально-методичне забезпечення, що реалізує ці програми. Водночас підкреслюємо, що в освітньому процесі заклади загальної середньої освіти можуть використовувати лише навчальну літературу, що має грифи Міністерства освіти і науки України («Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», «Схвалено для використання в освітньому процесі») або висновок «Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах». Перелік грифованої навчальної літератури доступний на офіційному вебсайті Міністерства та на вебсайті ДНУ

«Інститут модернізації змісту освіти» (у

переліку: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1KNxK-QSjxSFmexcGOP9irYw-ufgbWfiQbajDldiLNvQ/edit#gid=1744497099>,

або у каталозі:

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1naji5evqns8bjx02T5heQCBMb3PAgdNa/edit#gid=1788068233>).

Добираючи змістове забезпечення вивчення предметів, рекомендуємо передбачити можливості використання цифрових засобів навчання. Потрібно виважено обирати електронні освітні ресурси, урахувавши їх дидактичну доцільність, фактологічну коректність змісту, відповідність навчальній програмі. Також під час добору навчального забезпечення важливо дотримуватися гігієнічних вимог щодо роботи з цифровою інформацією. Обсяг пропонованих для опрацювання навчальних джерел має бути співвідносним із можливостями учнівства виконати завдання впродовж нормативно визначеного навчального часу. Це потрібно враховувати і під час роботи з чинними підручниками і навчальними посібниками, які містять цифровий контент. Під час підготовки до уроку рекомендуємо перевіряти доцільність і коректність змісту матеріалів, прихованих за QR-кодами.

Підкреслюємо, що вибір цифрової платформи для використання в освітньому процесі заклад загальної середньої освіти здійснює самостійно з урахуванням технічних можливостей учительства та учнівства.

Звертаємо увагу: за умов використання дистанційної / змішаної форм навчання посилюється значущість навчання щодо безпеки в інтернеті. Рекомендуємо знайомити учнів й учениць із порядком реагування на інциденти, що створюють ситуації небезпеки під час роботи онлайн. **Доцільно обговорити з батьками** можливості використання контент-фільтрів (систем батьківського контролю), щоб пошук / перегляд інформації в інтернеті був безпечним, її зміст відповідним віковим можливостям його сприйняття та опрацювання.

Також радимо формувати в учнівства мережевий етикет, спонукати дотримуватися правил спілкування та взаємодії в інтернеті, бути відповідальними за власні дії в мережевому просторі.

Акцентуємо увагу на важливості повторення і дотримання правил безпечної роботи з комп'ютером, необхідності виконання спеціальних

вправ для зняття втоми очей, напруги тіла під час сидіння тощо. Принагідно нагадуємо, що з особливостями організації дистанційного й змішаного навчання можна ознайомитися в листі Міністерства освіти і науки України від 02.11.2020 № 1/9- 609 (<https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-distancijnogo-navchannya>), навчально-методичних посібниках зазначеної тематики, що схвалені для використання в освітньому процесі (<https://cutt.ly/UHc3dvF>; <http://surl.li/bzrqz>; <http://surl.li/achlt>).

Змістове наповнення освітнього процесу відображається в **календарно- тематичному плані** з урахуванням усіх очікуваних результатів навчання, визначених освітньою програмою закладу загальної середньої освіти. Під час розроблення календарно-тематичного плану вчитель / учителька самостійно визначає послідовність формування очікуваних результатів навчання, кількість годин на вивчення програмових тем, ураховуючи при цьому послідовність змісту в обраному підручнику та навчальні можливості учнів й учениць класу.

У межах навчальних годин відповідно до освітньої програми пропонується виділити час на проведення навчально-пізнавальної практики, екскурсій. **Акцентуємо увагу**, що час на таку навчальну діяльність може бути розподілений протягом навчального року. В умовах воєнного часу такий варіант організації навчально-пізнавальної практики вважаємо більш оптимальним. Водночас наголошуємо, що у виборі часу, змісту і форм організації зазначеного виду навчальної діяльності, визначенні її доцільності заклад освіти користується автономією й академічною свободою та враховує місцеві особливості умов для проведення такої діяльності.

Також звертаємо увагу, що для побудови освітнього процесу з урахуванням навчальних можливостей і потреб учнів класу доцільно зберігати **гнучкість календарно-тематичного плану протягом року** й, за потреби, змінювати терміни опрацювання програмових тем відповідно

до результатів засвоєння учнями навчального матеріалу. Водночас під час коригування календарно-тематичного плану необхідно передбачити можливість опанування програмового матеріалу на кінець кожного циклу навчання відповідно до очікуваних результатів освітніх програм закладу освіти. Коригування календарно-тематичного плану можна здійснювати шляхом ширшого використання змістової інтеграції освітніх галузей, збільшення часу на вивчення базових тем навчальної програми, ущільнюючи (в окремих випадках вилучаючи) при цьому теми, що пропонуються з метою пропедевтики, тощо. А також для перерозподілу навчального часу на опрацювання окремих тем можна використовувати резервний час програм, що передбачено Державним стандартом початкової освіти (пункт 26). Загалом, резервний час програм учитель може використовувати на власний розсуд, зокрема для вдосконалення навчального досвіду учнів, дослідження навколишнього середовища, у якому мешкають діти, краєзнавчих розвідок, дослідницько-пізнавальних проєктів та екскурсій, у тому числі з ініціативи дітей, подолання виявлених у процесі формування оцінювання утруднень у навчальній діяльності школярів тощо.

Організаційне забезпечення виконання календарно-тематичного плану учитель здійснює під час поурочного планування. Плани уроків / занять є робочими матеріалами вчителя. Їх форма (текст, таблиця, схема тощо), структура (відповідно до обраної учителем класифікації типів уроків), спосіб фіксації (у паперовому / цифровому варіанті) мають бути зручними для використання учителем під час керівництва взаємодією учасників освітнього процесу задля досягнення очікуваних результатів навчання. У плані уроку / заняття визначається тема й мета уроку; послідовність навчальних завдань та організаційні форми їх опрацювання; навчальні завдання для індивідуальної / групової / фронтальної роботи учнів тощо. Учителям, які лише розпочали професійну діяльність, доцільно планувати тривалість роботи над

завданнями, щоб забезпечити раціональність використання навчального часу на уроці / занятті.

Зазначимо, що мета уроку / заняття має розкривати очікувані результати навчання, які планується досягнути упродовж цього уроку / заняття. Характерними ознаками запланованого комплексу навчальних завдань мають бути: відповідність навчальних завдань можливостям учня виконати його; дидактична доцільність і дозованість навчальних завдань; взаємопов'язаність і поступове нарощування складності навчальних завдань тощо.

Підкреслюємо, що календарно-тематичне і поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних, поурочних планів, інших необхідних у професійній діяльності робочих матеріалів є індивідуальною справою вчителя. Установлення універсальних стандартів таких документів у межах закладу загальної середньої освіти, у межах населеного пункту, району, області є неприпустимим.

З метою розширення можливостей закладу освіти щодо забезпечення якості початкової освіти через створення інноваційного освітнього простору учня початкової школи, упровадження науково обґрунтованих організаційних форм навчання рекомендуємо скористатися пропозиціями науковців Інституту педагогіки НАПН України та ознайомитися з особливостями організації навчальної взаємодії учнів з об'єктами шкільного освітнього середовища (<http://surl.li/ekikl>); дидактичними моделями організаційних форм компетентісно орієнтованого навчання (<https://cutt.ly/eynEePM>).

Акцентуємо увагу, що під час планування організаційних форм роботи на уроці / занятті важливо враховувати, що в умовах компетентісно орієнтованого навчання посилюється значущість роботи з формування навичок самоорганізації і самонавчання, уміння виокремлювати серед потоку інформації тієї, яка цікавить найбільше, яка

потрібна для виконання певного навчального завдання тощо. Однією із форм самоосвітньої діяльності учнів може бути самопідготовка в позаурочний час. Її зміст, характер, форми роботи вчитель скеровує через пропозицію дидактично доцільних навчальних завдань на вибір учнів. Здебільшого такі завдання спрямовані на розвиток пізнавального інтересу, творчих умінь. Також їх метою може бути самовдосконалення учнів з урахуванням результатів формувального оцінювання. Завдання для самопідготовки мають забезпечувати диференціацію освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей здобувачів освіти, їхніх пізнавальних інтересів та готовності самостійно виконувати те чи інше завдання.

Під час вибору завдання для самопідготовки, при визначенні його обсягу необхідно враховувати часові затрати дитини на виконання, сумарний час виконання завдань для самопідготовки з різних предметів у співвіднесенні з вимогами Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (затверджений наказом МОЗ 25.09.2020 № 2205, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 10.11.2020 р. за № 1111/35394), якими визначено, що

«тривалість виконання завдань для самопідготовки учнів у позанавчальний час не рекомендується більше ніж 1 година у 3–5 класах. Учням 1–2 класів не рекомендуються обов'язкові завдання для самопідготовки в позанавчальний час» (пункт 6 розділу V). Водночас, за потреби, з урахуванням індивідуальних навчальних можливостей і потреб учням й ученицям 2-х класів радимо пропонувати індивідуальні завдання за вибором. Саме завдання має бути дозованим, аргументовано значущим для дитини, з чіткою знайомою інструкцією, що передбачає відтворення / застосування відомих способів дій. Сумарні витрати часу на виконання завдань для самопідготовки учнями 2 класів не повинні перевищувати 45 хв на добу.

Поряд із дидактичною доцільністю завдання для самопідготовки

мають бути цікавими і посильними для учнів, формувати в них упевненість і відповідальність за власні дії, розвивати творчість та ініціативність. З метою підготовки матеріалів для навчальних проєктів варіантами завдань для самопідготовки може бути ознайомлення з довідковими матеріалами в бібліотеці, спостереження і замальовки / фотографування результатів, інтерв'ювання батьків / друзів тощо.

Пропонуємо уточнювати дітям термін виконання завдання для самопідготовки (до наступного уроку; через тиждень/два тижні), який для кожного може бути гнучким. Ураховуючи вікові особливості учнів, максимальним терміном виконання завдання для самопідготовки може бути два тижні. Як правило, такий термін надається для підготовки до позакласного читання, представлення групового навчального проєкту тощо. Завдання для самопідготовки можуть передбачати роботу з електронними освітніми ресурсами, які є в арсеналі закладу освіти, учителя, учнів. Такі завдання мають відповідати програмовій темі, що опрацьовується. Також має бути відпрацьована техніка роботи з подібними навчальними матеріалами в умовах класного навчання.

Однією із форм створення психологічно комфортної атмосфери в класному колективі, актуалізації в учнів мотивації до навчальної діяльності є ранкові зустрічі. У 2024/2025 навчальному році доцільно розширити їх змістове наповнення. Пропонуємо під час ранкових зустрічей знайомити учнівство з правилами дій у період надзвичайних ситуацій, у тому числі в період воєнного часу. Актуальними в цей час є теми особистої безпеки в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації, користування засобами захисту від її наслідків, вивчення правил пожежної, мінної безпеки та основ цивільного захисту. Для опрацювання зазначених тем радимо організовувати ситуаційно-рольові ігри, виконання практичних вправ (тренінги) на засвоєння алгоритмів дій під час небезпеки, зокрема і дій за сигналами оповіщення цивільного захисту.

На ранкову зустріч бажано відводити перші 10–15 хвилин

навчального дня, що радимо врахувати під час розроблення розкладу дзвінків для 1–4 класів. Решту часу навчального дня необхідно розподілити між уроками та перервами відповідно до кількості годин навчального плану, що є академічними годинами, та тривалості уроків, визначеної у Законі України «Про загальну середню освіту». Для кожного класу розклад дзвінків може бути гнучким і, за потреби, коригується вчителем з урахуванням особливостей учнів класу та дидактичної доцільності запланованої на день навчальної діяльності.

Тривалість уроків у закладах освіти становить: у перших класах – 35 хвилин, у других – четвертих класах – 40 хвилин. Заклад освіти може обрати інші, крім уроку, форми організації освітнього процесу. Вибір має зумовлюватися дидактичною доцільністю, матеріально-технічною базою закладу, підготовкою вчителя та враховувати індивідуальні особливості учнів. Задля реалізації інтегративного підходу в змістовому забезпеченні освітнього процесу заклад загальної середньої освіти може по-різному комбінувати навчальний час у межах загальної кількості навчальних годин, визначених освітньою програмою. Водночас інтерпретації використання навчального часу не повинні призводити до перевищення загальної суми навчальних годин на тиждень відносно гранично допустимого тижневого навантаження здобувача освіти.

Фактичне виконання навчальної програми фіксується у класному журналі відповідно до Методичних рекомендацій щодо заповнення Класного журналу учнів початкових класів Нової української школи, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 02.09.2020 № 1096. Привертаємо увагу, пропоновані рекомендації стосуються структурування Класного журналу (розподілу сторінок між предметами вивчення та інтегрованими курсами), фіксації змісту та форм фактично проведених уроків. Фіксацію результатів оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюють відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної

середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 №813, та роз'яснень до них, викладених у методичних рекомендаціях (лист МОН від 19.08.2022 №1/9530-22 <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2022/08/20/01/Dodatok.2.pochatkova.osvita.20.08.2022.pdf>).

Окрім того, ведення класних журналів заклади освіти можуть здійснювати в електронних системах, без дублювання інформації на паперових носіях.

Зауважимо, що домінантною передумовою ефективності організаційного забезпечення освітнього процесу є побудова його на діагностичній основі. Радимо опрацювати результати дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни у 2023/2024 навчальному році, що було проведене Державною службою якості освіти (https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/Zvit_Osvita_pid_chas_viyi_2023_SQE-22.05.2024.pdf) та обговорити їх в педагогічних колективах для врахування в організації освітнього процесу в 2024/2025 навчальному році.

Для реалізації пріоритетного напрямку освітньої діяльності щодо організації роботи з подолання освітніх втрат із застосуванням діагностувальних методик їх виявлення, підвищення результатів навчання учнів 1-4 класів засобами компетентісно орієнтованого навчання на засадах індивідуального й диференційованого підходів радимо скористатися методичними рекомендаціями щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році (лист МОН від 19.08.2022 № 1/9530-22) у частинах, що стосуються діагностування навченості учнів й учениць 2–4 класів на початку навчального року (с. 7-12 додатку 2 до листа) та можливостей компетентісно орієнтованого навчання для підвищення результатів навчання учнів й учениць 1–4 класів (с. 26-35 додатка до листа). Окрім того, корисними є матеріали щодо

компетентнісного підходу в навчанні, розроблені Державною службою якості освіти (<https://sqe.gov.ua/kompetentnisny-pidhid-navchannia/>). Також радимо скористатися новими напрацюваннями фахівців Інституту педагогіки НАПН України щодо технологій формування навчальних досягнень молодших школярів на засадах компетентнісного підходу (https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/11/Posibnyk_2023-3.pdf)

та технологій оцінювання особистісних і навчальних досягнень учнів початкової школи (https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2024/01/Zbirnyk-2_28.12.23-kintsevyu.pdf). Пропоновані матеріали мають прикладний характер, їх використання може бути підґрунтям підвищення якості освітнього процесу в початковій школі.

Зважаючи на емоційно чутливу, пов'язану з російсько-українською війною ситуацію, у якій працюють сьогодні заклади загальної середньої освіти, вважаємо доцільним для проектування освітнього процесу та його поточного коригування упродовж навчального року окрім діагностування навченості учнів 2-4 класів на початку навчального року спланувати у співпраці із соціально- психологічною службою закладу освіти діагностику особистісних якостей учнівства, якісних особливостей навчальної діяльності, сформованості навчальної мотивації, стану психологічного клімату в класі тощо. Використання отриманих результатів здійснених діагностувань дозволить якісно покращити реалізацію індивідуалізації й диференціації освітнього процесу, за потреби організувати освітній процес за індивідуальною освітньою траєкторією. Для такої роботи радимо скористатися матеріалами навчально-методичного посібника для педагогічних працівників С. Л. Коробко, О. І. Коробко «Нова українська школа: діагностична та корекційно-розвивальна робота з молодшими школярами»

(https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpraysivnykiv/LiteraLTD_Korobko_m.pdf) або іншими, рекомендованими / схваленими для використання в

освітньому процесі закладів освіти, навчально-методичними виданнями з питань діагностики особистісних якостей здобувачів освіти.

Звертаємо увагу на важливість взаємозалежності успішного поступу в навчанні від стану сформованості в учнівства навичок командної роботи, конструктивного спілкування, толерантної взаємодії, емоційно-вольової саморегуляції. Для організації соціально-емоційного розвитку молодших школярів, інтегрування цього напрямку роботи в освітній процес радимо ознайомитися з результатами Міжнародного дослідження соціально-емоційних навичок (ДоСЕН-2023) для України

(<https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/Klyuchovi-rezultati-iz-DoSEN-dlya-Ukraini.pdf>). Пропонуємо прочитати й обговорити в професійних колах аналітичний огляд «Можливості для реалізації соціально-емоційного навчання в рамках реформи «Нова українська школа» (https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/ILID_FS-on-SEL_final.pdf).

Пріоритетність завдання посилення роботи щодо забезпечення соціально-емоційного розвитку, зокрема і формування навичок самозарадності, викликана як емоційно чутливою, пов'язаною з російсько-українською війною, ситуацією, так і завданнями реформи загальної середньої освіти, яка продовжується в Україні. Організовуючи освітній процес, важливо враховувати, що його ефективність для успішного особистісного зростання учнів зумовлюється увагою до формування навичок спілкування, співпраці, співпереживання, саморегуляції й самозарадності, позитивного мислення і управління навчанням. Радимо ознайомитися з особливостями формування у молодших школярів навичок конструктивного спілкування (<http://surl.li/ekhrp>) і використовувати поради у роботі з учнями, координуючи навчальну взаємодію під час уроків і в позаурочний час.

Реалізації зазначеного вище пріоритету освітньої діяльності сприятимуть настанови щодо формування емоційного інтелекту в учнів

початкової школи (<http://surl.li/fmepg>), що зорієнтовують учителя у виборі відповідних форм і методів, з допомогою яких формується готовність учнівства до співпраці з іншими, уміння адекватно виражати почуття й користуватися способами саморегуляції, виходу із складних ситуацій та зняття емоційної напруги.

Наголошуємо, що в умовах воєнного й післявоєнного стану актуальність здійснення психологічного супроводу освітнього процесу, що спрямовується на підтримку та практичну допомогу ближнім, які відчувають емоційне напруження та страждання, створення сприятливої атмосфери, що дозволить дітям розслабитися, відновити почуття безпеки та психоемоційного комфорту, у 2024-2025 навчальному році залишається високою. У зв'язку з цим пропонуємо використовувати в освітньому процесі практики психологічного розвантаження, що можуть використовуватись у роботі з молодшими школярами (зокрема, додаток 2 до листа МОН від 19.08.2022 № 1/9530-22, с. 40-50).

Дієвим чинником забезпечення сприятливої, психологічно комфортної атмосфери є дидактично доцільна, виважена навчальна взаємодія, побудована на засадах партнерства, співпраці, конструктивного спілкування. У загальних положеннях Концепції Нової української школи та Державного стандарту початкової освіти значна увага приділяється формуванню комунікативної компетентності учнів й учениць початкових класів. Комунікативна компетентність молодшого школяра виявляється у здатності спілкуватися з людьми різного віку і статусу, розуміти й відтворювати сприйняту на слух та прочитану інформацію, змістовно й грамотно висловлювати свої думки в усній і письмовій формах, вільно володіти мовою в різних навчальних та життєвих ситуаціях. Реалізації цих положень Державного стандарту початкової освіти сприятиме оволодіння учнями початкових класів такими наскрізними вміннями як: уміння висловлювати власну думку усно і письмово, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння співпрацювати з іншими.

Зауважимо, що вміння висловлювати власну думку усно й письмово представлене в освітніх галузях як здатність висловлювати думки, почуття та ставлення, взаємодіяти з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримуватися норм літературної мови. Розвиток цього уміння передбачає системну роботу вчителя з урахуванням особливостей змісту навчального матеріалу та вікових можливостей учнів, тому звертаємо увагу на методи, які сприятимуть розвитку зазначеного вміння. Доцільною для реалізації цього завдання може стати технологія «Щоденні 5» (читання і письмо) – це набори щоденних вправ діяльності, виконуючи які, учні навчаються бути самостійними під час читання та письма, а вчитель має можливість працювати з учнями індивідуально і в малих групах. При використанні щоденного письма важливо добирати теми, які близькі дітям, стосуються їхнього життєвого досвіду, не оцінювати та не критикувати зміст та помилки, не обмежувати обсяг, але визначати час. Дієвим методом є ведення щоденника вражень, де учень спочатку у вигляді малюнків, окремих речень, а пізніше зв'язних текстів аналізує своє шкільне життя, враження та переживання, успіхи. Робота зі словами передбачає ретельний добір учителем слів, пов'язаних із темою тижня, текстів та завдань, пам'яток і алгоритмів для організації самостійної роботи. Важливо створювати ситуації, які стимулюватимуть учня до активного вживання нових слів, термінів. Зміст завдань та зміна рівня самостійності буде залежати від навченості та можливостей учнів, що передбачає використання диференційованих завдань – розповідь на тему, запроповану вчителем, розповідь за планом, за запропонованим початком, опорними словами чи власним сюжетом. Повідомлення повинні бути змістовними, логічно послідовними, точними, виразними, зрозумілими слухачам, самостійними, невеликими за розмірами. Варіювання ролі, форми, аудиторії, якій призначена розповідь, її теми створює можливості для задоволення інтересів і запитів учнів, наближення змісту завдання до актуальних потреб здобувача освіти.

Здатність логічно обґрунтовувати позицію визначається як уміння учня працювати з різними джерелами соціальної та історичної інформації, аналізувати зміст джерел, критично оцінювати їх; узагальнювати інформацію з різних джерел, розповідаючи про минуле і сучасне; представляти аргументовані судження про відомі факти та історичних осіб, а також про події суспільного життя. Успішному формуванню зазначеного наскрізного уміння сприятиме впровадження компетентнісного та діяльнісного підходу в навчанні, моделювання явищ, які вивчаються, звернення до досвіду учнів, розгляд проблеми з різних позицій, інтеграція змісту навчальних предметів, обґрунтування власної позиції, точки зору при вивченні навчального матеріалу, практикування дискусій, рецензій відповіді товариша, рефлексії, недопустимість критики виконаного завдання, толерантне ставлення до помилок, заохочення самостійності, наполегливості, оригінальності під час виконання завдань.

Уміння співпрацювати з іншими передбачає, що учень взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях; надає інформацію, висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу, використовуючи рідну, державну та іноземну мови, усвідомлено використовує інформаційні й комунікаційні технології та цифрові пристрої для доступу до інформації, бере активну участь у житті шкільної спільноти, місцевої громади; керується правилами безпечної і чесною гри, уміє боротися, виграти і програти. Розвиток уміння відбувається за умови впровадженням вчителем в освітній процес інтерактивних методів навчання, коли відбувається активна взаємодія всіх учнів – співнавчання, взаємонавчання, де і вчитель, і учень є рівноправними учасниками навчальної взаємодії. Важливими є моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Прийняття правил співжиття

класу, аналіз дотримання встановлених правил під час ранкових зустрічей, звернення до «Кола вибору» сприяють успішному формуванню цього наскрізного вміння. Ефективною щодо формування вміння співпрацювати з іншими є робота в групі. Працюючи в групі, учні вчаться спілкуватися, обговорювати проблему, вислуховувати думки співрозмовника, ухвалювати рішення. Саме така форма роботи створює особливі умови для формування ключових компетентностей. Перш за все, це комунікативні компетентності, які передбачають оволодіння способами взаємодії з людьми, вміння спілкуватися усно, письмово; здатність до толерантності у спілкуванні: дотримання культури дискусій, уникнення категоричності, визнання своїх помилок.

Радимо обговорити сутність таких взаємопов'язаних понять, як «комунікація», «комунікативні вміння», «комунікативна компетентність».

Пропонуємо прочитати:

1. Дубовик С . Г. Формування монологічних умінь у молодших школярів на уроках вивчення граматики // «Young Scientist» - № 4 (80) - April, 2020. С. 573- 577.,
2. Застосування педагогічної технології «Щоденні 5» у роботі над текстом у початковій школі (1–2 класи) : [навчально-методичний посібник] / упорядник: Наталія Тихонова. Кропивницький, 2021. 100 с.
3. Нова українська школа: формування у молодших школярів навичок конструктивного спілкування: навч.-метод. посіб. / Т. М. Костенко, К. С. Довгопола. — Харків : Вид-во «Ранок», 2021. — 176 с.,
4. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник / Пономарьова К. І. – Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020 - 88 с.,
5. Чемоніна Л. В. Особливості розвитку мовлення учнів початкової школи засобами мультимедіа // «Young Scientist» - № 4 (68) - April, 2019. С. 77-81.

Доцільно подискутувати з колегами і зробити вибір щодо методів контролю та оцінювання рівня сформованості комунікативної компетентності учнів початкових класів та таких наскрізних умінь як: уміння висловлювати власну думку усно і письмово, здатність логічно обґрунтовувати позицію, уміння співпрацювати з іншими.

Ефективність комунікативного розвитку учнів посилюється, якщо він поєднується з роботою щодо розвитку критичного мислення, завдяки якому людина здатна бачити проблеми, ставити питання, опрацьовувати інформацію з різних джерел, прогнозувати й оцінювати альтернативи, обґрунтовано робити вибір, ухвалювати рішення. Пропонуємо ознайомитися з особливостями такої роботи (<https://lib.imzo.gov.ua/wadata/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyku/dlya-pedpraysivnykiv/Metody-%20Pometun.pdf>) й системно запроваджувати пропоновані методичні настанови в освітньому процесі.

Зважаючи на виклики сьогодення, зумовлені агресією росії в Україні, у 2024/2025 навчальному році залишається актуальним питання посилення громадянської й історичної освіти, що передбачає наповнення освітнього процесу такими заходами, які б спонукали дитину до осмислення себе свідомим українцем, з яскраво вираженими національною свідомістю та національно-культурною ідентичністю. Реалізацію завдання радимо вибудовувати відповідно до Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>).

Вважаємо доцільним, проєктуючи процес засвоєння змісту навчальних предметів у 1–4 класах, ґрунтуватися на настановах, що стосуються національно-патріотичного виховання і формування громадянської позиції в учнів й учениць 1–4 класів та які пропоновані у методичних рекомендаціях щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році (с. 35-40 додатку 2 до листа МОН від

19.08.2022 № 1/9530-22).

Для вибору змістового наповнення роботи з національно-патріотичного виховання радимо скористатися порадами фахівців дитячої літератури щодо кола читання учнів різних вікових груп (<https://aw.ubi.org.ua/#parents>). Пропоновані рекомендації враховують психоемоційний стан школярства, зумовлений подіями російсько-української війни.

Викликом для України стали наслідки руйнування енергооб'єктів. Тому згідно з дорученням Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала від 21.05.2024 №16412/0/1-24 пріоритетним завданням 2024/2025 навчального року також визначено проведення комунікаційної кампанії щодо важливості дотримання правил ощадливого споживання електроенергії, що передбачає розширення соціокультурного компонента змісту початкової освіти питаннями, пов'язаними з енергоефективністю й енергоетикетом, відповідальним споживанням, зокрема у побуті.

Чинний державний стандарт початкової освіти охоплює означені проблеми, зокрема у групі ключових компетентностей виокремлена екологічна, що передбачає «усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства». Для включення в освітній процес навчальних активностей, спрямованих на формування екологічної компетентності, зокрема і навичок енергозбереження, радимо виділити в освітніх програмах очікувані результати навчання, які розгортають цю ключову компетентність, і цілеспрямовано й системно передбачити роботу щодо їх досягнення як на уроках / заняттях різних навчальних предметів та інтегрованих курсів, так і під час заходів позаурочної діяльності.

Способами вирішення цього завдання можуть бути залучення учнів до виконання навчальних проєктів спеціально розробленої тематики,

компетентнісно орієнтованих завдань, які інтегрують зміст різних освітніх галузей, проведення акцій, конкурсів тощо. Для розроблення таких заходів пропонуємо орієнтовний зміст навчальної діяльності, пов'язаної із енергозбереженням:

- розповідати про джерела енергії, акцентувати увагу на реальні проблеми України, пов'язані зі зменшенням виробництва енергії (наприклад, провести віртуальну екскурсію на електростанцію, щоб показати процес виробництва енергії і зрозуміти її цінність);
- пояснювати на конкретних прикладах важливість і необхідність збереження теплової та електричної енергії у побуті (наприклад, провести експеримент «Збережи тепло»: діти одягають різні типи одягу (легкий, теплий) і порівнюють, в якому більше зберігається тепло; це демонструє, як можна зменшити енергію на обігрів приміщення);
- організовувати дослідження власних звичок, стилю життя, що пов'язано з користуванням електричними приладами (наприклад, у формі гри «Енергозберігаючий детектив»: діти шукають у класі або вдома місця, де марнують енергію (відкриті двері холодильника, увімкнене світло в порожніх кімнатах тощо) і пропонують рішення);
- визначати доступні шляхи скорочення витрат енергії (наприклад, провести челендж «День без електрики»: діти класу намагаються провести день, мінімально використовуючи електроприлади, після чого обговорити, що було складно і які знайшлися альтернативи);
- вчити виконувати прийнятні для себе і членів родини дії щодо скорочення витрат енергії (наприклад, провести конкурс плакатів із порадами щодо збереження енергії, обрати найкращі роботи й розвісити їх у школі);

- організовувати навчальні проєкти задля залучення інших до справи раціонального використання енергії (наприклад, проєкт «Друге життя речей»: діти придумують, як можна повторно використати старі речі замість того, щоб купити нові, на виробництві яких витрачається багато енергії).

У 2024/2025 навчальному році оцінювально-аналітичну діяльність здійснюють відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021

№813, та порад щодо оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти та їх фіксація на носіях зворотного зв'язку між учасниками освітнього процесу, запропонованих у додатку 2 листа МОН від 19.08.2022 № 1/9530-22 (с. 13-26). Привертаємо увагу до прикінцевих положень рекомендацій: «Ці методичні рекомендації з питань оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів мають рекомендаційний характер. Відповідно до статті 54 Закону України «Про освіту» щодо академічної свободи педагогічних працівників заклад освіти може розробити власну систему оцінювання результатів навчання учнів, дотримуючись таких ключових вимог до неї:

- система оцінювання дозволяє реалізувати принцип дитиноцентризму в оцінювальній діяльності, що передбачає відкриття учню/учениці перспектив постійного розвитку відповідно до власних можливостей щодо опанування навчальним досвідом;

- система оцінювання не повинна призводити до розподілу учнів на групи за індивідуальними навчальними можливостями;

- система оцінювання має відповідати концептуальним засадам Нової української школи і сприяти досягненню обов'язкових результатів навчання учня, визначених у Державному стандарті

початкової освіти».

Зазначені позиції означають, що пропоновані в обох документах (наказ МОН від 13.07.2021 №813; лист МОН від 19.08.2022 № 1/9530-22) пропозиції щодо видів, кількості діагностувальних робіт, способів фіксації результатів перевірки є орієнтовними і з ініціативи вчителя, методичного об'єднання можуть бути зміненими, що має бути затверджено на засіданні педради. Прояв педагогічним працівником у професійній діяльності ініціативності та використання академічної свободи відповідає положенням статті 54 Закону України «Про освіту» та дозволяє побудувати освітній процес з урахуванням особливостей учнів класу / закладу освіти, методичної системи, яку використовує педагогічний працівник.

Загалом, відповідно до Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 30.11.2020 №1480, заклад загальної середньої освіти може розробляти і фіксувати загальні положення щодо оцінювання результатів навчання учнів в освітній програмі і конкретизувати їх у частині Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в закладі загальної середньої освіти, що стосується системи оцінювання результатів навчання учня/учениці.

Важливим чинником побудови ефективного освітнього простору, в якому результативно зростає дитина, є конструктивна взаємодія школи і родини. Кожна дитина неповторна, наділена від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями. Заклад освіти покликаний створити оптимальні умови для розкриття та розвитку здібностей, талантів і можливостей кожної дитини на засадах партнерської взаємодії між учителем, учнем і батьками. Це завдання вимагає запровадження таких форм спілкування і співпраці, які б забезпечували інтеграцію зусиль сім'ї й педагогічного колективу, спрямованих на забезпечення

оптимальних умов розвитку учнів. У зв'язку з цим пріоритетності набувають просвітницька робота з батьками щодо дотримання єдності впливу школи і родини на зростання дитини, участь батьків в освітньому процесі, модернізація змісту і форм освітніх заходів, що актуалізують родинні цінності. Радимо ознайомитися з особливостями організації взаємодії з батьками учнів й учениць початкової школи, досвідом шкільної практики щодо впровадження педагогіки партнерства та впроваджувати його у власну професійну діяльність (<http://surl.li/geapz>).

З огляду на актуальність питання оцінювання результатів навчання учнів як механізму визначення якості діяльності закладу освіти та орієнтиру змісту взаємодії школи і родини радимо під час планування просвітницької роботи з батьками учнів врахувати такі поширені запитання від батьківської спільноти:

- 1) Як мотивувати дитину до навчання, якщо у початковій школі відсутні оцінки?
- 2) Чи оцінюють техніку читання у початкових класах і чи впливає така оцінка на ухвалення рішення про переведення учня до наступного класу? тощо.

Для організації дискусії щодо першого питання привертаємо увагу до такої інформації. Відповідно до чинних методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1–4 класів закладів загальної середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813, оцінювання здійснюють з метою створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей кожного учня/учениці відповідно до вікових та індивідуальних особливостей та навчальних потреб. Згідно з настановами вчитель щоденно відстежує стан набутого учнями досвіду навчальної діяльності, у разі виявлення утруднень зорієнтовує дитину в пошуку способів їх подолання, у спілкуванні з дитиною використовує вербальну оцінку. З огляду на зазначене думка про відсутність оцінок у початковій школі є хибною,

оскільки оцінювання відбувається постійно, лише його результат фіксується у більш зрозумілій для учня молодшого шкільного віку формі, а саме: словесно, через повідомлення оцінювального судження. Слово вчителя допомагає учневі зрозуміти спосіб дії, за потреби коригувати діяльність і досягати успіху. За традиційною бальною оцінкою ці тонкощі навчальної діяльності для учня «завуальовані», оскільки бал може вказувати на успіх чи неуспіх, але не може конкретизувати шлях досягнення успіху, чи кроки подолання виявлених утруднень. Використання бальної оцінки як способу заохочення чи покарання здобувача початкової освіти не виконує мотиваційної функції і суперечить принципу гуманності в організації освітнього процесу.

Також важливо зважати, що сучасне життя вимагає від людини прояву вміння робити вибір, ухвалювати оптимальні рішення у різних життєвих ситуаціях. Це передбачає володіння навичками самоорганізації, саморегуляції власних дій, що формується з дитинства через залучення учнів до самооцінювання і взаємооцінювання. Саме оцінка вчителя у формі оцінювального судження, а не у формі бала, навчає учня контролювати й регулювати свою діяльність і таким чином успішно досягати бажаних результатів.

Доцільно привернути увагу батьків до думки про те, що учасниками освітнього процесу є учні, вчителі та члени родини учня / учениці, які опікуються його розвитком. Тому з метою підвищення дієвості вербальної оцінки, сприяння зростанню навчальної мотивації важливо в колі родини щовечора обговорювати з дитиною її навчальний день: попросити дитину оцінити свою роботу на уроках, розказати про докладені зусилля, які виникли труднощі, яка потрібна допомога; запитати про те, як оцінювала роботу вчителька, які поради давали однокласники, які поради дитина давала однокласникам тощо. Такі розмови привчатимуть дитину до самоаналізу, посилюватимуть розуміння відповідальності за навчання, мотивуватимуть бути успішним

у навчанні.

Стосовно перевірки й оцінювання техніки читання як одного з критеріїв переведення до наступного класу можна надати такі роз'яснення батькам. Технічні якості читання (спосіб [складами, цілими словами, групами слів], правильність [точність озвучення слова, правильний наголос], виразність, темп [що на кінець 4 класу відповідає темпу мовлення дитини]) є складниками характеристики навички читання. У Державному стандарті початкової освіти, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87, зі змінами (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>), технічні якості читання описані так: «читає вголос правильно, свідомо, цілими словами нескладні за змістом тексти» (на кінець 2 класу); «володіє повноцінними навичками читання (вголос і мовчки), що дає змогу зрозуміти тексти різних видів» (на кінець 4 класу). Окрім цих характеристик навичка читання містить дії, що стосуються розуміння, інтерпретації, оцінювання змісту прочитаного та творчого читання. Усі вони враховуються під час оцінювання читацької діяльності учня.

Таким чином, перевірка й оцінювання навички читання як упродовж навчального року (з метою відстеження динаміки формування уміння читати з розумінням), так і на кінець навчального року (з метою співвіднесення навчальних досягнень учнів з очікуваними результатами навчання, окресленими в освітній програмі) є обов'язковим заходом щодо визначення напрямів удосконалення освітнього процесу для підвищення якості освіти загалом та визначення індивідуальної освітньої траєкторії учня зокрема. Водночас важливо підкреслити, що спостереження за темпом читання не передбачає визначення кількості слів, прочитаних за 1 хв.

Стосовно врахування стану сформованості навички читання під час ухвалення рішення про переведення учня до наступного класу необхідно керуватися Порядком переведення учнів закладу загальної середньої

освіти на наступний рік навчання, що затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 08 травня 2019 року № 621, із змінами) та зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 року за № 924/27369 (далі – Порядок). Згідно з пунктом 2 Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти (крім перших та других класів) на наступний рік навчання здійснюється на підставі результатів підсумкового оцінювання учнів та/або їх державної підсумкової атестації згідно з рішенням педагогічної ради закладу загальної середньої освіти.

Під час визначення змісту підсумкового оцінювання учитель керується освітніми програмами закладу загальної середньої освіти. Оцінюванню підлягають навчальні дії учня, у яких він виявляє сформовані у процесі навчання особистісні якості (активність, ініціативність, наполегливість, старанність тощо) та набутий досвід застосування знань, умінь, навичок, що співвідносні з очікуваними результатами, описаними в освітніх програмах для кожного класу. Зокрема, підсумкова оцінка сформованості навички читання на кінець навчального року враховує вище описані характеристики і впливає на ухвалення рішення про переведення до наступного класу, варіанти якого запропоновані в Порядку.

Загалом, важливо акцентувати увагу батьків на тому, що оцінювання у початковій школі здійснюється з метою визначення перспектив розвитку певного показника надбань учня на наступних етапах навчання.

Новий навчальний рік через російсько-українську війну може принести чимало викликів. Радимо бути стійкими, впевненими, витривалими, конструктивними у здійсненні вибору й ухваленні рішень. Для збереження внутрішньої стійкості психологи радять: орієнтуватися на власні цінності та планувати життя згідно з ними; бути зосередженими та «включеними» у життя; зосереджуватися на тому, що можете

контролювати і зараз змінити, на що конкретно вплинути, що саме від вас залежить, оскільки це повертає відчуття безпеки та стійкості, визначає зону вашої ефективності; вирішувати проблеми, а не уникати їх; починати будь-яку справу чи вирішення проблемної ситуації з маленьких кроків; турбуватися про своє фізичне здоров'я та міцний сон; плекати добрі і змістовні стосунки з іншими людьми та шукати соціальну підтримку. (<https://www.bsmu.edu.ua/blog/yak-zahystyty-svoje-mentalne-zdorovya-v-umovah-postijnogo-stresu/>).

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ У ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Важливість реалізації принципів Нової української школи (НУШ) у практичній діяльності здобувачів вищої освіти полягає в кількох ключових аспектах:

1. **Підготовка до сучасних освітніх викликів:** НУШ пропонує нові підходи до навчання, орієнтуючись на розвиток критичного мислення, креативності та соціальної компетентності. Здобувачі вищої освіти, зокрема майбутні педагоги, повинні вміти впроваджувати ці принципи на практиці, щоб бути готовими до роботи в умовах зміненої освітньої парадигми.

2. **Розвиток компетентностей майбутніх педагогів:** НУШ акцентує увагу на розвитку компетентностей, зокрема соціальних, комунікаційних, пізнавальних. Для студентів педагогічних спеціальностей це можливість отримати досвід у реалізації компетентнісного підходу під час практики, навчання на реальних прикладах.

3. **Інтеграція теоретичних знань і практичних навичок:** Принципи НУШ базуються на інтегрованому підході до навчання, де важлива не лише теоретична підготовка, але й практичні навички. Студенти можуть застосовувати свої знання у реальних освітніх умовах, адаптуючи нові методики та технології до потреб учнів.

4. **Підвищення ефективності навчального процесу:** Впровадження нових методів навчання дозволяє забезпечити більш високий рівень взаємодії між учасниками освітнього процесу, що сприяє розвитку учнів та студентів. Принципи НУШ допомагають створити комфортне і ефективне середовище для навчання та розвитку.

5. **Формування позитивного ставлення до професії:** Студенти, які працюють за принципами НУШ, мають можливість розвивати свою професійну гнучкість і здатність до адаптації. Вони також можуть стати носіями нових ідей і підходів у майбутній педагогічній діяльності.

6. **Удосконалення освітнього процесу:** Застосування принципів НУШ на практиці допомагає здобувачам вищої освіти розвивати навички аналізу, рефлексії та постійного вдосконалення педагогічної діяльності. Це забезпечує підвищення якості освіти загалом.

Загалом, реалізація принципів Нової української школи у практичній діяльності здобувачів вищої освіти є важливим кроком до створення сучасної, ефективної, та орієнтованої на учня освітньої системи.

МЕТА НОВОЇ ШКОЛИ

Центральне місце в системі освіти належить середній школі. На відміну від університету, в школі ще можна вирівняти дисбаланс у розвитку дітей. Світогляд закладається саме в сім'ї та школі. У школі формується особистість, її громадянська позиція та моральні якості. Тут вирішується, чи людина захоче і чи зможе навчатися впродовж життя.

“Метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності”. Проект Закону України “Про освіту” №3491-д від 04.04.2016

ФОРМУЛА НОВОЇ ШКОЛИ

ШКОЛА МАЄ БУТИ В АВАНГАРДІ СУСПІЛЬНИХ ЗМІН

В Україні, як і в усьому світі, набирає ваги так зване покоління Y, або «діти тисячоліття», які народилися між 1990 і 2000 роками. Їхні погляди, спосіб життя кардинально відрізняються від старших поколінь. Досить поглянути на організацію офісів провідних технологічних корпорацій, щоб зрозуміти, на що орієнтується креативний клас, який визначає обличчя сучасної економіки. Для них немає чіткого розмежування між роботою, навчанням і відпочинком.

Робота не обов'язково має бути серйозною і нудною. Життя для них – це постійне творення, гармонія між зароблянням коштів, пізнанням нового, самовдосконаленням, грою та розвагою.

На підході покоління Z. Сучасні діти значно відрізняються від попередніх поколінь. Вони не обов'язково будуть поділяти погляди старших. Яке життя оберуть сьогоднішні першокласники? Якою б не була відповідь, маємо запропонувати майбутнім поколінням українців школу, яка буде для них сучасною.

ФОРМУЛА НОВОЇ ШКОЛИ СКЛАДАЄТЬСЯ З ДЕВ'ЯТИ КЛЮЧОВИХ КОМПОНЕНТІВ:

1. Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві.
2. Умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно.
3. Наскрізний процес виховання, який формує цінності.
4. Децентралізація та ефективне управління, що надасть школі реальну автономію.
5. Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.
6. Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм.
7. Нова структура школи, яка дає змогу добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя.
8. Справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечує рівний доступ усіх дітей до якісної освіти.
9. Сучасне освітнє середовище, яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології для навчання учнів, освітян, батьків не лише в приміщенні навчального закладу.

КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДЛЯ ЖИТТЯ

«Компетентність – динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» (Проект нового базового Закону України «Про освіту», Стаття 1)

Ключові компетентності – ті, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього життя.

10 КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

1. Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами. Це вміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів). Здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час. Усвідомлення ролі ефективного спілкування.

2. Спілкування іноземними мовами. Уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів. Уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкуванн.

3. Математична компетентність. Культура логічного і алгоритмічного мислення. Уміння застосовувати математичні (числові та геометричні) методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах діяльності. Здатність до розуміння і використання простих математичних моделей. Уміння будувати такі моделі для вирішення проблем.

4. Основні компетентності у природничих науках і технологіях. Наукове розуміння природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності. Уміння застосовувати науковий

метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати.

5. Інформаційно-цифрова компетентність передбачає впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна й медіа-грамотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, робота з базами даних, навички безпеки в інтернеті та кібербезпеці. Розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо).

6. Уміння вчитися впродовж життя. Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою освітньо-професійну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя.

7. ініціативність і підприємливість. Уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави. Вміння раціонально вести себе як споживач, ефективно використовувати індивідуальні заощадження, приймати доцільні рішення у сфері зайнятості, фінансів тощо.

8. Соціальна та громадянська компетентності. Усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, в сім'ї, на роботі. Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів. Повага до закону, дотримання прав людини і підтримка соціокультурного різноманіття.

9. Обізнаність та самовираження у сфері культури. Здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва. Ця компетентність

передбачає глибоке розуміння власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших.

10. Екологічна грамотність і здорове життя. Уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя.

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА

Кожна дитина – неповторна, наділена від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями. Місія нової української школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками.

«Якщо вчитель став другом дитини, якщо ця дружба осяяна благородним захопленням, поривом до чогось світлого, розумного, у серці дитини ніколи не з'явиться зло», – писав Василь Сухомлинський.

Нова школа працюватиме на засадах “педагогіки партнерства”. Основні принципи цього підходу:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей)

В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими однодумцями, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Школа має ініціювати нову, глибшу залученість родини до побудови освітньо-професійної траєкторії дитини. Нова школа допомагатиме батькам

здобувати спеціальні знання про стадії розвитку дитини, ефективні способи виховання в дитині сильних сторін характеру і чеснот залежно від її індивідуальних особливостей.

Діалог і багатостороння комунікація між учнями, учителями та батьками змінить односторонню авторитарну комунікацію “вчитель” – “учень”.

ФОКУС-ГРУПА БАТЬКИ КОРИСТЬ АКТИВНОЇ РОБОТИ

“Якщо ви подивитесь на клас, під час уроку 20% учнів активно працюють, ще 30% за цим активно спостерігають, але не виявляють активності, ще 30% спостерігають пасивно, а ще 20 % – майже бездіяльні. Виходить так, що вчитель 45 хвилин активно веде урок, а діти – просто спостерігачі. Це треба змінити. Якщо б ці 45 хвилин кожна дитина була в активному пошуку, то ефективність уроку була б набагато вищою. Тому постать вчителя є надзвичайно важливою. Учитель повинен не просто провести урок – 45 хвилин, а реалізувати його разом з учнями.”

Будуть широко застосовуватися методи викладання, засновані на співпраці (ігри, проекти – соціальні, дослідницькі, експерименти, групові завдання тощо). Учні залучатимуться до спільної діяльності, що сприятиме їхній соціалізації та успішному перейманню суспільного досвіду. Буде змінено підходи до оцінювання результатів навчання. Оцінки слугуватимуть для аналізу індивідуального прогресу і плануванню індивідуального темпу навчання, а не ранжуванню учнів. Оцінки розглядатимуться як рекомендація до дії, а не присуд.

ФОКУС-ГРУПА ДІТИ УЧИТЕЛЬ ЯК ДРУГ

“Учитель має бути твоїм другом. Це – аксіома. Як дитина може бути на уроці, сприймати певну інформацію, якщо вона вчиться у людини, яку боїться? Цього не повинно бути. Якщо ти людину сприймаєш як друга, тоді інформація засвоюється краще і цікавіше”.

Педагогіка партнерства і компетентнісний підхід потребують нового освітнього середовища. Таке середовище допомагає створити, зокрема, новітні інформаційно-комунікаційні технології. Вони підвищують

ефективність роботи педагога, ефективність управління освітнім процесом, а водночас уможлиблюють індивідуальний підхід до навчання.

Нову українську школу буде підтримувати електронна платформа для створення і поширення електронних підручників і навчальних курсів для школярів та вчителів. Цінності та принципи педагогіки партнерства буде покладено в основу стандарту освіти, оновленої системи професійного розвитку вчителя, сучасної державної освітньої та кадрової політики (відбір та оцінювання педагогів).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А 1**Зразок оформлення титульної сторінки теки звітної документації практики**

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту
Кафедра психології

Матеріали**НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ****Місце проходження практики:**

з « ____ » _____ по « ____ » _____

_____ року.

Підготував (-ла)
здобувач (-ка) ____ курсу
_____ групи

(ПІБ)

Керівник практики:

(ПІБ)

Умань – 20_

**Орієнтовна схема написання звіту про проходження навчальної
(психолого-педагогічної) практики здобувачами вищої освіти**

ЗВІТ

здобувача вищої освіти _____ курсу _____ факультету

Уманського державного педагогічного університету

імені Павла Тичини

про навчальну психолого-педагогічну практику, проведена в

з _____ 20__ р. по _____ 20__ р.

Навчальна діяльність

1. Ознайомлення із системою роботи освітнього процесу закладу освіти:
 - ознайомлення із специфікою діяльності закладу освіти;
 - ознайомлення з системою роботи вчителя-предметника, вчителів-новаторів, відвідування їхніх уроків;
 - знайомство з шкільними кабінетами та їх обладнанням;
 - ознайомлення із змістом, формами, методами роботи навчальних кабінетів закладу освіти, самоврядуванням.
2. Бесіди з керівництвом щодо організацій освітнього процесу закладу освіти.
3. Відвідування уроків.

Виховна діяльність

1. Виконання функцій та обов'язків помічника класного керівника, здійснення позакласної виховної роботи:
 - ознайомлення з індивідуальним планом виховної роботи класного керівника;
 - організація постійного спілкування з учнями, проведення індивідуальної роботи з учнями;
 - підготовка та проведення одного виховного заходу.
2. Ознайомлення зі змістом та особливостями виховної роботи в закріпленому класі.

Методична діяльність

1. Навчально-методична робота:
 - вивчення освітнього процесу на основі відвідування уроків різних вчителів з метою вивчення вимог до учнів, різноманітних методів організації

пізнавальної діяльності й виховання учнів на уроках, виявлення міжпредметних зв'язків та можливостей їх використання на уроках;

- участь у позаурочних заходах;
- виготовлення наочних та дидактичних матеріалів.

2. Оформлення звіту та необхідної документації.

Дослідницька діяльність

Вивчення учнівського колективу, в якому буде працювати практикант:

– вивчення вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхніх нахилів та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у класі освітнього процесу; шляхом вивчення документації, бесід з учнями, спостереження;

- збір матеріалів для написання курсової роботи.

Відомості з охорони праці

1. Якими нормативними документами користується заклад освіти з охорони праці.

2. Наявність правил з техніки безпеки та журналів обліку бесід з техніки безпеки у навчальних кабінетах.

3. Забезпеченість засобами захисту життя та здоров'я учасників освітнього процесу.

Підпис здобувача вищої освіти

Підпис керівника практики

Зразок оформлення відгуку на роботу здобувача вищої освіти за період проходження практики

ВІДГУК
на роботу здобувача вищої освіти
_____ курсу _____ групи
денної/заочної форми навчання
факультету початкової освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
Веселовської Олени Сергіївни

Веселовська Олена Сергіївна проходила навчальну психолого-педагогічну практику в початковій школі на базі Дзензелівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Маньківської селищної ради Черкаської області у період з __.__.20__ року до __.__.20__ року.

(Зміст відгуку передбачає висвітлення реалізації здобувачем вищої освіти змісту діяльності упродовж проходження практики).

« _____ » _____ 20__ р.

Директор

підпис

Олексій ВАСИЛЕНКО

Оформлення титульної сторінки щоденника

Щоденник психолого-педагогічних спостережень

здобувача вищої освіти

(прізвище, ім'я, по-батькові)

___ курсу ___ групи факультету _____

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Місце проходження практики:

Термін проходження практики:

Керівник практики:

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

Орієнтовна схема

Зміст і види роботи	Термін виконання	Примітки
Участь у настановчій конференції з питань організації і проведення практики		
Ознайомлення з діяльністю закладу освіти. Знайомство з керівництвом, педагогами. Вивчення документації		
<p>Навчальна діяльність:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вивчення плану роботи закладу освіти; • вивчення плану роботи вчителя; • складання індивідуального плану роботи на весь період практики спільно з вчителем та керівником практики; • спостереження за поведінкою учнів 		
<p>Практична діяльність:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відвідування занять, заходів, які проводяться закладом освіти; • участь у проведенні занять, заходів; • проведення виховного заходу; • складання психолого-педагогічної характеристики учня 		
Участь у методичній і дослідницькій роботі: методичних нарадах		

СХЕМА АНАЛІЗУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

1. Загальні відомості.

Дата, клас, час проведення, назва заходу, тема, мета (пізнавальна, виховна), кількість присутніх.

1. Хід заходу та зауваження щодо його проведення.

2. Схема може мати такий вигляд:

№	Структурні частини заходу, їх тривалість	Позитивне	Недоліки

АНАЛІЗ ЗАХОДУ:

1. Відповідність змісту заходу поставленій педагогом меті. Підготовленість учнів до проведення заходу. Методико-організаційна структура заходу. Актуальність теми, відповідність її виховним завданням і віковим особливостям дітей.

2. Організаційні заходи: місце проведення, оформлення приміщення, форма учнів, своєчасність початку та чіткість проведення. Ступінь участі кожного учня в проведенні заходу. Дозування часу, доцільність його використання.

3. Наявність плану і конспекту виховного заходу, відповідність їх методичним вимогам.

4. Пізнавальна цінність заходу. Які методи виховання застосовані при його проведенні, наскільки ефективно; доцільність та ефективність використання технічних засобів та наочних посібників. Використання при проведенні заходу інформації, раніше одержаної учнями на уроках, позакласних і позашкільних видах роботи. Відповідність форм і методів змісту, меті заходів та віку учнів.

5. Вихованість, активність, ініціативність, емоційність та самостійність учнів, міжособистісні стосунки. Ставлення до проведеного заходу. Вироблення практичних умінь і навичок при проведенні виховного заходу.

6. Вплив проведеного заходу на формування соціальних установок, моральних почуттів, поглядів, переконань.

7. Педагогічний такт, організаційні здібності та вміння педагога.

8. Участь батьків та представників громади у заході.

9. Загальні висновки. Досягнення мети, виконання плану, програми. Чи раціонально використано всі умови виховання учня. Що заслуговує на узагальнення і поширення. Недоліки та рекомендації.

ОРІЄНТОВНА СХЕМА АНАЛІЗУ УРОКУ

I. Загальні відомості

Дата, школа, клас, прізвище вчителя, кількість присутніх і відсутніх учнів, який урок за розкладом. Підготовленість приміщення до заняття (чисто, провітрено, добре освітлення); готовність учнів до роботи (чи в усіх є підручники, зошити, ручки, чи зручно вони розміщені на партах і т.п.); коли розпочався урок (своєчасно – за дзвінком чи були згаяні робочі хвилини).

Тема і дидактична мета уроку. Як визначено освітнє, виховне і розвивальне завдання, чи доведено цілі уроку до свідомості школярів, яким способом безпосередньо чи опосередковано.

II. Тип і структура уроку.

1. Відповідність типу і структури уроку його меті.
2. Чіткість структури уроку. Розподіл часу.

III. Оцінка змісту навчального матеріалу.

1. Відповідність вимогам програми, підручника, досягнень відповідної науки, віковим особливостям у підготовці учнів.
2. Оцінка навчального матеріалу з точки зору освітніх, виховних і розвиваючих можливостей, їх реалізація.
3. Оцінка навчального матеріалу з точки зору єдності теорії і практики.
5. Достовірність фактичного матеріалу (чи не припустився учитель помилок під час пояснення або в доборі вправ).

IV. Оцінка методів, прийомів і засобів навчання.

1. Методи роботи вчителя та учнів, співвідношення роботи всіх учасників освітнього процесу.
2. Прийоми активізації пізнавальної діяльності та стимулювання творчої ініціативи учнів.
3. Створення проблемних ситуацій, застосування елементів технології дослідницького навчання; співвідношення пошукових, репродуктивних і активних методів.
4. Самостійна робота учнів на уроці.
5. Наочні посібники, ТЗН, слово вчителя і наочність (наскільки вдало підібрано наочні посібники, ТЗН, роздатковий матеріал та їх використання).
6. Види, методи і форми перевірки та оцінки знань, умінь і навичок учнів.

V. Оцінка ефективності окремих етапів уроку.

1. Перевірка домашнього завдання:

- а) чи перевірялись знання, уміння і навички учнів за домашнім завданням, як розширювались і поглиблювались;
- б) які методи і прийоми застосовувались; фронтальне чи індивідуальне опитування, письмові чи усні тренувальні вправи, самостійна робота учнів тощо;
- в) чи всі учні виконали домашнє завдання;
- г) чи з'ясовано і виправлено виявлені помилки;
- д) об'єктивність оцінювання знань, умінь і навичок учнів, дотримання критеріїв та загальноприйнятих педагогічних вимог.

2. Вивчення нового навчального матеріалу:

- а) подача учителем нового матеріалу (евристична бесіда, елементи проблемності, самостійне опрацювання за підручником або дидактичними матеріалами тощо), рівень усвідомленості учнями виучуваного;
- б) дотримання послідовності й системи у викладі нового навчального матеріалу;
- в) виділення у гемі головного, істотного, що полегшило б сприймання, осмислення, запам'ятовування навчального матеріалу;
- г) зв'язок нового з раніше вивченим матеріалом як з даного, так і з суміжних предметів, логічна послідовність окремих видів навчальної роботи;
- д) міжпредметні зв'язки;
- е) зацікавленість учнів матеріалом уроку;
- ж) правильність, своєчасність, у відповідності з програмою вживання наукової термінології учителем та учнями;
- з) однозначність і правильність постановки вчителем запитань.

3. Закріплення вивченого:

- а) робота, спрямована на краще запам'ятовування учнями вивченого;
- б) оптимальний добір матеріалу для різних видів навчальної роботи: закріплення, повторення, систематизація й узагальнення;
- в) застосування прийомів самоконтролю (читання підручника, відтворення матеріалу вголос, подумки, переказування товаришу по парті тощо);
- г) помилки і способи їх виправлення;
- д) способи вироблення умінь і навичок;
- е) застосування засвоєних знань на практиці їх подальше поглиблення (які усні, письмові та практичні роботи виконувалися для цього);

ж) диференційованість завдань відповідно до індивідуальних особливостей учнів.

VI. Розвиток учнів на уроці.

1. Розвиток самостійності і творчих сил учнів.
2. Навчання учнів прийомам логічного мислення порівняння, аналізу, синтезу, узагальнення, абстрагування, індукції, дедукції.
3. Розвиток образного мислення учнів.
4. Навчання учнів самостійно переносити знання і вміння у нову навчальну ситуацію, знаходити проблему у новій функції об'єкта, самостійно комбінувати відомі способи для виконання певного завдання, бачити різні способи виконання завдання, будувати принципово «нові».
5. Навчання школярів виділяти основні ознаки предметів і явищ, добирати істотні, узагальнювати їх у поняття, що формувалось.
6. Підбір вправ, які потребують пошуку й обов'язкового контролю за кожною дією.
7. Закріплення знань включенням їх у нові зв'язки з раніше вивченим і з новими життєвими фактами.
8. Навчання учнів прийомами логічної аргументації, всебічного розгляду предметів, планування.
9. Розвиток фізичних сил школярів.

VII. Виховна робота на уроці

1. Формування елементів наукового світогляду: природничо-наукових (розуміння природних явищ та процесів, ставлення до природи), гносеологічних (пізнання світу), суспільних (виконання обов'язків учнів, громадських доручень) тощо.
2. Моральні якості особистості, що формувалися в учнів на уроці.
3. Формування ціннісного ставлення до праці, культура праці.
4. Естетичне виховання, зокрема Формування естетичного ставлення до навколишнього, на якому матеріалі проводилось (програмовому чи додатково підбраному).
5. Створення умов для реалізації активної внутрішньої позиції учнів щодо навколишнього середовища.
6. Здійснення індивідуального підходу у вихованні учнів.

VIII. Морально-психологічний клімат на уроці.

1. Поведінка учнів на уроці:
 - а) рівень зацікавленості, сумлінності, дисциплінованості;
 - б) активна розумова праця;
 - в) цілеспрямованість і зосередженість уваги;

- г) напруженість у роботі сильних і слабких учнів;
 - д) регуляція поведінки дітей (зацікавленість матеріалом, загальною робочою атмосферою в класі, волею вчителя тощо);
 - є) порушення дисципліни. їх причини, ставлення учнів до порушників,
2. С стиль роботи вчителя на уроці:
- а) володіння класом, вміння зосередити увагу учнів, створити робочу атмосферу, підтримувати дисципліну;
 - б) вміння організувати роботу, зацікавити нею дітей, підвищити їхню активність;
 - в) володіння творчими методами й прийомами навчання:
 - г) знання дитячої психології (легко розуміє учнів, правильно визначає особливості пізнавальної діяльності кожного, рівень знань, вихованості учнів);
 - д) особистість учителя (спостережливість, вдумливість, винахідливість, акуратність, вимогливість, зовнішній вигляд, культура мовлення, поза міміка, жестикуляція тощо);
 - е) культура педагогічної праці;
 - є) авторитет учителя в учнів.

3. Взаємини вчителя та учнів, педагогічний такт.

4. Настрій учителя та учнів на уроці.

5. Емоційність уроку.

ІХ. Загальна оцінка уроку.

1. Позитивні моменти уроку, досягнення мети і завдань уроку.

2. Недоліки, аналіз їх причин.

3. Поради і рекомендації.

СХЕМА СКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ УЧНЯ

1. Загальні відомості про учня: прізвище, ім'я, по батькові, вік, відомості про сім'ю, взаємодія з іншими учнями в колективі; чи мала місце зміна класного керівника.

2. Зміст і характеристика діяльності.

Навчальна діяльність, її переважаючі мотиви, загальна характеристика успішності. Основні пізнавальні потреби, інтереси, захоплення, схильності, улюблені предмети. Спеціалізація здібностей. Основні професійні плани (наміри). Характеристика відносин до предметів, що вивчаються. Учні з низькою успішністю. Взаємодопомога в навчальній діяльності.

Позанавчальна діяльність. Інтерес учня до суспільного життя, мистецтва, літератури, музики. Основні види та форми позанавчальної діяльності: відвідування театру, кіно, екскурсії, розважальні заходи і ступінь участі учнів в їх підготовці та проведенні. Спільне проведення вільного часу. Роль активу учня, класного керівника в організації позанавчальної діяльності. Участь в житті школи. Суспільно-корисна праця (участь в самообслуговуванні та ін.).

3. Характеристика взаємин.

Ділові, особисті взаємини. Прояв взаємодопомоги, колективізму, гуманізму. Негативні взаємини. Критика і самокритика в колективі. Прояв дружби і товариства. Статева диференціація: відносини з хлопчиками і дівчатками (позитивні, індиферентні, негативні). Прояв симпатії. Можливі шляхи зміни міжособистісних відносин.

4. Психологічна єдність класу.

Групові інтереси, цілі і завдання, норми, традиції. Ступінь ухвалення групових норм членами колективу. Колективістська ідентифікація. Привабливість сумісних дій. Згуртованість класу. Інтенсивність взаємодій в класі. Ціннісно-орієнтаційна єдність класу (збіг оцінок, установок і позицій). Відповідальність за результати спільної діяльності. Ухвалення групових рішень. Використання в класі методу дискусій. Конфлікти в колективі. Причини їх виникнення і прийоми вирішення.

5. Особа учня в класі.

Референтність шкільного колективу для учнів. Усвідомлення групової приналежності. Емоційне самопочуття учнів в класі (психологічний комфорт). Основна атмосфера, що визначає самопочуття особи (підтримка, схвалення або загроза). Приклади позитивного і негативного впливу колективу на

конкретних учнів. Облік індивідуальних інтересів і здібностей в колективній діяльності.

6. Педагогічне керівництво класом.

Класний керівник як організатор освітнього процесу, його професійно-особистісні властивості. Особливості індивідуального стилю діяльності. Позиція класного керівника: над колективом або усередині колективу. Стиль керівництва класним колективом (авторитарний, демократичний, ліберальний). Зміст і характер спілкування з учнями. Авторитет класного керівника. Відношення учнів до нього. Класний керівник і самоврядування в колективі. Відносини учнів з іншими вчителями, що працюють в класі.

7. Висновки.

**Зразок оформлення титульної сторінки звіту про проходження
практики**

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій
школі

ЗВІТ
про проходження навчальної пропедевтичної практики
здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

**Зразок оформлення відгуку на роботу здобувача вищої освіти за
період проходження практики**

ВІДГУК
на роботу здобувача вищої освіти
___ курсу ___ групи
денної/заочної форми навчання
факультету початкової освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
Веселовської Олени Сергіївни

Веселовська Олена Сергіївна проходила навчальну пропедевтичну практику на базі Дзензелівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Маньківської селищної ради Черкаської області у період з __.__.20__ року до __.__.20__ року.

(Зміст відгуку передбачає висвітлення реалізації здобувачем вищої освіти змісту діяльності упродовж проходження практики).

«___» _____ 20__ р.

Директор

підпис

Олексій ВАСИЛЕНКО

місце печатки

**Зразок оформлення титульної сторінки індивідуального плану
роботи здобувача вищої освіти на період практики**

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій
школі

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ
здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Умань – 20__

Додаток Б 4

**Зразок оформлення вмісту індивідуального плану роботи здобувача
вищої освіти на період практики**

№ з/ п	Дата	Зміст діяльності
1.		Участь у настановчій конференції з питань організації і проведення практики.
2.		Знайомство з адміністрацією закладу, класним керівником та учнями класу.
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
...		

Додаток Б 5**Зразок оформлення титульної сторінки щоденника практики**

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій
школі

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Зразок оформлення вмісту щоденника практики

Клас: _____

Типова освітня програма: _____

№ з/п	Дата	Зміст діяльності	Аналіз власної діяльності, висновки	Рекомендації/ пропозиції	Підпис учителя/ групового керівника
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
...					

Примітка: тип орієнтації аркуша – альбомний.

Додаток Б 7

Аналіз освітнього простору класу

Встановити відповідність зазначеним критеріям за допомогою «+», «-».

Осередок класу	Безпечність	Комфортність	Предметна наповненість	Змістова насиченість	Варіативність (вільне пересування та вільний вибір; періодична змінність навчального
Навчальний центр					
Центр відпочинку					
Центр творчості					
Ігровий центр					
Бібліотечний (читацький) центр					
Музичний центр					
Інформаційний центр					

Психолого-педагогічний аналіз уроку

Урок 1

Клас:

Навчальний предмет:

Тема:

Мета:

Тип уроку:

Обладнання:

№ з/п	Компоненти психолого-педагогічної характеристики уроку	Рівні вияву відповідності компонентам			
		0	1	2	3
1	Тема уроку, її відповідність програмним вимогам.				
2	Місце даного уроку в системі уроків, зв'язок з попередньо вивченим матеріалом.				
3	Мета уроку, завдання (дидактичні, розвивальні, виховні).				
4	<i>Організація уроку:</i>				
	специфіка уроку, його тип (макроструктура). Обґрунтування раціональності обраної структури уроку для реалізації завдань уроку та засвоєння змісту				
	вибір та раціональність використання форм (індивідуальних, групових, фронтальних) викладання та навчання відповідно до змісту теми, мети, завдань уроку, вікових та індивідуальних особливостей школярів				
	своєчасність початку та закінчення уроку				

	встановлення порядку і дисципліни, підготовка учнів до уроку (наявність на столах підручників, зошитів, щоденників, приладдя)				
	раціональне використання часу				
	чергування різних видів діяльності як за змістом, так і за формою сприймання				
5	<i>Зміст уроку:</i>				
	відповідність змісту та обсягу навчального матеріалу темі, меті, завданням уроку, вимогам програми, дидактичним принципам та сучасному рівню розвитку науки				
	зв'язок теорії з практикою				
	зв'язок вивченого матеріалу з попереднім				
	використання міжпредметних зв'язків				
6	<i>Методика проведення уроку:</i>				
	добір оптимальних методів та прийомів навчання, урахуваючи вимоги дидактичних принципів, зміст навчального матеріалу, рівень пізнавальної діяльності учнів (репродуктивний чи пошуковий), забезпечення оптимального поєднання методів навчання для розв'язання кожного дидактичного завдання				
	відповідність методів віку учнів та рівню їх підготовки				
	способи педагогічного керівництва процесами виділення головного, найбільш суттєвого у змісті навчального матеріалу, роботою над засвоєнням основних				

	теоретичних положень, закономірностей, узагальнення, систематизації знань				
	використання диференційованих дидактичних завдань у процесі вивчення нового матеріалу				
	ефективність форм та засобів організації самостійної роботи учнів у процесі вивчення нового матеріалу				
	співвідношення репродуктивної і творчої діяльності учнів, шляхи формування пізнавальних інтересів				
	здійснення мотивації навчальної діяльності учнів протягом усього уроку				
	прийоми забезпечення зворотного зв'язку для керівництва процесом навчання; контроль і корекція навчальних досягнень учнів				
7	Дидактичний апарат уроку відповідно до змісту матеріалу (використання засобів навчання: підручників, наочних посібників тощо). Дотримання санітарно- гігієнічних норм щодо використання технічних засобів навчання на уроці				
8	<i>Психологічні основи уроку:</i>				
	розвиток психічних процесів;				
	профілактика стомлюваності: а) ритмічність уроку: чергування матеріалу різного ступеня важкості, різноманітність видів навчальної діяльності;				

	б) присутність психологічних пауз;				
	емоційна атмосфера уроку				
	дотримання на уроці єдиних вимог до учнів				
	<i>індивідуальний підхід до учнів на уроці</i>				
9	<i>Домашнє завдання:</i>				
	способи подачі (з інструктажем чи без) та час (до дзвінка, після дзвінка) домашнього завдання;				
	відповідність домашнього завдання змісту вивченого матеріалу на даному уроці та на попередніх уроках				
	характер домашнього завдання (індивідуальне, групове, диференційоване, творче, проблемне тощо)				
	співвідношення домашнього завдання із завданнями, які виконувались на уроці				
	передбачення дотримання санітарно-гігієнічних норм щодо тривалості часу на виконання домашнього завдання				
10	Дотримання санітарно-гігієнічних норм (забезпечення оптимального температурного режиму; вологості повітря; належного провітрювання; освітленості робочих місць; гігієна праці вчителя й учнів)				
11	<i>Робота і поведінка учнів на уроці:</i>				
	активність класу,				

	зацікавленість дітей матеріалом уроку				
	якість відповідей учнів				
	дисциплінованість і організованість дітей				
	комунікація учнів між собою та з учителем				
12	<i>Характеристика педагога:</i>				
	зовнішній вигляд				
	культура мовлення, поза, міміка, жестикуляція				
	витримка, зібраність, доброзичливість у спілкуванні з учнями				
	педагогічний такт				
	уміння володіти класом, організовувати його роботу				
13	<i>Загальна оцінка результативності уроку:</i>				
	відповідність між метою та завданнями уроку й результатами навчання				
	рівень сформованості знань, умінь та навичок (повнота, усвідомлення, дієвість), вдосконалення загальнонавчальних умінь				
	аналіз позитивних результатів, тенденцій, що відбуваються у діяльності вчителя, що цінного може рекомендувати в практику роботи інших вчителів				
	аналіз причин негативних результатів, шляхи ліквідації недоліків				

Умовні позначення в таблиці: 0 – немає відповідності, 1 – низький рівень, 2 – середній рівень 3 – високий рівень

Відповідність або невідповідність позначаємо «+».

**ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ
ОСВІТИ**

Додаток В 1

**Зразок оформлення титульної сторінки теки звітної документації
практики**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра виховних технологій та педагогічної творчості

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
виробничої практики з виховної роботи в закладах освіти
здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітня програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

**Зразок оформлення титульної сторінки звіту про проходження
практики**

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра виховних технологій та педагогічної творчості

ЗВІТ
про проходження виробничої практики з виховної роботи
в закладах освіти

здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Зразок оформлення характеристики на роботу здобувача вищої освіти за період проходження практики

**ХАРАКТЕРИСТИКА
на роботу здобувача вищої освіти**

_____ курсу _____ групи
денної/заочної форми навчання
факультету початкової освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
Веселовської Олени Сергіївни

Веселовська Олена Сергіївна виробничу практику з виховної роботи в закладах освіти на базі Дзензелівського закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Маньківської селищної ради Черкаської області у період з __.__.20__ року до __.__.20__ року.

(Зміст характеристики передбачає висвітлення реалізації здобувачем вищої освіти змісту діяльності упродовж проходження практики)

«_____» _____ 20__ р.

Директор
ВАСИЛЕНКО

підпис

Олексій

місце печатки

Додаток В 4**Зразок оформлення титульної сторінки індивідуального плану роботи здобувача вищої освіти на період практики**

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра виховних технологій та педагогічної творчості

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ
здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Додаток В 5

Зразок оформлення вмісту індивідуального плану роботи здобувача вищої освіти на період практики

№ з/п	Дата	Зміст діяльності
1.		Участь у настановчій конференції з питань організації і проведення практики.
1.		Знайомство з адміністрацією освітнього закладу. Ознайомлення із системою роботи закладу, правилами внутрішнього розпорядку.
1.		
1.		
1.		
1.		
1.		
1.		
1.		
1.		
1.		
1.		
1.		
1.		
1.		
1.		
1.		
1.		
...		

АЛГОРИТМ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

I. ПЛАНУВАННЯ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Планування виховного заходу – це ключовий етап у створенні події, яка сприяє розвитку та вихованню учнів.

При плануванні виховного заходу необхідно:

1. *Визначення цілей та мети заходу.*

Ретельно обміркуйте, що саме ви хочете досягти за допомогою виховного заходу. Чи це підвищення свідомості про певну тему, підтримка позитивних соціальних цінностей або розвиток конкретних навичок?

2. *Вибір теми та формату заходу.*

Оберіть тему, яка буде цікавою та корисною для учнів, а також визначте формат заходу (лекція, дискусія, майстер-клас, гра тощо), який найкраще відповідає вашим цілям.

3. *Визначення цільової аудиторії.*

Визначте, які учні мають брати участь у заході. Чи буде це весь клас, певна група учнів, чи можливо, ви хочете залучити батьків чи вчителів?

4. *Планування часу та місця.*

Визначте дату, час та місце проведення заходу. Пам'ятайте врахувати графік навчання учнів, щоб максимально залучити їх до події.

5. *Розроблення програми заходу.*

Створіть детальну програму або порядок денний заходу, де визначені всі пункти обговорення та дій. Це допоможе уникнути збитків та забезпечить плавний перебіг заходу.

6. *Залучення ресурсів та спікерів (за необхідності).*

Якщо для проведення заходу потрібні додаткові ресурси або спеціалісти, такі як гості чи викладачі, забезпечте їх належним чином.

7. *Промоція та реклама.*

Розповсюдьте інформацію про захід серед цільової аудиторії. Використовуйте електронні засоби зв'язку, афіші, соціальні медіа та інші канали для промоції вашої події.

8. *Оцінка та звітність.*

Після проведення заходу оцініть його ефективність, зберіть відгуки учасників та проведіть звітність про результати.

9. *Подальший розвиток.*

На основі отриманих результатів та відгуків зробіть висновки та розробіть плани для майбутніх виховних заходів, враховуючи отримані досвід та уроки.

Саме ці кроки допоможуть вам ефективно спланувати та провести виховний захід, який буде корисним та зацікавить вашу цільову аудиторію.

II. ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ДО ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

1. Спрямовуюча роль класного керівника (педагога-організатора, керівника гуртка) у ході підготовки заходу, тактовна допомога учням.
2. Визначити роль органів самоврядування під час підготовки й проведення заходу.
3. Забезпечення в процесі підготовки згуртованої, злагодженої роботи колективу; формування стосунків співробітництва, взаємодопомоги, вимогливості.
4. Організація діяльності учнів (вихованців): уточнення обов'язків і повноважень кожного учня (вихованця) та встановлення конкретних термінів виконання окремих завдань тощо.

III. ПРОВЕДЕННЯ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

1. При організації заходу слід подбати про:

- місце проведення, оформлення приміщення, обладнання, використання наочності, ТЗН;
- своєчасність початку та організоване проведення;
- дотримання регламенту, доцільність його використання;
- участь представників громадськості, батьків у проведенні заходу; ефективність їхньої участі;
- дотримання під час заходу санітарно-гігієнічних вимог, правил пожежної безпеки, ТБ;
- запобігання перевтомі та врахування особливостей фізичного розвитку учнів (вихованців);
- зовнішній вигляд учнів (вихованців);
- дисципліну.

2. Зміст виховного заходу повинен відповідати вимогам:

- цілеспрямованість;
- чи доведено мету до учнів;
- зв'язок із життям класу, школи, району, міста;
- обговорення під час проведення заходу питань, які хвилюють школярів;
- врахування вікових та індивідуальних особливостей;
- емоційна насиченість заходу;
- вплив заходу на розширення світогляду учнів, на розвиток пізнавальних інтересів.

3. Методика проведення виховного заходу:

- оптимально обрати форму проведення (бесіда, ранок, лекція, година спілкування, конференція, конкурс);
- визначити роль класного керівника (педагога - організатора, керівника гуртка) у проведенні заходу, врахувати рівень його педагогічної майстерності;
- передбачити наявність елементів обговорення, відкритого обміну думками в ході заходу;
- визначити рівень самостійності школярів в обговоренні проблем.

IV. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

- досягнення поставлених педагогом мети та завдань даного заходу;
- виконання плану заходу;
- аналіз ставлення школярів до змісту заходу, рівень їхньої активності.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОФОРМЛЕННЯ СЦЕНАРІЮ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Текст сценарію має бути викладений без помилок.

Вимоги до комп'ютерного набору: шрифт – TimesNewRoman, розмір шрифту – 14, інтервал – 1,5.

Текст, у якому йде мова про дії ведучих та учасників заходу, подається посередині рядка й виділяється курсивом (наприклад: Звучить лірична мелодія), крапка не ставиться. Зліва жирним шрифтом вказують дійових осіб (наприклад: Ведуча:), справа – текст їхніх слів.

Текст сценарію має бути викладений за таким алгоритмом:

1. Вказати форму проведення виховного заходу та його тему (наприклад: Новорічне свято «Найдорожчий скарб»).

2. Вказати адресність, тобто – для учнів якої категорії призначена справа (наприклад: Для учнів 11 класу).

3. Вказати мету проведення: навчальну чи пізнавальну, розвиваючу, виховну. 4. Вказати наочне оформлення, його зміст, кількість (наприклад: плакат «Книга – джерело знань», аркуші паперу (3 шт.), журнал «Однокласник» (3 примірники), портрети художників: вказати прізвища й ініціали, надувні кульки (15 штук), букети квітів, вишиті рушники тощо).

5. Музичне оформлення передбачає перелік музичних творів та зазначення їх авторів.

6. Обладнання включає усі технічні та інші засоби, необхідні для проведення виховного заходу (магнітофон, акустична система, мікрофон, телевізор, проектор, декорації, стелаж для виставки, мольберти, трибуна, музичні інструменти, вази для квітів тощо).

7. Окремо вказують різного роду реквізит та аксесуари для проведення ігор і конкурсів: склянки, ложки, мотузки, маски, пов'язки для очей, дрібні предмети, таці, нитки, клаптики тканини, пластмасові пляшки тощо; спортивний інвентар: м'ячі, кеглі, обручі, гімнастичні палки тощо.

8. Сценарій ходу виховного заходу (свята, ігрової програми, турніру, усного журналу, години спілкування тощо) викладається детально в такій послідовності:

- вступ (визначається актуальність теми, мотивується діяльність),
- основна частина (її зміст спрямований на реалізацію визначених педагогічних завдань, передбачає залучення учнів до різних видів діяльності,

інтерактивні вправи),

– заключна частина (підведення підсумків, допомагає з'ясувати рівень розуміння й усвідомлення основних ідей справи, рефлексія).

У ході сценарію слід виділити всі види роботи (розповідь, інтерв'ю, демонстрація, перегляд фрагментів фільму, гра, бесіда, прослуховування музичних творів) й детально їх описати. Якщо виконується пісня, вірш чи прозовий твір – слід подати їх повний текст. Якщо проводиться гра, потрібно вказати завдання її учасникам, правила та умови проведення. Якщо письмове оформлення є детальним, то на початку викладу посередині робиться запис: «Хід свята (ігрової програми тощо)», якщо подається розгорнутий план проведення виховної справи (наприклад, не можна наперед передбачити, які потрібно буде вводити коментарі в ході інтелектуальної гри, екскурсії чи вікторини), то слід записати: «План проведення інтелектуальної гри».

Не детальний план проведення будь-якої справи педагогом записується за умови, якщо він вільно володіє матеріалом і немає потреби у детальному викладі. Подаючи досвід виховної роботи, слід подавати розгорнуті сценарії всіх виховних справ.

9. На титульній сторінці обов'язково потрібно вказати форму проведення виховного заходу, його тему, прізвище, ім'я та по батькові автора, його посаду та місце роботи, район.

10. Якщо сценарій є авторською, оригінальною розробкою (у ній немає чужих текстів), то на титульному аркуші вказують: «Автор сценарію: прізвище, ім'я, по батькові», списку літератури не подають. Якщо сценарій має компілятивний (з різних готових матеріалів komponувався необхідний) або комбінований (є доробки автора та використаний матеріал інших авторів) характер, слід писати «Сценарій підготував (підготувала): прізвище, ім'я, по батькові». Якщо над сценарієм працювала творча група, то слід назвати прізвища, імена та по батькові всіх авторів. За умови використання компілятивного та комбінованого методів роботи над сценарієм, після викладу його змісту обов'язково потрібно подати перелік використаної літератури, щоб уникнути плагіату. Описуючи перелік використаної літератури, необхідно вказати сторінки, матеріал з яких є складовою сценарію. Наприклад: Батицький М. В. Музична мозаїка: Музично-дидактичні ігри. Київ: Музична Україна, 2010. С. 45.

ТЕМАТИКА ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ

Тематичний день або тиждень.

✚ Організуйте тиждень, присвячений певній темі, наприклад, здоров'ю, культурній різноманітності або екології.

✚ Проведіть різноманітні заходи та активності, такі як лекції, майстер-класи, конкурси, екскурсії тощо, пов'язані з обраною темою.

Театралізовані вистави або драматичні читання.

✚ Заохочуйте учнів до створення власних театралізованих вистав або проведення драматичних читань.

✚ Вони можуть створювати вистави на основі вивчених літературних творів або інших тем, що цікавлять учнів.

Тематичні дискусії та дебати.

✚ Організуйте дискусії або дебати на актуальні суспільні теми, які цікавлять учнів.

✚ Розділіть клас на групи та дайте їм можливість досліджувати обрану тему та аргументувати свої погляди.

Творчі майстер-класи.

✚ Запросіть вчителів або запрошених спеціалістів, щоб провести майстер-класи з різних творчих напрямків, таких як малювання, музика, ремесла тощо.

✚ Надайте учням можливість спробувати щось нове та розвинути свої творчі навички.

Екскурсії та відвідини.

✚ Організуйте екскурсії до музеїв, виставок, підприємств або інших місць інтересу.

✚ Це може бути відмінною можливістю для учнів дослідити нові області та отримати практичний досвід.

Волонтерські акції або благодійність.

✚ Організуйте волонтерські заходи або благодійність, де учні можуть взяти участь у добровільних роботах або збирати кошти для благодійних організацій.

СТРУКТУРА САМОАНАЛІЗУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Самоаналіз виховного заходу – це важливий етап педагогічної діяльності, який дозволяє здобувачу вищої освіти оцінити ефективність проведеного заходу, виявити сильні та слабкі сторони, а також визначити напрямки подальшої роботи.

Типова структура самоаналізу виховного заходу може включати такі пункти:

1. **Загальна інформація:**
 - Назва заходу
 - Дата проведення
 - Вік учасників
 - Кількість учасників
 - Місце проведення
 - Форма проведення (гра, конкурс, дискусія тощо)
2. **Мета і завдання:**
 - Які навчальні, виховні та розвивальні завдання ставилися перед заходом?
 - Наскільки повно ці завдання були сформульовані?
 - Чи відповідали завдання віковим особливостям учнів?
3. **Підготовка до заходу:**
 - Які методи і прийоми підготовки були використані?
 - Як організовувалася робота з учасниками?
 - Які матеріали та обладнання були підготовлені?
 - Чи були передбачені нестандартні ситуації?
4. **Хід заходу:**
 - Як проходили різні етапи заходу?
 - Які методи і прийоми були використані на кожному етапі?
 - Яка була активність учасників?
5. **Результати заходу:**
 - Були досягнуті поставлені мети і завдання?
 - Які нові знання, вміння і навички отримали учасники?
 - Як змінилося ставлення учасників до теми заходу?
 - Які емоції викликало у учасників заход?
6. **Аналіз ефективності:**
 - Які моменти заходу були найбільш вдалимими? Чому?

- Які помилки були допущені? Чому?
- Які труднощі виникли під час проведення заходу?
- Як можна було б уникнути цих труднощів?
- 7. **Висновки та рекомендації:**
 - Які висновки можна зробити щодо ефективності заходу?
 - Які зміни необхідно внести в наступні заходи?
 - Які нові ідеї для подальшої роботи виникли?

СТРУКТУРА ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ІГОР ДЛЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Основні етапи проведення інтерактивної гри:

1. **Підготовка:**
 - **Вибір гри:** Гра має відповідати віковим особливостям дітей, їхнім інтересам та навчальним цілям.
 - **Розробка сценарію:** Створення детального плану гри, визначення ролей, підготовка необхідних матеріалів та обладнання.
 - **Підготовка приміщення:** Створення безпечного та комфортного середовища для гри.
 - **Інструктаж учасників:** Короткий вступ, пояснення правил гри, розподіл ролей.
2. **Основна частина:**
 - **Розвиток сюжету:** Послідовне проходження етапів гри, виконання завдань, інтеракція між учасниками.
 - **Створення атмосфери:** Використання музики, звукових ефектів, костюмів для занурення дітей у світ гри.
 - **Заохочення активності:** Створення ситуацій, які спонукають дітей до активної участі, виявлення ініціативи.
 - **Контроль за безпекою:** Постійний нагляд за дітьми, забезпечення їхньої безпеки під час гри.
3. **Заклучна частина:**
 - **Підведення підсумків:** Обговорення гри, виділення найяскравіших моментів, подяка учасникам.
 - **Нагородження:** Заохочення дітей за активність, досягнення.
 - **Рефлексія:** Обговорення з дітьми того, що вони дізналися, які емоції пережили під час гри.

Приклади інтерактивних ігор:

- **Рольові ігри:** Діти грають різні ролі, взаємодіють між собою в рамках певної ситуації.
- **Дидактичні ігри:** Ігри, спрямовані на закріплення знань і умінь.
- **Рухливі ігри:** Ігри, що розвивають фізичні якості дітей.
- **Творчі ігри:** Ігри, що стимулюють творчу активність дітей.

СТРУКТУРА ОПИСУ ДОСВІДУ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ

1. **Загальна інформація:**
 - ПІБ, посада, навчальний заклад.
 - Період роботи (з якого по яке число).
 - Кваліфікаційна категорія (за наявності).
 - Нагороди та відзнаки (за наявності).
2. **Короткий опис навчального закладу:**
 - Тип закладу (загальноосвітня школа, ліцей, гімназія тощо).
 - Контингент учнів (вікові категорії, особливості).
 - Профіль навчального закладу (гуманітарний, природничий, спортивний тощо).
3. **Основні обов'язки:**
 - Викладання навчальних дисциплін (перелік предметів).
 - Проведення занять з гуртків, секцій (за наявності).
 - Участь у методичних об'єднаннях, семінарах.
 - Організація позакласних заходів.
 - Індивідуальна робота з учнями.
4. **Досягнення та результати роботи:**
 - Підвищення рівня навчальних досягнень учнів (динаміка успішності).
 - Розробка та впровадження авторських програм, методик.
 - Участь у конкурсах, олімпіадах, проектах.
 - Публікації наукових статей, методичних розробок.
 - Участь у громадському житті школи.
5. **Професійні компетенції:**
 - Знання педагогічних теорій і технологій.
 - Вміння планувати і організовувати навчальний процес.
 - Навички використання сучасних інформаційних технологій у навчанні.
 - Здатність до комунікації та співпраці з колегами, учнями та батьками.
 - Креативність, інноваційність.
6. **Особистісні якості:**
 - Відповідальність, пунктуальність, організованість.
 - Любов до дітей, педагогічний такт.
 - Стресостійкість, адаптивність.

- Бажання постійно вдосконалюватися.
- 7. **Висновки:**
- Підсумувати досвід роботи, виділити найважливіші досягнення.
- Сформулювати цілі на майбутнє.

СТРУКТУРА ЛЕПБУКА ДЛЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Основні елементи лепбука:

- **Обкладинка:** Яскрава, приваблива, що відображає тему лепбука.
- **Кишеньки:** Різноманітні за формою та розміром, слугують для зберігання карток, малюнків, маленьких іграшок тощо.
- **Смужки для переміщення:** Дозволяють створювати рухомі елементи в лепбуці.
- **Кнопки, липучки:** Використовуються для кріплення різних деталей.
- **Колеса фортуни, лотереї:** Додають елемент гри та інтерактивності.
- **Картки з завданнями:** Розвивають логічне мислення, пам'ять, увагу.
- **Малюнки, фотографії:** Ілюструють тему лепбука, роблять його більш цікавим.

Структура лепбука за тематикою:

Структура лепбука залежить від теми, яку вивчають діти. Ось кілька прикладів:

- **Лепбук на тему "Осінь":**
 - Обкладинка з осіннім пейзажем.
 - Кишеньки для збору осіннього листя, фотографій осінніх пейзажів.
 - Картки з завданнями на визначення осінніх місяців, ознак осені.
 - Колесо фортуни з осінніми прикметами.
- **Лепбук на тему "Тварини":**
 - Обкладинка з зображенням різних тварин.
 - Кишеньки для карток з назвами тварин, їхніми фотографіями.
 - Смужки для переміщення, щоб показати, хто що їсть.
 - Картки з завданнями на відгадування загадок про тварин.
- **Лепбук на тему "Космос":**
 - Обкладинка із зображенням планет і зірок.
 - Кишеньки для карток з назвами планет, їхніми фотографіями.
 - Смужки для переміщення, щоб показати відстані між планетами.
 - Картки з завданнями на складання ракет, вивчення сузір'їв.

Як створити лепбук:

1. **Вибір теми:** Виберіть тему, яка буде цікава для дітей і відповідає навчальній програмі.

2. **Підготовка матеріалів:** Зберіть необхідні матеріали: кольоровий папір, картон, ножиці, клей, фломастери, картинки, фотографії.
3. **Створення основи:** Зробіть основу для лепбука з щільного картону або папки.
4. **Розробка макету:** Намалюйте на основі макет лепбука, розмістивши на ньому всі елементи.
5. **Виготовлення елементів:** Виріжте з кольорового паперу кишеньки, смужки, картки.
6. **Збірка лепбука:** Приклейте всі елементи на основу.

СТРУКТУРА ТРЕНІНГУ ДЛЯ БАТЬКІВ УЧНІВ

1. Підготовчий етап

• **Визначення мети та завдань:** Чого ми хочемо досягти? Які знання, навички та вміння батьки повинні отримати?

• **Вибір теми:** Актуальні питання виховання дітей, проблеми, з якими стикаються батьки.

• **Складання програми:** Розробка детального плану тренінгу, включаючи теоретичну частину та практичні вправи.

• **Підготовка матеріалів:** Роздатковий матеріал, презентації, інтерактивні вправи.

• **Організація місця проведення:** Забезпечення комфортного та безпечного середовища для навчання.

2. Основний етап

• Вступна частина:

- Привітання учасників.
- Оголошення теми та мети тренінгу.
- Знайомство учасників між собою.
- Визначення правил роботи в групі.

• Теоретична частина:

- Подання інформації про особливості вікової психології дітей.
- Обговорення актуальних проблем виховання.
- Представлення різних педагогічних підходів.

• Практична частина:

- Рольові ігри.
- Дискусії.
- Групові вправи.
- Аналіз реальних ситуацій.

• Рефлексія:

- Обговорення вражень від тренінгу.
- Зворотній зв'язок від учасників.

3. Заключна частина

• Підведення підсумків:

- Повторення основних ідей.
- Відповіді на запитання.

• Надання рекомендацій:

- Практичні поради для батьків.

- Список літератури для подальшого самоосвіти.
- **Оцінювання ефективності тренінгу:** Анкетування учасників.

ПРИКЛАДИ ТЕМ ДЛЯ ТРЕНІНГІВ:

1. Ефективні методи спілкування з дітьми різного віку.
2. Мотивація до навчання: як допомогти дитині полюбити вчитися.
3. Управління емоціями дитини: як допомогти дитині справлятися зі стресом.
4. Профілактика дитячої агресії.
5. Розвиток творчих здібностей дитини.
6. Підготовка дитини до школи.
7. Проблеми підлітків: як зрозуміти і допомогти дитині.

**ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ЗАКЛАДАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА
ВІДПОЧИНКУ**

**Зразок оформлення титульної сторінки теки звітної документації
практики**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра виховних технологій та педагогічної творчості

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
виробничої практики в закладах оздоровлення та відпочинку
здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітня програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

**Зразок оформлення титульної сторінки звіту про проходження
практики**

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра виховних технологій та педагогічної творчості

ЗВІТ
про проходження виробничої практики в закладах
оздоровлення та відпочинку
здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____
Термін проходження практики: _____
Груповий керівник практики: _____

Зразок оформлення характеристики на роботу здобувача вищої освіти за період проходження практики

ХАРАКТЕРИСТИКА
на роботу здобувача вищої освіти
_____ курсу _____ групи
денної/заочної форми навчання
факультету початкової освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
Веселовської Олени Сергіївни

Веселовська Олена Сергіївна проходила виробничу практику в закладах оздоровлення та відпочинку на базі дитячого табору «Артек Буковель Лісовий» у період з __.__.20__ року до __.__.20__ року.

(Зміст характеристики передбачає висвітлення реалізації здобувачем вищої освіти змісту діяльності упродовж проходження практики)

«_____» _____ 20__ р.

Директор

підпис

Олексій ВАСИЛЕНКО

місце печатки

**Зразок оформлення титульної сторінки індивідуального плану
роботи здобувача вищої освіти на період практики**

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра виховних технологій та педагогічної творчості

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ
здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Додаток Г 5

Зразок оформлення титульної сторінки щоденника практики

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра виховних технологій та педагогічної творчості

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Додаток Г 6

Зразок оформлення вмісту щоденника практики

Клас: _____

Типова освітня програма: _____

№ з/п	Дата	Зміст діяльності	Аналіз власної діяльності, висновки	Рекомендації/пропозиції	Підпис учителя/групового керівника
1.					
1.					
1.					
1.					
1.					
1.					
1.					
1.					
1.					
1.					
1.					
1.					
1.					
1.					
1.					
1.					
...					

Примітка: тип орієнтації аркуша –альбомний.

Додаток Г 7

Зразок план-сітки

05.06.2023	06.06.2023	07.06.2023	08.06.2023	09.06.2023
День флори і фауни	День науки	День професії	День казки	День талантів
<p>8:00-8:20 – прийом дітей, спілкування з батьками про самопочуття дітей. Термотерапія.</p> <p>8:20-8:40 – ранкова зарядка</p> <p>8:40-9:00 – коло друзів</p> <p>9:00-9:30 – сніданок</p> <p>9:30-10:30 – прогулянка територією школи в пошуках рослин для гербарію</p> <p>10:30-12:00 – конкурс малюнків «Не існуюча тварина або рослина»</p> <p>12:00-13:00 – ігри на свіжому повітрі</p> <p>13:00-13:30 – обід</p> <p>13:30-13:50 –</p>	<p>8:00-8:20 – прийом дітей, спілкування з батьками про самопочуття дітей. Термотерапія.</p> <p>8:20-8:40 – ранкова зарядка</p> <p>8:40-9:00 – коло друзів</p> <p>9:00-9:30 – сніданок</p> <p>9:30-10:30 – гурткова робота (Територія творчості)</p> <p>10:30-12:00 – конкурс «Ми науковці-дослідники»</p> <p>12:00-13:00 – перегляд</p>	<p>8:00-8:20 – прийом дітей, спілкування з батьками про самопочуття дітей. Термотерапія.</p> <p>8:20-8:40 – ранкова зарядка</p> <p>8:40-9:00 – коло друзів</p> <p>9:00-9:30 – сніданок</p> <p>9:30-10:30 – ігри на свіжому повітрі</p> <p>10:30-12:00 – гурткова робота (Територія творчості)</p> <p>12:00-13:00 – презентація учнями своїх майбутніх професій «Коли я</p>	<p>8:00-8:20 – прийом дітей, спілкування з батьками про самопочуття дітей. Термотерапія.</p> <p>8:20-8:40 – ранкова зарядка</p> <p>8:40-9:00 – коло друзів</p> <p>9:00-9:30 – сніданок</p> <p>9:30-10:30 – гра-вікторина «У казки на гостинах»</p> <p>10:30-12:00 – гурткова робота (Територія творчості)</p> <p>12:00-13:00 – інсценізація казок на новий лад</p> <p>13:00-13:30 – обід</p> <p>13:30-13:50 – ігри на свіжому повітрі під музику друзів</p> <p>Повернення дітей</p>	<p>8:00-8:20 – прийом дітей, спілкування з батьками про самопочуття дітей. Термотерапія.</p> <p>8:20-8:40 – ранкова зарядка</p> <p>8:40-9:00 – коло друзів</p> <p>9:00-9:30 – сніданок</p> <p>9:30-10:30 – веселий турнір «Табірне караоке»</p> <p>10:30-12:00 – «Дитячий кінозал» перегляд мультфільмів</p> <p>12:00-13:00 – міні-концерт</p> <p>13:00-13:30 – обід</p> <p>13:30-13:50 – ігри на свіжому повітрі «Вгадай мелодію»</p> <p>10:50-12:00 – «Майстерня на галявині»</p> <p>12:00-13:00 – «Дитячий кінозал» перегляд мультфільму</p> <p>13:50-14:00 – коло друзів</p> <p>Повернення дітей додому.</p>

загадки про тварин «Веселий зоопарк» 13:50-14:00 – коло друзів Повернення дітей додому	мультфільму Джимі Нейтрон «Геніальний хлопчик» 13:00-13:30 – обід 13:30-13:50 – ігри на свіжому повітрі 13:50-14:00 – коло друзів Повернення дітей додому	виросту, я стану ...» 13:00-13:30 – обід 13:30-13:50 – ігри на свіжому повітрі 13:50-14:00 – коло друзів Повернення дітей додому.	додому.	
12.06.2023	13.06.2023	14.06.2023	15.06.2023	16.06.2023
День здоров'я	День мистецтв	День української вишиванки та пісні	День екології	День головного убору
8:00-8:20 – прийом дітей, спілкування з батьками про самопочуття дітей. Термотерапія. 8:20-8:40 – ранкова зарядка 8:40-9:00 – коло друзів 9:00-9:30 – сніданок 9:30-10:30 –	8:00-8:20 – прийом дітей, спілкування з батьками про самопочуття дітей. Термотерапія. 8:20-8:40 – ранкова зарядка 8:40-9:00 – коло друзів 9:00-9:30 –	8:00-8:20 – прийом дітей, спілкування з батьками про самопочуття дітей. Термотерапія. 8:20-8:40 – ранкова зарядка 8:40-9:00 – коло друзів 9:00-9:30 – сніданок	8:00-8:20 – прийом дітей, спілкування з батьками про самопочуття дітей. Термотерапія. 8:20-8:40 – ранкова зарядка 8:40-9:00 – коло друзів 9:00-9:30 – сніданок 9:30-10:30 – гурткова робота (Територія творчості) 10:30-12:00 –	8:00-8:20 – прийом дітей, спілкування з батьками про самопочуття дітей. Термотерапія. 8:20-8:40 – ранкова зарядка 8:40-9:00 – коло друзів 9:00-9:30 – сніданок 9:30-10:30 – ігри на свіжому повітрі 10:30-12:00 – гурткова робота (Територія творчості) 12:00-13:00 – малюнки на асфальті «Планета Земля – блакитна красуня» 13:00-13:30 – обід

<p>гурткова робота (Територія творчості) 10:30-12:00 – веселі естафети «В здоровому тілі – здоровий дух» 12:00-13:00 – створення плакатів «Ти, те що ти їси» (бесіда про культуру вживання їжі, здорове харчування) 13:00-13:30 – обід 13:30-13:50 – танцювальний флеш-моб 13:50-14:00 – коло друзів Повернення дітей додому.</p>	<p>сніданок 9:30-10:30 – гурткова робота (Територія творчості) 10:30-12:00 – конкурс «Я найкращий модельєр» (створення та презентація костюмів з підручного матеріалу) 12:00-13:00 – інсценізація казки студентами-практикантами. Створення загонового колажу «Долоньки єднання» 13:00-13:30 – обід 13:30-13:50 – виставка дитячих картин «Прекрасне поруч»</p>	<p>9:30-10:30 – конкурс «Парад вишиванок» 10:30-11:30 – гурткова робота (Територія творчості) 11:30-12:00 – фотоконкурс для учасників параду 12:00-13:00 – інтелектуальна патріотична гра «Що? Де? Коли?» 13:00-13:30 – обід 13:30-13:50 – дискотека «Хітпарад українських пісень 2022-2023» 13:50-14:00 – коло друзів Повернення дітей додому.</p>	<p>екологічна гра «Збережи свій дім – свою планету» (Сортування сміття) 12:00-13:00 – малюнки на асфальті «Планета Земля – блакитна красуня» 13:00-13:30 – обід 13:30-13:50 – естафетні змагання між хлопчиками та дівчатками 13:50-14:00 – коло друзів Повернення дітей додому.</p>	<p>13:30-13:50 – дефіле «Я та мій незвичайний капелюшок» 13:50-14:00 – коло друзів Повернення дітей додому.</p>
---	--	---	--	---

	13:50-14:00 – коло друзів Повернення дітей додому.			
--	---	--	--	--

План проведення майстер-класу

Тема майстер-класу: «Виготовлення декоративної листівки до свята»
(можна адаптувати тему під будь-який святковий чи освітній контекст)

1. Вступна частина (5 хвилин)

• **Мета:** Ознайомити дітей з темою та метою майстер-класу.

• **Дії:**

1. Привітання та налаштування на роботу.
2. Оголошення теми майстер-класу.
3. Коротка бесіда про значення свята (якщо є прив'язка до конкретної події) та роль декоративних елементів у створенні святкового настрою.
4. Пояснення, чому важливо розвивати творчі здібності (створювати подарунки своїми руками тощо).
5. Представлення матеріалів, які будуть використовуватися під час роботи.

2. Демонстрація процесу (10 хвилин)

• **Мета:** Показати дітям, як правильно виготовляти листівку та ознайомити з етапами роботи.

• **Дії:**

1. Покажіть, як готувати матеріали: картон, кольоровий папір, клей, ножиці, фарби тощо.
2. Крок за кроком поясніть і продемонструйте, як виготовляти листівку:
 - Вибір основи (картон або папір).
 - Нарізання елементів (сердечка, квіти, стрічки).
 - Декорування листівки (наклеювання деталей, малювання, написання побажань).
3. Дайте пояснення до кожного кроку: як правильно тримати ножиці, куди наносити клей, як уникати помилок.

3. Практична частина (20 хвилин)

• **Мета:** Дати дітям можливість самостійно створити листівку, проявити творчість.

• **Дії:**

1. Роздайте матеріали дітям.
2. Студент-практикант ходить між учасниками, допомагає при необхідності, контролює процес (надає поради, допомагає в разі труднощів).

3. Заохочуйте дітей використовувати фантазію, додавати власні елементи до листівок (малюнки, написання привітань тощо).

4. Нагадуйте про правила безпеки при роботі з ножицями та клеєм.

4. Оцінка результатів та обговорення (5 хвилин)

• **Мета:** Оцінити роботи дітей, похвалити за творчий підхід.

• **Дії:**

1. Запросіть дітей поділитися своїми роботами з іншими учасниками.

2. Заохочуйте їх розповісти про свій процес роботи, чому вони обрали певні елементи для листівки.

3. Подякуйте кожній дитині за її роботу, похваліть за індивідуальний підхід і креативність.

4. Підкресліть, що в кожній роботі є свій унікальний стиль і важливо не порівнювати свої роботи з іншими.

5. Дайте рекомендації для подальшого вдосконалення (якщо потрібно).

5. Завершення (5 хвилин)

• **Мета:** Підвести підсумки майстер-класу.

• **Дії:**

1. Подякуйте дітям за участь, відзначте їхні зусилля та творчість.

2. Дайте дітям завдання на наступний раз (якщо є потреба, наприклад, «підготуйте ще одну листівку для своїх батьків»).

3. Підкресліть важливість творчості, самовираження та подарунків, виготовлених власними руками.

4. Попросіть дітей підготувати свої роботи для виставки (якщо планується) або для передачі батькам.

Матеріали для майстер-класу:

- Картон або папір для основи листівки.
- Кольоровий папір для вирізання елементів (квіти, сердечка, зірочки).
- Фарби, олівці або фломастери для малювання.
- Ножиці, клей, двосторонній скотч.
- Стрічки, стікери, блискітки для декорування.
- Приклади готових листівок для натхнення.

Поради для студента-практиканта:

1. Будьте готові допомогти кожній дитині, оскільки різні діти можуть мати різний рівень навичок.

2. Спостерігайте за тим, щоб усі діти були залучені в процес і не

відчували себе відставшими.

3. Постійно заохочуйте дітей до творчості, наголошуйте на важливості індивідуальності кожної роботи.

4. Заохочуйте колективну взаємодію (якщо кілька дітей працюють над спільною роботою).

5. Приділяйте увагу не тільки результату, а й процесу творчості.

План проведення квесту

Тема квесту: «Пригоди в чарівному лісі» (можна адаптувати тему під будь-який святковий чи навчальний контекст)

1. Підготовка (до проведення квесту)

• **Мета:** Організувати простір та матеріали для квесту, пояснити учасникам правила.

• **Дії:**

1. **Облаштування території:** Підготуйте місце для проведення квесту (можна організувати його в класі або на подвір'ї школи, залежно від умов).

2. **Підготовка загадок та завдань:** Створіть набір загадок, завдань та підказок, які будуть допомагати дітям рухатися від одного етапу до іншого.

3. **Поділ на команди:** Розділіть дітей на команди (по 3-5 осіб).

4. **Підготовка матеріалів:** Потрібно підготувати загадки, підказки, карту або інші атрибути (наприклад, предмети, які діти повинні знайти або зробити).

2. Вступ (5-10 хвилин)

• **Мета:** Ознайомити дітей з правилами, мотивувати до участі в квесті, налаштувати на гру.

• **Дії:**

1. Привітання та коротке введення в гру.

2. Пояснення теми квесту (наприклад, "Ми потрапили до чарівного лісу, і нам потрібно знайти ключі від замку, щоб врятувати магічний світ!").

3. Ознайомлення з правилами:

▪ Чітко вказати на важливість командної роботи.

▪ Пояснити, що кожна команда має пройти декілька етапів (завдань).

▪ Не можна шукати підказки поза межами місця, визначеного для квесту.

▪ Усі команди працюють одночасно, але зберігають чесність.

3. Основна частина квесту (25-30 хвилин)

• **Мета:** Провести дітей через кілька етапів, кожен з яких містить різні завдання: логічні, фізичні, творчі.

• **Дії:**

1. **Завдання 1: "Шифри та загадки"**

- Підготовка карток із загадками або шифрами, які треба розгадати, щоб отримати підказку.

- Наприклад, загадка: "Що за предмет знаходиться на столі, але не можна взяти в руки?" (відповідь: годинник).

2. **Завдання 2: "Фізичне випробування"**

- Діти можуть пройти полосу перешкод або виконати фізичне завдання, наприклад, пробігти через обруч або стрибати через скакалку.

3. **Завдання 3: "Мозаїка або аплікація"**

- Дітям дається набір частин картинки або малюнка, які вони мають правильно скласти.

4. **Завдання 4: "Випробування на уважність"**

- Потрібно знайти певні предмети або деталі, сховані в кімнаті чи на дворі.

5. **Завдання 5: "Творче завдання"**

- Діти повинні скласти вірш або малюнок, що стосується теми квесту.

6. **Завдання 6: "Магічні пазли"**

- Діти повинні скласти пазл або кубик Рубіка, щоб отримати наступну підказку.

4. Фінальна частина (5-10 хвилин)

- **Мета:** Завершити гру, підбити підсумки, оголосити переможців.

- **Дії:**

1. **Підсумки:** Після завершення всіх етапів квесту, повідомте дітям, чи змогли вони знайти "скарб" або досягти мети.

2. **Оголошення переможців:** Усі команди отримують призи, але наголошуйте на важливості командної роботи.

3. **Обговорення результатів:** Запросіть учасників обговорити, що було складно або цікаво, як вони працювали разом у команді.

4. **Підсумкова мотивація:** Підкресліть важливість творчого підходу, уважності та колективної роботи.

5. Завершення (5 хвилин)

- **Мета:** Подякувати всім учасникам, заохотити до подальших занять.

- **Дії:**

1. Подякуйте дітям за участь.

2. Підкресліть, що кожен учасник доклався до загального результату, і кожен є переможцем.

3. Вручіть подарунки або дипломи за участь.

Матеріали для проведення квесту:

- Загадки (письмові або на картках).
- Підказки та частини картинок.
- Предмети для пошуку (наприклад, ключі, кольорові м'ячі, картки).
- Фізичні предмети для завдань (скакалки, обручі, стільці).
- Папір, олівці для творчих завдань.
- Пазли або картки для складання.

Поради для проведення квесту:

1. **Чітко роз'яснюйте завдання:** Діти мають добре розуміти, що саме потрібно робити на кожному етапі.
2. **Залучайте всі команди одночасно:** Не дозволяйте командам відставати або чекати на свою чергу.
3. **Створюйте завдання різної складності:** Для кожного етапу вибирайте завдання, яке підійде дітям початкової школи, але не буде надто простим чи складним.
4. **Давайте заохочення:** За кожен етап можна вручати дітям маленькі "монети" або наклейки, що мотивують до подальшої роботи.
5. **Не забувайте про безпеку:** Переконайтеся, що територія для квесту безпечна, а фізичні завдання не призведуть до травм.

Додаток Г 10

План проведення дитячого свята

Тема свята: "Магічна подорож до країни казок" (можна адаптувати тему до будь-якої тематики святкування: День народження, Новорічне свято, 8 березня тощо).

1. Підготовка до свята

• **Мета:** Створити святкову атмосферу, підготувати місце та матеріали.

• **Дії:**

1. **Прикраса простору:** Прикрасьте клас або зал відповідно до теми свята (картинки, гірлянди, кулі, стрічки, квіти).

2. **Підготовка музики:** Підберіть відповідну музику для свята (веселі пісні або фонові музика для відпочинку).

3. **Тематичний костюм:** Підготуйте костюми для ведучих або запропонуйте дітям приходити у костюмах.

4. **Матеріали:** Підготуйте реквізит для ігор і конкурсів (картки, призи, медалі, наклейки, маленькі подарунки).

2. Вступна частина (5-10 хвилин)

• **Мета:** Ознайомити дітей з програмою свята, налаштувати на позитивний настрій.

• **Дії:**

1. Привітання всіх учасників свята.

2. Коротке введення в тему свята (наприклад, "Сьогодні ми вирушаємо в магічну подорож до країни казок, де нас чекають дивовижні пригоди!").

3. Представлення ведучих свята (можливо, персонажів казок чи мультяшків).

4. Розподіл дітей на групи (якщо планується робота в командах).

3. Основна частина свята (30-40 хвилин)

• **Мета:** Провести активні ігри, конкурси, вікторини, розважити дітей.

• **Дії:**

1. **Загадки та вікторина "Казкові герої"**

▪ Ведучий задає дітям питання про казкових героїв, а діти відповідають. За кожну правильну відповідь дається приз або бал.

▪ Приклад питання: "Хто був другом Попелюшки?" (відповідь: мишки).

2. **Танцювальний конкурс "Танок від мавпочки"**

▪ Діти танцюють під веселу музику, а на паузах ведучий дає завдання, які треба виконати (наприклад, стати в певну позу).

3. **Гра "Пошук скарбу"**

- Сховати невеликі призи або фігурки, діти отримують підказки та шукають "скарб".

4. Інтерактивна гра "Склади казку"

- Ведучий починає казку, а діти повинні по черзі додавати свої репліки, закінчуючи її.

- Наприклад, "У лісі жила маленька дівчинка, яка...". Дитина відповідає: "йшла в ліс збирати гриби" і так далі.

5. Конкурс "Хто швидше?!"

- Діти повинні виконати завдання на швидкість: хто перший запустить повітряного змія, складе кубик Рубіка або побудує пірамідку з кубиків.

4. Перерва на частування (5-10 хвилин)

- **Мета:** Дати дітям відпочити, поїсти і випити соку або води.

- **Дії:**

1. Подавати легкі закуски (печиво, фрукти, сік).
2. Зробити паузу для відпочинку, обговорити події свята.

5. Фінальна частина свята (10-15 хвилин)

- **Мета:** Підвести підсумки свята, нагородити дітей, створити позитивне завершення.

- **Дії:**

1. **Нагородження дітей:** Вручіть усім дітям дипломи, медалі або невеликі призи за участь у конкурсах.

2. **Фотосесія:** Запропонуйте дітям зробити фотографії з персонажами свята або на фоні святкової декорації.

3. **Підсумкове слово:** Подякуйте дітям за активність і позитив, підкресліть важливість командної роботи та дружби.

4. **Прощання:** Ведучі проводжають дітей, бажаючи їм чудового настрою та нових пригод.

6. Завершення (5 хвилин)

- **Мета:** Подякувати всім за участь, підсумувати святковий день.

- **Дії:**

1. Прощання з усіма учасниками свята.
2. Подякуйте дітям за активну участь, а батькам за підтримку.

Матеріали для свята:

- Святкові декорації (кулі, стрічки, банери, квіти).
- Призи для конкурсів (медалі, наклейки, дипломи).
- Музичне оформлення (пісні, фонова музика).
- Реквізит для ігор (картки, фломастери, пісочний годинник, м'ячі).
- Частування для дітей (печиво, фрукти, сік).

- Костюми для ведучих або персонажів.

Поради для проведення свята:

1. **Динамічність:** Не затягуйте паузи та переходимо від одного етапу до іншого швидко, щоб утримувати увагу дітей.
2. **Інтерактивність:** Залучайте дітей до активної участі — давайте їм можливість брати участь у грі чи конкурсі.
3. **Безпека:** Переконайтеся, що всі ігри та конкурси безпечні для дітей.

**ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ
З ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ «ПРОБНІ УРОКИ»**

Додаток Д 1

Зразок оформлення титульної сторінки теки звітної документації практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
виробничої практики «Пробні уроки»
здобувача вищої освіти __курсу__ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітня програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Зразок оформлення титульної сторінки звіту про проходження практики

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

ЗВІТ
про проходження виробничої практики «Пробні уроки»
здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Зразок оформлення характеристики на роботу здобувача вищої освіти за період проходження практики

ХАРАКТЕРИСТИКА
на роботу здобувача вищої освіти
___ курсу ___ групи
денної/заочної форми навчання
факультету початкової освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
Веселовської Олени Сергіївни

Веселовська Олена Сергіївна проходила виробничу практику «Пробні уроки» на базі Дзензелівського закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Маньківської селищної ради Черкаської області у період з __.__.20__ року до __.__.20__ року.

(Зміст характеристики передбачає висвітлення реалізації здобувачем вищої освіти змісту діяльності упродовж проходження практики).

«___» _____ 20__ р.

Директор

підпис

Олексій ВАСИЛЕНКО

місце печатки

Додаток Д 4**Зразок оформлення титульної сторінки індивідуального плану роботи
здобувача вищої освіти на період практики**

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ
здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Додаток Д 5

Зразок оформлення вмісту індивідуального плану роботи здобувача вищої освіти на період практики

№ з/п	Дата	Зміст діяльності
1.		Участь у настановчій конференції з питань організації і проведення практики.
2.		Знайомство з адміністрацією освітнього закладу. Ознайомлення із системою роботи закладу, правилами внутрішнього розпорядку.
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
...		

Зразок оформлення титульної сторінки щоденника практики

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ
здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Зразок оформлення вмісту щоденника практики

Клас: _____

Типова освітня програма: _____

№ з/п	Дата	Зміст діяльності	Аналіз власної діяльності, висновки	Рекомендації/ пропозиції	Підпис учителя/ групового керівника
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
...					

Примітка: тип орієнтації аркуша –альбомний.

Додаток Д 8

Психолого-педагогічний аналіз уроку

Клас:

Навчальний предмет:

Тема:

Мета:

Тип уроку:

Обладнання:

Дата спостереження:

№ з/п	Компоненти психолого-педагогічної характеристики уроку	Рівні вияву відповідності компонентам			
		0	1	2	3
1	Тема уроку, її відповідність програмним вимогам.				
2	Місце даного уроку в системі уроків, зв'язок з попередньо вивченим матеріалом.				
3	Мета уроку, завдання (дидактичні, розвивальні, виховні).				
4	<i>Організація уроку:</i>				
	специфіка уроку, його тип (макроструктура). Обґрунтування раціональності обраної структури уроку для реалізації завдань уроку та засвоєння змісту				
	вибір та раціональність використання форм (індивідуальних, групових, фронтальних) викладання та навчання відповідно до змісту теми, мети, завдань уроку, вікових та індивідуальних особливостей школярів				
	своєчасність початку та закінчення уроку				
	встановлення порядку і дисципліни, підготовка учнів до уроку (наявність на столах підручників, зошитів, щоденників, приладдя)				
	раціональне використання часу				
	чергування різних видів діяльності як за змістом, так і за формою сприймання				
5	<i>Зміст уроку:</i>				

	відповідність змісту та обсягу навчального матеріалу темі, меті, завданням уроку, вимогам програми, дидактичним принципам та сучасному рівню розвитку науки				
	зв'язок теорії з практикою				
	зв'язок вивченого матеріалу з попереднім				
	використання міжпредметних зв'язків				
6	<i>Методика проведення уроку:</i>				
	добір оптимальних методів та прийомів навчання, ураховуючи вимоги дидактичних принципів, зміст навчального матеріалу, рівень пізнавальної діяльності учнів (репродуктивний чи пошуковий), забезпечення оптимального поєднання методів навчання для розв'язання кожного дидактичного завдання				
	відповідність методів віку учнів та рівню їх підготовки				
	способи педагогічного керівництва процесами виділення головного, найбільш суттєвого у змісті навчального матеріалу, роботою над засвоєнням основних теоретичних положень, закономірностей, узагальнення, систематизації знань				
	використання диференційованих дидактичних завдань у процесі вивчення нового матеріалу				
	ефективність форм та засобів організації самостійної роботи учнів у процесі вивчення нового матеріалу				
	співвідношення репродуктивної і творчої діяльності учнів, шляхи формування пізнавальних інтересів				
	утримання мотивації навчальної діяльності учнів протягом усього уроку				
	прийоми забезпечення зворотного зв'язку для керівництва процесом навчання; контроль і корекція навчальних досягнень учнів				
7	Дидактичний апарат уроку відповідно до змісту матеріалу (використання засобів навчання: підручників, наочних посібників тощо). Дотримання санітарно-гігієнічних норм щодо використання технічних засобів навчання на уроці				

8	<i>Психологічні основи уроку:</i>				
	розвиток психічних процесів;				
	профілактика стомлюваності: а) чергування матеріалу різного ступеня важкості,				
	б) наявність психологічних пауз;				
	позитивна емоційна атмосфера уроку				
	дотримання на уроці єдиних вимог до учнів				
	<i>індивідуальний підхід до учнів на уроці</i>				
9	<i>Домашнє завдання:</i>				
	способи подачі (з інструктажем чи без) та час (до дзвінка, після дзвінка) домашнього завдання;				
	відповідність домашнього завдання змісту вивченого матеріалу на даному уроці та на попередніх уроках				
	характер домашнього завдання (індивідуальне, групове, диференційоване, творче, проблемне тощо)				
	співвідношення домашнього завдання із завданнями, які виконувались на уроці				
	передбачення дотримання санітарно-гігієнічних норм щодо тривалості часу на виконання домашнього завдання				
10	Дотримання санітарно-гігієнічних норм (забезпечення оптимального температурного режиму; вологості повітря; належного провітрювання; освітленості робочих місць; гігієна праці вчителя й учнів)				
11	<i>Робота і поведінка учнів на уроці:</i>				
	активність класу,				
	зацікавленість дітей матеріалом уроку				
	якість відповідей учнів				
	дисциплінованість і організованість дітей				

	комунікація учнів між собою та з учителем				
12	<i>Характеристика педагога:</i>				
	зовнішній вигляд				
	культура мовлення, поза, міміка, жестикуляція				
	витримка, зібраність, доброзичливість у спілкуванні з учнями				
	педагогічний такт				
	уміння володіти класом, організувати його роботу				
13	<i>Загальна оцінка результативності уроку:</i>				
	відповідність між метою та завданнями уроку й результатами навчання				
	рівень сформованості знань, умінь та навичок (повнота, усвідомлення, дієвість), вдосконалення загальнонавчальних умінь				
	аналіз позитивних результатів, тенденцій, що відбуваються у діяльності вчителя, що цінного може рекомендувати в практику роботи інших вчителів				
	аналіз причин негативних результатів, шляхи ліквідації недоліків				

Умовні позначення в таблиці:

0 – немає відповідності

1 – низький рівень

2 – середній рівень

3 – високий рівень

Відповідність або невідповідність позначаємо «+».

**ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ
З ВИРОБНИЧОЇ ІНСТРУКТИВНО–МЕТОДИЧНОЇ ПРАКТИКИ**

Додаток Е 1

Зразок оформлення титульної сторінки теки звітної документації практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
виробничої інструктивно–методичної практики
здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітня програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Умань – 20__

Додаток Е 1

Зразок оформлення титульної сторінки звіту про проходження практики

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

ЗВІТ
про проходження виробничої інструктивно–методичної практики
здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Умань – 20__

Додаток Е 2

Зразок оформлення характеристики на роботу здобувача вищої освіти за період проходження практики**ХАРАКТЕРИСТИКА**
на роботу здобувача вищої освіти
_____ курсу _____ групи
денної/заочної форми навчання
факультету початкової освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
Веселовської Олени Сергіївни

Веселовська Олена Сергіївна проходила виробничу інструктивно-методичну практику на базі Дзензелівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Маньківської селищної ради Черкаської області у період з __.__.20__ року до __.__.20__ року.

(Зміст характеристики передбачає висвітлення реалізації здобувачем вищої освіти змісту діяльності упродовж проходження практики)

«_____» _____ 20__ р.

Директор

підпис

Олексій ВАСИЛЕНКО

місце печатки

Додаток Е 3

**Зразок оформлення титульної сторінки індивідуального плану роботи
здобувача вищої освіти на період практики**

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ
здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Умань – 20__

Додаток Е 4

**Зразок оформлення вмісту індивідуального плану роботи здобувача
вищої освіти на період практики**

№ з/п	Дата	Зміст діяльності
3.		Участь у настановчій конференції з питань організації і проведення практики.
2.		Знайомство з адміністрацією освітнього закладу. Ознайомлення із системою роботи закладу, правилами внутрішнього розпорядку.
2.		
2.		
2.		
2.		
2.		
2.		
2.		
2.		
2.		
2.		
2.		
2.		
2.		
2.		
2.		
2.		
2.		
...		

Додаток Е 5**Зразок оформлення титульної сторінки щоденника практики**

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по-батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Груповий керівник практики: _____

Умань – 20__

Додаток Е 6

Зразок оформлення вмісту щоденника практики

Клас: _____

Типова освітня програма:

№ з/п	Дата	Зміст діяльності	Аналіз власної діяльності, висновки	Рекомендації/пропозиції	Підпис учителя/групового керівника
2.					
2.					
2.					
2.					
2.					
2.					
2.					
2.					
2.					
2.					
2.					
2.					
2.					
2.					
2.					
2.					
...					

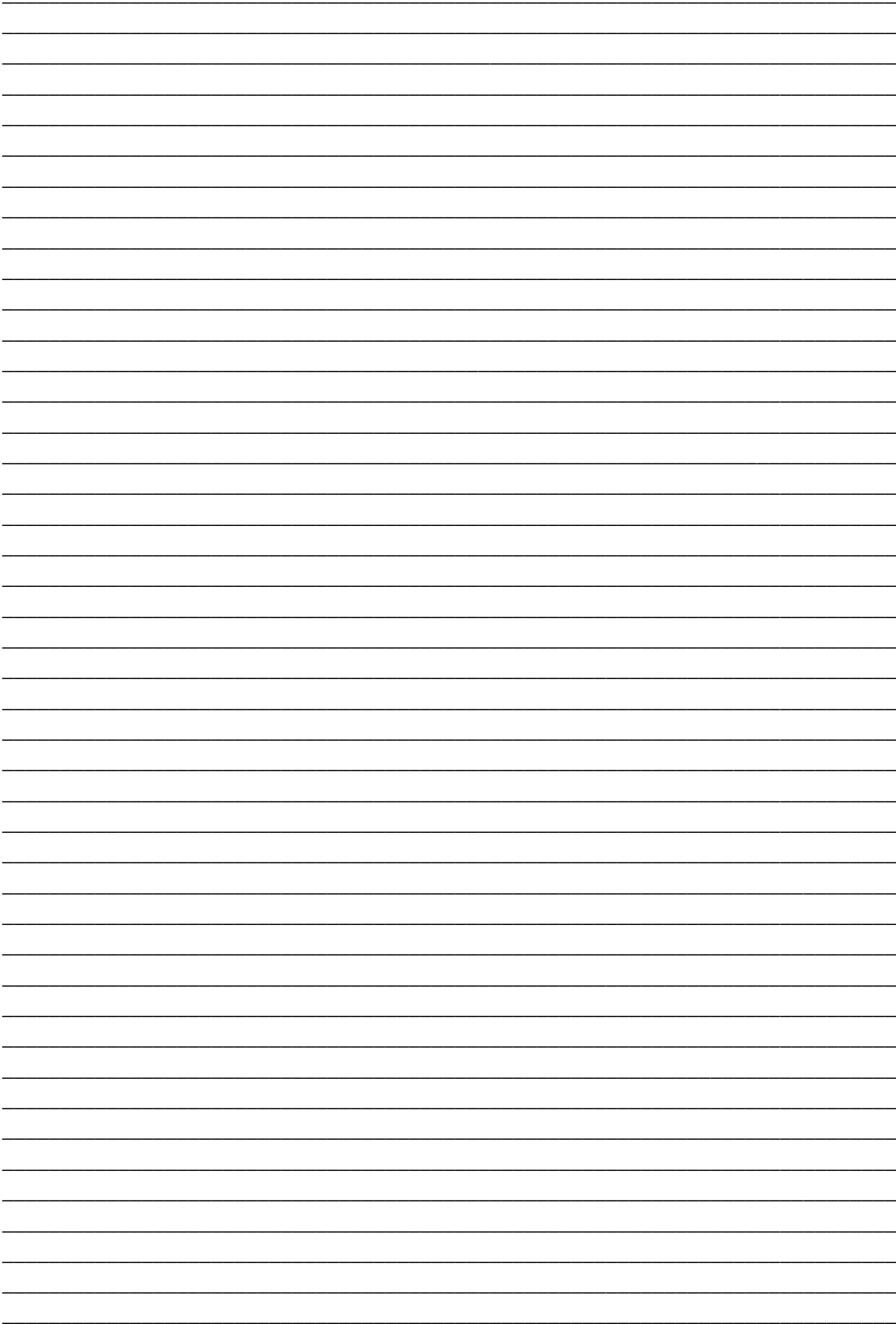
Примітка: тип орієнтації аркуша –альбомний.

Список рекомендованої літератури

1. Наказ Міністерства освіти України 08.04.1993 № 93 «Про затвердження «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України».
2. «Проект Положення про практику студентів вищих навчальних закладів (09.02.2011 року)»
3. Рекомендації про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (ухвала Вченої ради ДНУ «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» від 24.04.2013, протокол № 5)
4. Положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (Затверджено на засіданні Вченої Ради університету 26.01.2021, протокол № 10)
5. Бібік Н.М. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: порадник для вчителя» за загальною редакцією Н.М. Бібік. Київ, Літера ЛТД, 2018. 160 с.
6. Навчальна програма. Цикл 1-2.
7. Порадник для вчителя.
8. Ходанич Л.П., Палько Т.В. Професійне мовлення вчителя. Словник педагогічних термінів. Ужгород, 2018.
9. Електронне видання «Всеосвіта» <https://vseosvita.ua/library/nus>.
10. Електронне посилення <https://mon.gov.ua/ua/tag/novaukrainska-shkola>.
11. Типова освітня програма 2-4 класи <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednyaosvita/navchalniprogrami/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv> .
12. Інновації. Основні вимоги до оцінювання навчальних досягнень та методичних рекомендацій до оновлених програм <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pochatkovashkola/innovaciyi>.

13. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalnaserednya-osvita/pochatkova-shkola/innovaciyi>.
14. О.Волощенко, О.Козак. Я досліджую світ. Тест компетентностей. 2 клас. 2018, 7 с.
15. О.Рома. Гра по-новому, навчання пор іншому. Методичний посібник. The LEGO Foundation. 2018. 44 с.
16. М.С. Вашуленко, С. Г. Дубовик, (Частина 1); Вашуленко, О. В. (Частина 2). «Українська мова та читання» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) 2019.
17. Пономарьова, К. І. Частина 1; Савченко, О. Я. Частина 2 «Українська мова та читання» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) 2019.
18. Тимченко Л. І., Цєпова І. В. «Українська мова та читання» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) 2019.
19. Захарійчук, М. Д. Частина 1; Богданець-Білоskalенко, Н. І. Частина 2. «Українська мова та читання» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) 2019.
20. Бєвз, В. Г.; Васильєва, Д. В. «Математика» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти 2019.
21. Лєшенко Г.П. «Математика» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти 2019.
22. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. «Математика» підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти. 2019.
23. Грущинська, І. В., Хитра, З. М. (Частина 1); Морзе, Н. В., Барна, О. В. (Частина 2). «Я досліджую світ». Підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (У 2-х частинах).
24. Бєх І., Вєрбицький В. Оновлення освіти: фокус на ранній вік. І. Бєх, В. Вєрбицький. Освіта. 2017. № 50-51. С. 5.

25. Біла С.В. Робота опорних навчальних закладів. С.В. Біла. Завуч. Усе для роботи. 2017. № 13-14. С. 8-41.
26. Біленко І. Початкова школа в контексті інноваційних освітніх змін. Використання сучасних технологій, форм та методів у початковій освіті. Методист. 2017. № 2. С. 3-7.
27. Василенко Н.В. Компетентнісний підхід в освіті: реалізація теорії та практики. Завуч. Усе для роботи. 2017. 21-22. С.36-73.
28. Василенко Н.В. Компетентнісний підхід у процесі вивчення окремих предметів. Завуч. Усе для роботи. 2017. № 19-20. С. 28-30.
29. Василенко Н.В. Нова українська школа: методичний консиліум. Управління школою. 2018. № 7-9. С. 24-33.
30. Василенко Н.В. Особливості управління опорною школою: кардинальні реформи в освіті. Управління школою. 2017. № 22-24. С. 6-17.
31. Галата С. Інтегрований підхід забезпечують завдання, які моделюють життєві ситуації дитини. Освіта України. 2017. № 46. С.9.
32. Добровольський В.В., Костенко О.К. Використання мультимедійних і дистанційних технологій у професійній діяльності педагога-новатора Завуч. Усе для роботи. 2017. №3-4. С. 2-15.
33. Інклюзія в новій українській школі. Педагогічна газета. 2017. № 6.
34. Калошин В.Ф. Роздуми про кращу освіту. 2017. 144 с.
35. Короденко М. Нова школа – нові підходи. Освіта України. 2017. № 43. С. 6.
36. Куц О.В. Нова українська школа: педагогічна свобода вчителя, безпечний шкільний простір. Педагогічна майстерня. 2018. № 4. С.12-15
37. Лаврук Н.М. Робота з молодими та малодосвідченими вчителями в освітньому окрузі. Завуч. Усе для роботи. 2017. № 5-6. С. 13-21.
38. Мариновська О.Я. Програмно-цільовий методичний менеджмент освітніх інновацій. Завуч. Усе для роботи. 2017. № 15-16. С. 52-59.
39. Мицька М. Створення інноваційного середовища – шлях до нової української школи. Директор школи. 2017. № 23-24. С. 54-72.

Lined paper with horizontal ruling lines.